

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENTİTÜSÜ
GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN RESİM DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ziynet EĞİTMEN

Ocak, 2017

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENTİTÜSÜ
GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN RESİM DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ziynet EĞİTMEN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Engin BAYSEN

Ocak, 2017

KABUL ve ONAY SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne
Bu çalışma jürimiz tarafından Görsel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK
LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

İMZA

Başkan: Doç. Dr. Fahriye Altınay AKSAKAL

Üye: Doç. Dr. Murad ALLAHVERDİYEV

Üye: Yrd. Doç. Dr. Engin BAYSEN

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

.../.../2017

Lefkoşa

Doç. Dr. Fahriye Altınay AKSAL

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANI

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmanın yapılması ve bulgularının çözümünde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyulduğunu, bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza:

Adı Soyadı: Ziyet EĞİTMEN

ÖNSÖZ

Görsel sanatlar ve resim dersi, içinde yaşadığımız çağda çok büyük bir öneme sahip olmakla birlikte değeri her geçen gün artan bir alandır. Görsel sanatlar dersi ile ilgili olarak; bu dersin küçük yaşlardan başlatılarak belirli bir program içerisinde sürdürülmesi ve yeri geldiğinde ailelerin de bu derse dahil edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Görsel sanatlar ve resim dersinde öğrencilerin o derse ilgi ve istek duyması yanında ders öğretmeninin tutumları da öğrencinin başarıyı yakalamasında bir o kadar önem taşımaktadır. Bunun yanında öğrencinin doğru bir eğitim sisteminden geçmesi önemlidir. Dolayısıyla; öğrencilerin bu derse olan tutumlarını etkileyen birden çok faktör olduğu gibi; örneğin yaş, cinsiyet, ailede ressam olup olmayışı, bölge farklılığı, eğitim sistemi ve öğretmen tutumları; öğrenciyi aynı zamanda başarıya ya da başarısızlığa yönlendirebilen önemli faktörler olarak görülmektedir. Tüm bunların üstesinden gelebilmek ve mutlu bir insan olarak yetişebilmek için öğrencileri etkileyen faktörlere dikkat edip, öğretmenlerin bu tutumlar konusunda bilgili olmaları ve bilinçli davranmaları gerekmektedir. Buna ilaveten aile tutumlarının da etkin bir faktör olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu yüzden aileleri de eğitim içine dahil ederek daha iyi nesiller yetiştirebilmeliyiz.

Tez yazma sürecinde danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Engin BAYSEN tüm özverisiyle ve fedakarlığı ile bana destek olmuş, özellikle tez yazımı konusunda beni doğru bir şekilde yönlendirmiş, ufkumu genişleterek yöntem konusunda kendimi daha ileri bir seviyeye taşımama vesile olmuştur. Hocama sonsuz teşekkürler.

Ziyet EĞİTMEN

ÖZ
ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN RESİM DERSİNE İLİŞKİN
TUTUMLARI

EĞİTMEN, Ziyet

Görsel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Engin BAYSEN

Ocak, 2017 – (92 Sayfa)

Sanat eğitimi, içinde birçok aktivitenin bulunduğu; resim, müzik, drama, dans ve edebiyat gibi konuları içermektedir. Bunun yanında, çocukların aktivite edindikleri tecrübe ile dünyayı algılamalarını sağlamakta ve dahası sorunlarına çözüm üretmelerini sağlayarak duyguları ile başa çıkabilmeleri ve onlara yaratıcı tecrübeler kazandırmayı amaç edinmektedir. Sanat eğitimi, öğrencilerin kişilik gelişimleri ve özsaygı edinmelerinde de büyük bir önem taşımaktadır (Government of Ireland, 1999).

Bütün insanların yaratıcı bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Resim eğitimi de öğrencileri; yaratıcı tecrübe, gelişim ve ilerlemeleri konusunda çevre ve uygulama üzerinde sanat eğitimi adı altında bir araya getirmektedir. Bunun yanında sanat eğitimi eğitim programı içinde kültürel ve sanatsal aktivitelere eşit olarak fırsat sunmaktadır.

Sanat eğitimi, sistematik olan ve uzun yıllar süren bir gelişim sürecidir. Kültürel anlamda da pek çok akılcı, yaratıcı ve güçlü bir ortak çabayı sağlamaktadır. Sanat eğitiminin istenilen düzeyde yapılabilmesi için eğitim sistemi de oldukça önemlidir. Dolayısıyla da eğitim sistemi, öğrencinin sanata ve görsel sanatlar eğitimine olan tutumlarını belli ölçüde etkileyebilmektedir. Örneğin Özel'e göre; okullarda uygulanan bazı ders programlarının amacının planlanmış olmayışı, öğretmeni güç duruma düşürebilmekte ve öğrencilerin bu yöndeki tutumlarını etkilemektedir. Dolayısıyla, ders programlarının çağın gereği olarak sürekli gelişip kendini yenileyebilen bir düzenek haline getirilmesi gerekmektedir.

Sanat eğitimi, çağın gerektirdiği değerleri kazandırmada çok önemli ve gerekli bir disiplindir. Bu değeri kazandırmada da sanat eğitimcilerine büyük bir görev düşmektedir.

ABSTRACT**ATTITUDES OF THE SECONDARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS THE
ART LESSON**

EĞİTMEN, Ziyet

Visual Arts Education Department

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Engin BAYSEN

January, 2017 – (92 Pages)

Art education is one type of intellectual discipline and activities which include art, music, drama, dance and literature. In addition to this it supplies students with an understanding of the World and help them find solutions to the problem and deal with their motions. These qualities define the purpose of the art education.

A fine arts education gives an opportunity to students to create, experience, develop and bring all art works together in one piece. Furthermore, education system, age, gender, class, socio-economic conditions of the parents and interests of the teacher to the students affect learners attitudes to ward art lesson.

The purpose of this research is to measure the attitudes of the secondary school students from two different regions and four different schools on art education and will compare the differences among regions along with demographic data. The survey has 26 items which was completed by 400 students. The data have been analysed through statistics, utilizing SPSS and findings are revealed stating and discussing levels of attitudes and if there is a significant difference in between attitudes of students depending on different variables. Recommendations depending on the findings are made.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	x
BÖLÜM I.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem cümlesi	13
1.1.2. Alt Problemler	13
1.2. Araştırmanın Amacı	13
1.3. Araştırmanın Önemi	13
1.4. Sınırlılıklar	14
1.5. Tanımlar.....	14
1.6. Kısaltmalar.....	15
BÖLÜM II.KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	16
2.1. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Tutumları	16
2.1.1. Görsel Sanatlar Eğitimi.....	22
2.1.1.1. Sanat Eğitiminin Gerekliği ve Önemi	23
2.1.1.2 Sanat Eğitimi ve Eğitimciler	24
2.1.1.3. Sanatsal Öğrenme	25
2.2. Sanatsal Öğrenme Düzeyinin Yükseltilmesinde Alınan Ölçütler	25

2.3. İşbirlikli Sanat Öğretimi	26
2.3.1. İşbirlikli Sanat Öğretiminde Öğretmen Yaklaşımı.....	27
2.4. Sanat Eğitiminin İşlevleri	27
2.5. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetimi ve Tutumlar	28
2.5.1. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetimi	29
2.6. Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretimin Öğrenci Tutumlarına Etkisi	31
2.6.1. Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretimin Öğrenci Tutumuna Etkisi	32
2.7. Görsel Sanatlar Eğitimi, Değerler Eğitimi ve Tutumlar.....	34
2.8 Sanatın Doğuşu	35
2.10 Sanat Eğitimde Kuramlar ve Yöntemler	37
2.10.1. Sanat Eğitimi Kuramları	37
2.10.2. Sanat Yoluyla Eğitim Kuramı	38
2.10.3. Bellek Kuramı	40
2.10.4. Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler.....	41
2.10.5. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri	43
2.11. Müze Eğitimi	48
2.12. Yaratıcılık ve Eğitim	49
2.13. Okul Ortamında Yaratıcı Yönetici ve Öğretmen Tutumu	50
2.13.1. Sorunlu Öğrencilerin Sanat Eğitimine Yönelik Öğretmenlerden Beklenen Tutum ve Davranışlar	50
2.14.1. Görsel Kaynak ve Araç-Gereçlerin Sanat Öğretimindeki Etkileri.....	52
2.15. Sanat Atölyesinin Özellikleri.....	53
2.17. Öğrenci Çalışmalarında Ölçme ve Değerlendirme	55
2.17.1. Genel Anlamda Örnek Bir Değerlendirme Ölçütü.....	56
BÖLÜM III.YÖNTEM.....	57
3.1. Araştırma Modeli	57
3.2. Örneklem	57

3.3. Verilerin Toplanması	57
3.4. Verilerin Analizi.....	58
BÖLÜM IV. BULGULAR ve TARTIŞMA	59
4.1. Örneklemin Demografik Özelliklerine Bulgular	59
4.2. Öğrencilerin Resim Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular	63
4.3. Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Tartışma.....	71
BÖLÜM V. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	73
5.1. Sonuçlar	73
5.2. Öneriler	73
EKLER.....	83
Ek 1. Anket Formu	84
Ek 2. Ölçeğin Kullanımına İlişkin İzin Yazısı.....	86
Ek 3. Kullanılan Ek Tablolar.....	87
Ek 4. İzin Yazısı.....	89
Ek 5. Resim Atölyesi Fotoğrafı.....	90
Ek 6. Özgeçmiş.....	91
Ek 7. Orjinallik Raporu	92

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı	60
Tablo 2. Öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı	60
Tablo 3. Öğrencilerin sınıflarına göre dağılımı	61
Tablo 4. Öğrencilerin ailelerinde ressam olması durumuna göre dağılımı	61
Tablo 5. Öğrencilerin ölçeğe verdikleri yanıtların dağılımı	62

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sanat eğitimi, görsel sanatların tümünü içine alarak okul içi ve dışında gerçekleşen sanatsal eğitim etkinliklerini kapsamaktadır. Bu alanlar ise; resim, çizim, grafik yontu, mimarlık, seramik, dekoratif ve el sanatları; afiş, fotoğrafçılık ve film gibi görsel iletişim alanlarını içermektedir. Bununla beraber, görsel sanat dalları yanında işitsel alanlar olan müzik, tiyatro, opera, bale ve sinema gibi sahne ve gösteri sanatlarını, estetikle ilgili alanları da içine almaktadır. Sanat eğitimi sürecinde görsellik ve işitselliğin bir arada olması önem ve gereklilik arz etmektedir.

6-15 yaş arasındaki çocuğun ve ergenin okul içinde ve dışında edindiği sanat eğitimi, kendini de bu alanların içine dahil ederek sanatın insan yaşamındaki yerini ve önemini algılamasına yardımcı olmaktadır. Bunu da iyi bir müzik dinleyerek, tiyatro oyunu seyrederek, bir resim-heykel müzesini gezerek veya çamur ya da plastiği biçimlendirerek ve üreterek yaşamaktadır. Ergenlere dönemlerinin sorunlarını gidermede yardımcı olmak için böyle bir sanatsal aktivite verilmesi, yaşamında özgürce ve bilinçli bir yol izleyebilmesinin de yolunu açmaktadır. Sanatsal aktivitelerin erken yaşta aşılması tüm sanatsal olguları biçimlendirmeleri, eleştirel tavır geliştirmeleri ve güzel olanın anlaşılması adına yardımcı olmaktadır. Bununla beraber, estetik eğitimi, kişiye katılımcı, söz sahibi, eleştiren hem de üreten, yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmeyi öngörerek toplumsal sorumluluklar kazandırmaktadır. Sanat; çok yönlü bir boyut olması sebebi ile yeniliklere, çağdaş gelişmelere, bilimsel, teknolojik, toplumsal değişime açık ve hoşgörülü, dinamik bir kişilik geliştirmeyi hedef olarak belirleyen bir yapıdadır. Neticesinde sanat eğitiminin amacı çocuğu ya da ergeni bir sanatçı olarak yetiştirmek değildir. Sanat eğitimi, kişilerin sanatın birçok alanına ilgi duyan, onu yaşamın bir parçası olarak hayatına katabilen, çağdaşlaşma süreci içinde toplumda yetişen kuşaklara

yaratıcılıklarını geliştiren ve yönlüten, ders içi ve ders dışı etkinliklerin bütünü ve yaratıcısı yapmayı amaçlamaktadır.

Sanat eğitimi içinde sorulan ve cevaplanması zor olan birkaç soru vardır; Bunlar: “Çocuk bir dahi midir ya da küçük bir sanatçı mıdır? Onu sanatsal yaratıcı uğraşlarında tümüyle içgüdülerine mi bırakmalıyız yoksa ona hiç karışmamalı mıyız? İyiyi, güzeli, doğruyu onun kendi kendisine bulmasını mı sağlamalıyız?” Öncelikle, okul öncesi ve ilkokul çağlarında, kendiliğindenlik (spontanlık) ve imgeleme gücünü yaşatmalıyız ki hazır biçim ve kalıplardan kaçınarak onları erken yaşta yaratıcılığa yönlendirebilelim.

Sanat eğitiminde iki temel görüş ele alınmıştır. Bu görüşlerden ilki, insan eğitiminin ağırlık kazandığı “sanat yolu ile eğitim”; bunun karşısında ise, sanatın ihtiyacı olan ve daha iyi bir şekilde anlatılması ve anlaşılması için olan “sanat için eğitim” anlayışının benimsenmesidir. Sanat yolu ile eğitim anlayışında, sanatsal yaratıcı uğraşların genel eğitim sistemi içinde yer alarak, çocuğun işine karışmamak, kendi haline bırakmak, onu fazla yönlendirmemek vardır (Read, 1958; Yetkin, 1963). Sanat için eğitim anlayışında ise; çocuğun kendiliğinden ne yapacağı değil, öğrencinin neye gereksinim duyduğu ve neler öğrenmesi gerektiği önem kazanmıştır. (Field,1972; Otto, 1964 ve 1969).

Sanat yolu ile eğitim, çocuk ve ergende, aşırı ussallaşma yerine duygular ve akıl arasında bir denge kurmayı amaçlamaktadır. Sanat için eğitim ise, sanatı daha gerçekçi temeller üzerine oturtturarak, sanat eğitiminde daha ussal (akılcı) bir yaklaşımı öne sürmektedir. Yani, çocuğun ve ergenin yaptığını söze dökerek kavramsallaştırmasını, yargılamasını, eleştirmesini ve değerlendirerek ussal temellere dayandırmasını istemektedir. Ancak bu doğrultuda yapılması gereken; öğrencileri fen ve doğa bilimleri ile birtakım tekniklerle donatıp, kalıplar içerisine oturtturarak robotlaşmak yerine sanat ve estetik eğitiminin olanaklarından yararlanarak, bu tek yanlı eğitim-öğretimin yol açacağı kayıpları önlemeye çalışmaktır. Dolayısıyla; sanat eğitimi, çocuğun ve ergenin ifade gücünü geliştirip zenginleştirmek, yaratıcılığı yüksek, çok yönlü, hoşgörülü, insancıl özellikler geliştirerek sanat ve estetik eğitimiyle, okul öncesi eğitimle, engeli olan öğrenciyi de içine alan, din ve ahlak eğitimi ve rehberlik hizmetleri ile birlikte okul-aile-çevre

birliği içinde bir bütünlük kurabilen, geniş ve çok kapsamlı bir alandır (San,1979). Genel olarak, sanat yollu eğitim anlayışının okul öncesi ve ilkokul için, sanat için eğitim anlayışının da ortaokul ve liseler için uygunluğunu ileri sürülebilir (San, 1980).

1908 Meşrutiyet ile birlikte Türkiye' yi etkileyen Batılı anlayışlar, pedagojik amaçlı sanat eğitiminin Mesleki okullarda başlatılarak, örgün eğitimin içinde yer almasını sağlamıştır. 1883'te kurulan Güzel Sanatlar Okulu ile Avrupa tekniğine göre portre ve peyzaj çalışmalarına önem verilmiş, öte yandan insan resmine yönelik bir çekingenlik olması nedeni ile taş baskı (litografi), cansız modeller, peyzajlar, tahtaya çizilen geometrik ve bitkisel motifler kopya edilerek çalışmalar üretilmiştir. Bunun yanında mühendislik, harbiye ve sanayi okullarında mesleki amaçlar doğrultusunda geometrik örgeler, ornamentler ve arabeskler çizilmekteydi. Cumhuriyet'in ilanı ile beraber Atatürk, sanat ve eğitim sorunlarına da özel bir önem vermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın girişimi ile başlatılan ve Türkiye' ye getirilen John Dewey'in verdiği raporda, okullarda sanat dersi öğretmeni yetiştirilmesi için özel dersler önermiştir. 1926'da ilkokul programında resim ve elişleri bölümüne öğretmen yetiştirilmesine başlanmıştır. Bununla beraber 1932' de Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde resim-iş bölümü açılmıştır. 1938'de ortaokul programında ikiye çıkarılan ders saatleri içerisinde; serbest, doğa resmi, süsleme, resim ve sanayi resimleri gibi çalışmalar yaptırılıyordu. Bunun yanında çiniler ve nakışların incelenmesine zaman ayrılıyordu. 1974'teki Milli Eğitim Şurası'nda, sanat eğitimi ortaöğretim öğrencilerine göre seçecekleri kol faaliyetleri ile desteklenmesi öngörülmüş, liselerde ise seçmeli ders olarak yeteneklerine göre tercih yapmaları öne sürülmüştür. Orta öğretimde temel sanat eğitimi gerek orta okul, gerekse lise düzeyinde hangi sanatsal alanında olursa olsun teknik, tasarım ya da endüstriyel bölümlerde, öğrencileri ileriki mesleki seçimlerinde etkileyici bir güdüm olarak ders programına alınmalıdır (Köksal,1975).

Sanat eğitimi de içinde bulunduğumuz eğitim süreci içinde etkin bir biçimde yer alır ve bunun sonucunda da sanat eğitimi, akıl ve duyuların dengeli gelişimini sağlayan özel bir disiplin alanı olarak kendini gösterir. Telli, "sanat eğitimi, hiçbir zaman içinde yaşadığımız, çağdaş sanat döneminde olduğu kadar, insan ve toplum içinde bir sorun olmamıştır" diyerek sanat eğitiminin herkes için gerekli olduğunu

belirtmiştir (San,1990, s.3-5). Sanat eğitimi, sadece yetenekliler için bir lüks değildir; herkes için gerekli olan bir kişilik eğitimidir. Sanat eğitiminin amacı, her bireyi sanatçı olarak yetiştirmek değildir. Asıl amaç, bireyin sanat eğitimi yoluyla estetik eğitimini sağlamaktır. Çünkü her insan yaratıcı süreçlere sahip olarak dünyaya gelmiştir ve tüm bu süreçler ise kişinin toplumunda, çevresinde, dünyada, olanı ve yaşananı tanıyıp anlayabilmesine yöneliktir (Gençaydın, 1990, s.45). Buna ilaveten; sanat eğitimi, sadece duygusal bir süreç değil; aynı zamanda zihinsel olup bireyin düşünce süreçlerini de zenginleştirmektedir. Bu eğitim, gelişen ve değişen dünyaya uyumlu ve sağlıklı bireyler kazandırmak için gereklidir (Sönmez, 2002, s.305-329). Sanat bir öğrenme yolu ve yöntemidir. Ruhsal ve etik bir eğitimidir. Sanat, özgür düşünce ve karar verme yeteneği geliştirir. Sanat, yaşama karşı inanç ve sevinç geliştiren bir paylaşma unsurudur (Erzen, 1991, s.51).

Etike (1995, s.20) 'ye göre sanat yoluyla eğitim; insanın uyumlu, dengeli, bir kişilik kazanmasını etkin kılar. Eğitim sistemindeki aşırı ussallığın yanında duyguların eğitimine ağırlık verilir. Sanat eğitiminin amacı, görsel sanatları öğretmek, çağının sanatını ve kültürünü değerlendirebilen ve çağdaş bireye ve topluma ulaşabilmektir.

Temeli Aristo ve Plato'ya dayanan Herbert Read'in görüşü, sanatı bir araç olarak görmekte ve onun aracılığı ile öğrencilerin sanatsal duygularının eğitilmesini amaçlamaktadır. Herbert Read, sanat yoluyla eğitim kuramını şöyle açıklamıştır: Bir insanda gelişme sadece görülebilen ve işitilebilen simgelerin anlatımı yoluyla olur. Böylece eğitim, ifade edilecek olan şeylerin biçimlendirilmesi olarak tanımlanabilir. Bu da çocuğun belli araç-gereç, ses ve imgeleri kullanması ile gerçekleştirilebilir. Bir insan eğer tüm bunları yapabiliyorsa, işte o insan tam olarak eğitilmiş insandır (Kırıoğlu, 1991, s.31).

Sanat eğitimi dersleri, öğrencinin kendini dışa vurması için en gerekli ortamlardır ve öğrencinin dış dünya ile duyularını, izlenimlerini aktarabildiği, ruhsal, sosyal ve bedensel bir anlatım dilidir. Tüm bunların yanı sıra, sanat eğitiminin amacı, sanatçı yetiştirmek değil; sanatçının yetiştirilmesine uygun, sanata değer veren, sanat ürünlerini anlayıp yorumlayabilen onları tarihsel süreç içindeki yerlerine koyabilen bireylerden oluşan bir sanat ortamı oluşturmaktır (Gökbulut, 1997, s.5).

Kısacası; sanat eğitimi yapıcı ve yaratıcı, bir toplumu sonraki kuşaklara taşıyan, çağdaş bir yaşam da sağlayacağı için hava ve su kadar ihtiyaç duyulacak bir disiplindir. Balamir'in görüşüne göre; sanat eğitimcisi öğrencinin dünyayı, kendi duyguları ve zekasıyla algılayarak yeniden keşfetmesine imkan sağlamalıdır (Balamir, 1997, s.3). Böylece sanat eğitimcisinin diğer eğitimcilerden farklı olarak, gerekli olan birtakım kişilik özelliklerine de sahip olması beklenmektedir.

1970'li yıllarda Almanya'da ders olarak okutulan estetik eğitimi; Doğu Almanya'daki sanat eğitimcileri tarafından tekeli toplum yapısına uygun olarak daha çok insan ve toplumun uyumunu vurgulamaktadır. Buna göre geniş kapsamlı hedefler ve ideal programlar içeren çevre düzenlemesi, estetik eğitim çerçevesinde incelendiğinde, bu olgunun, örgün eğitim veren okul programlarına hangi imkanlar ve sınırlar içinde alınabileceği, gerçekçi bir biçimde tasarlanmalıdır. Batı Alman okullarındaki estetik eğitiminin temel işlevi ise; çevreye olan duyarlılık zayıflığının giderilmesi yönündedir. Sanat eğitiminde, öğretim alanlarının tümüne uygulama yapılırken her disipline önem verilmelidir. Öğrenciler, bir sanat eseri veya olay üzerinde gerekli hükme varmadan önce doğru bir sorgulama süreci hakkında bilgiye sahip olmalıdır. Dolayısıyla, anlık kararlardan çok, sorgulayıcı özellik kazanmalarına önem verilmelidir. Böylelikle, öğrenciler hem kendi kültürel değerlerinin hem de çok kültürlü değerlerin hazzını duyacaklardır. Bu şekilde; evrensel değerlerle donanmış, sorgulayıcı, tartışan, geleceğe güvenle bakabilen öğrenciler yetiştirilmesi sağlanacaktır.

Yaşadığımız 21. yüzyılda ise; eğitim programlarının öğrencinin merkeze alınarak, arzu ve gereksinimlerini karşılayacak eğitim anlayışının her bireye özgü şekillendirilmesi gerekmekte olduğu savunulur. Böyle bir anlayışta, öğrenciye ulaşılan bilgiyi aynen kabul etmemekte, tam tersi öğrenci eğitim sürecinde çok etkin bir rol üstlenmektedir. Böylece, okulun geleneksel tavrı ve bilgi aktarmadaki rolü değişmiş ve bilgi üretme işi olduğu da kabul edilmiş olur. Bu yönde gerçekleşen eğitimde "gelişim" sözcüğü ön plana çıkartılmıştır. Bireyin psiko-sosyal gelişimi, bilişsel, duyuşsal, ve ahlaki yönleri tespit edilmiştir. Genel anlamı ve şimdiki adı ile görsel sanatlar eğitimi; sanat eğitiminin kapsadığı yasa ve teknikleri ile birlikte bireye estetik karakter kazandırmayı hedefleyen eğitim alanıdır. Sanat eğitiminde estetik ilkeler olarak sayılan algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade

etme ve eleştirme sanatların dili olarak kullanılmaktadır. Bu eğitim alanında kişiler; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sanat evrelerinden uygun dili seçerek ifade alanını geliştirmektedir.

Görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler belirli yollarla sınıflandırılmıştır. Bu yöntemler; öğretmenin tutumuna göre uygulanan yöntemler, kullanılan malzemeye göre uygulanan yöntemler ve bireysel özelliklere göre uygulanan yöntemler olmak üzere üç başlık adı altında ele alınmaktadır. Bu yöntemlerden doğan birtakım ihtiyaçların karşılanabilmesi için kendini yenilenme çabası içine girmiştir. Amerika'da araştırmaların büyük bir bölümü, kongreler ve sempozyumlar Uluslararası Sanat Eğitimi Kurumu (INSEA) tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de Görsel Sanatlar Eğitimi Kurumu'nun 7. Avrupa Bölgesel Kongresi, Görsel Sanatlar Derneği ve Gazi Üniversitesi İşbirliği ile 2004 'te gerçekleştirilmiştir (Aykut, 2004). Türkiye' de görsel sanatlar eğitiminde yaratıcılık ve özgür anlatım halen yöntem olarak izlenmektedir (Özsoy, 2003). Amerika'da Disiplin Temelli Sanat Eğitimi olarak adlandırılan düşüncenin kuramsal temelleri Amerikan eğitim sistemi içerisinde müfredat geliştirme programı araştırmaları yolu ile atılmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde J. Paul Getty Vakfı, görsel sanatlar eğitimi aracılığı ile paylaşılan, iletişimi sağlanan düşünceleri ve değerlerin, her çocuğun eğitiminin önemli bir parçası olması gerektiği inancıyla 1982 de Getty Güzel Sanatlar Eğitim Merkezi'ni (The Getty Center For Education In The Arts) kurmuştur. Bu kurumun temel felsefesi dengeli öğretim programı içinde sanata gereken önemi vererek, sanatın merkezi bir konuma sahip olmasını sağlamak ve içinde sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetiğinin de var olan bir yapıdan oluşmasını sağlamaktır. Türkiye'de eğitim fakültelerinin Resim-İş Öğretmenliği programlarıyla ilgili yapılan araştırmalar, görsel sanatlar eğitiminde disiplin temelli uygulamalarının eksikliklerini tespit etmiştir (Aykut, 2003). Bunun sebebi olarak; müfredat programındaki ders saatinin azlığını, alandaki öğretmenlerin ve fiziksel koşulların yetersizliğini, sınıfların mevcudunu ve ekonomik problemleri gösterebiliriz. Bunun yanında, öğretmenlerden müfredat programlarını "çoklu zeka" kuramı çerçevesinde hazırlaması ve uygulaması beklenmektedir. Aynı zamanda bu uygulama alanının disiplin temelli yöntemde uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Bu yöntemin içinde

bulunan ve fayda sağlayan modern görsel sanatlar eğitimi içinde sanat tarihi eğitimi yalnız bilgi aktaran bir yapıyı öngörmez. Aynı zamanda çocuğu merkeze alan eğitim ve ğretim etkinliklerini benimseyen, yöntem-teknik, araç-gereç kullanımı ile daha verimli sanat tarihi eğitimine yönelik çalışmaları da kapsamaktadır. Sanat tarihi dersi, birçok farklı kültürün özelliklerini, eserlerini, inançlarını ve değerlerini anlamamızda etkin ve önemlidir. Sanat eleştirisini, sanat ve sanatla ilgili durumları tartışmada görsel kavramları ve terimleri kullanır.

Öğrencilerin de sanat eleştirisinde bulunabilmeleri için bazı kavramlar ve eleştiri basamaklarını bilmesi gerekmektedir. Disiplin temelli sanat eğitimi yönteminde bilinen dört basamak ise; betimleme-çözümlenme-yorumlama ve yargıdır. Bununla beraber öğrenciler zihinsel gelişimi sağlayarak analitik düşünme becerisi ve sentezleme gibi faaliyetlerde bulunmuş olurlar. Estetik, bize sanatın ve güzel sözcüklerin üzerinde düşünmemizi ve sorgulamamızı sağlar; ancak, öğrencilerin çok azı, görsel sanatlar dersinde ürettikleri sanatın niçin ürettiklerine yönelik değer yargılarına sahiptir. Bunun asıl sebebi ise, sanat ve estetik hakkında bilgi sahibi olmamalarıdır. Öğrencilere de bu konuda yardım edebilecek şey ise "sanat kuramıdır". Buna sahip olmaları yargılayacak değerleri kazandırtacaktır (Rosalinda, 1995). Öğrenci sanat kuramlarını öğrenirken doğayı fark ederek, merak ve yaratıcılıklarını etkin kılacaktır (zsoy,2003). Bu üç temelli disiplin (sanat tarihi, estetik ve eleştiri) ocuğun neyi, nasıl yaşayacağına yönelik bilgi kazanımı ve yeni düşünceler doğurması yönünde önemlidir.

Neticesinde disiplin temelli sanat eğitimi, milli eğitim müfredatında faal hale getirilerek; eğitimciler, modern görsel sanatlar eğitimi yöntemleri konusunda bilgilendirilmelidir. Bir başka tanıma göre; sanat eğitimi, çocukluktan başlayarak tüm bilgileri kültürel açıdan geliştirerek sezgilerimizi, mantık yürütmemizi, dş kurmamızı doğru şekilde gerçekleştirmemizi ve aynı zamanda algılamayı ve düşüncenin çeşitli yollarını öğrenmemizi sağlayan bir değerdir (zsoy, 2007: 51).

San 2010' a göre sanat eğitimi; sanatsal üretme, sanatın toplum hayatındaki yeri, sanat türleri, sanat akımları, sanat anlayışları ve sanatçının karakter özellikleri gibi etmenler, aynı zamanda sanat tarihi, estetik, sanat kuramları ve eleştirisini gibi teorik bilgi dallarının da katılımı ile birleşmektedir. Sanat eğitiminin bel kemiğini

oluşturan sanat tarihinin önemli olmasının sebebi, dünyada var olan sanatçı ve yapıtlarının analizini yapan ve tarihsel değişimini inceleyen bir bilimsel disiplin yapısı oluşturmasıdır (Artut, 2009: 59).

Kırıçoğlu (2005)' na göre; çağdaş sanat eğitimi için de aynı durum söz konusu olup sanat tarihinde asıl amaç, öğrenciye dinç bir sanat tarihi eğitimi bilinci kazandırmaktır. Günümüzde modern sanat eğitimi bilgi odaklı değil, öğrenciyi merkeze alan bir yapıdadır. Kişi, ilköğretimden başlayarak, yüksek, öğrenime kadar ki süre içinde kişiyi bire bir inceleyen, araştıran, derse aktif bir şekilde katılan olmaktadır (MEB, 2009). Bu bağlamda, hem öğretmen hem de öğrenciyi merkeze alan bir öğretim yöntemlerinden “Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi” (ÇASEY) öğrenciyi aktif olarak derse çeken bir yöntem olarak bilinmektedir. Diğer bir adı da “Disipline Dayalı Sanat Eğitimi” (DDSE) dir. ÇASEY'in dayandığı dört disiplinden biri olan sanat eleştirisi çalışması, öznel ve bağlam olmak üzere iki çeşittir. Öznel eleştiride, tek bir sanat yapıtında gözlemlenen özelliklerle ilintili ipuçları üzerinde durulur. Bağlam eleştirisi ise; sanat yapıtının sosyo-tarihsel bilgilerinin araştırma yöntemidir. Böylece, sanat eleştirisi ile gözlemledikleri, inceledikleri sanatı anlamak ve görmek daha da kolaylaşacaktır (Wolft ve Geahigan, 1997: 70). Estetik eğitiminin anlamı ise içinde belirli kavramlar ve prensipler ile birleştirilmiş, sanat yaratma ve bunu sanat eğitimi programları içinde var edebilmektir (Smith, 2004: 163). Estetik çalışmada “sanatçı kimdir, sanatın kökenini anlama ve değeri nereden geldiği” gibi konularda sorgulamaya yöneliktir (Özsoy, 2007: 194). Dolayısıyla, çağdaş sanat dersinde estetik, eleştirisi, sanat tarihi ve pratik alanları bir araya getirerek ders işlemleri ,öğrenme sürecini daha keyifli ve verimli kılacaktır.

Avrupa ülkelerinde sanat ve kültür müfredatının hedeflerinin belirlenmesi bir önceki sanat ve kültür eğitiminin müfredat amaçlarıyla bağlantılı uluslararası çalışmaya dayanmaktadır (Sharp ve Le Metais, 2000). Sanat ve kültür müfredatının ana amaçları; sanatsal yetkinlik ve anlayış, eleştirisi, kültürel miras, bireysel ifade/kimlik/ kültürel çeşitliliği artırmak, Avrupa kimliği, dünya farkındalığı, yaratıcılık, hayal gücü, problem çözme ve risk alma, sosyal becerileri, zevk alma, mutluluk, eğlence, sanat çeşitliliği, performans, çevresel bilinç düzeyi, iletişim, özgüven, sürdürülebilirlik ve saygı, yaşam boyu öğrenme ve sanatsal beceriyi

belirlemek (yetenek) gibi kategorilerden oluşmaktadır. Fransa' da eğitim ve rehberlik yasasına göre, Nisan, 2005 zorunlu eğitimin, insana birtakım beceri ve bilgi edinmesi için gerekli bir altyapı ile beraber gerekli araçları da sağlamalıdır. Bu alt yapı 7 öğeden oluşmaktadır ve son iki öğesi sosyal, yurttaşlık becerileri, özgürlük ve girişimcilik edinmeye yöneliktir. Bunun yanında; İspanya, Slovenya, İngiltere ve Norveç gibi ülkeler, kişilerin yaratıcılığını, yenileşmeyle beraber yaşanan gelişmeyle, yaratıcı ruhu teşvik etmenin önemi arasında bağ kurar (<http://www.eurydice.org>).

Eğitimde yaratıcılık, görüşme belgesi önemli bir görüşme belgesi olmuştur. Bu yedi ülkenin genel amaçları dışında kalan diğer ülkelerde ise; Almaya, Kıbrıs, Avusturya ve Slovakya' da bu amaçlar genel terimlerle belirtilirken Polonya ve Portekiz' de yaratıcılığa dayalı kültürel faktörler bağlantılı olarak bahsedilir. Hollanda' da bu amaçlar genel ve özel olarak söz edilir. Avrupa'daki sanat eğitimi müfredatının gruplandırmasında iki ana model vardır (Sharpand Le Metais, 2000). Bunlardan biri bütünleşik denilen kavram olan ve iki ya da daha fazla tarafsız sanat türleri alanları içeren müfredattır. İkincisi de konusu sanat olan müfredatta ,görsel sanatlar ve müzik alanlarında da bağlantılı ilişkiler olduğu düşünülür. Mesela, Lihtenştayn'da yaratma, müzik ve spor sanatı, beden eğitimiyle bütünleşir. Letonya' da sanat; görsel sanatlar, müzik ve edebiyatı kapsar. Fakat aynı zamanda müfredatın birlikte öğretildiği ya da aynı konuların işlendiği de söylenemez. Örneğin, Letonya'da sanat, müfredatta zorunlu olarak dizayn edilmiştir ve üç farklı konu olarak öğretilir. Birçok ülkede okullar sanatı nasıl öğreteceklerine kendileri karar verebilirler. Sanat eğitimi müfredatının içinde yer alan konular; dışavurumcu sanat ve dışavurumcu eğitim, kültürel birikim, sanat ve kültür ya da sanat ve kültürel eğitim, sanatsal uyum, estetik ve görsel sanatlar, uygulamalı müzikle ilgili konular, estetik eğitimi, müzik, sanat ve resim yer almaktadır. Buna ilaveten Avrupa' da okutulan sanat dersleri; görsel sanatlar, müzik, drama, dans, medya sanatları, el-ışi, mimari gibi konulardır (<http://www.eurydice.org>). Hollanda'da sanat bütünleşik program içinde öğretilir ve öğrenciler konuları seçmekte özgürdürler. Diğer okulların büyük bir kısmında önerilen sanat konularının yarısı zorunludur, geriye kalanlar ise seçmelidir. Romanya' da sadece iki sanat konusu olan görsel sanatlar ve müzik zorunlu eğitime dahil edilmiştir, diğer alanlardan hiçbirisi ise seçmeli olarak yer almamıştır. Drama 7 ülkede tamamen seçmeli bir konudur. Dans ise 24 ülkede

zorunlu müfredatın parçasıdır. Mimari; Estonya, Yunanistan ve Finlandiya’da diğer zorunlu sanat konusu parçasıdır. Zorunlu sanat eğitiminde en az 20 ülkeden yaklaşık olarak yarısı sanata ayrılan zamanı diğer kısımlarında azaltır. Kıbrıs, Romanya ve İzlanda’da zorunlu sanat eğitimine ayrılan zaman hemen hemen aynı kalmaktadır. Sadece, İspanya, Lüksemburg ve Avusturya’da sanat dersine ayrılan sürede belirli bir artış olduğu bilinir. Fransa ilk iki yılında 108, sonra 72 saat; İtalya 132; Avusturya 190 saat olarak sanat eğitimi saatlerini belirlemiştir. Fransa’da eğitimciler, sanat eğitimi ve diğer konular arasında ilişki kurabilmek için çeşitli yollardan geçerek, müfredat arası projeler ve keşif gezileri gibi etkinliklerden faydalanabilmektedirler. Bunu gerçekleştirebilmek için de Eğitim ve Kültür Bakanlığı bu projelere destek olmaktadır (<http://sgb.meb.gov.tr>).

Sanat eğitimi müfredatının genel amacı sanat eğitiminde hedeflenen kazanımların kendi fikirlerini yaratıcı bir şekilde ifade etmesi şeklinde belirtilmiştir. Avrupa ülkelerinin yarısından çoğu kültürel geziler yapmaktadır. Bu geziler müzeler, sanat galerileri, tiyatrolar ve konser alanları olarak ziyaret edilmektedir. Bu geziler 7 ülkede, kültürel geziler olarak okul müfredatında yer almaktadır.

Geziler, genel olarak öğrencileri buna yönlendirmek, güdülemek amaçlı, ücretsiz olarak organize edilir. Kıbrıs’ta müze eğitimi son 10 yıl içerisinde ilerleme kaydederek ve materyal üretimi amacı ile İletişim Bakanlığı antika bölümü ile sıkı bir şekilde irtibat içerisinde. Ülkelerin üçte biri, okul, öğretmen ve sanatçılar arasında işbirliğini arttırmada çaba içerisinde. İlköğretim ve orta okullarda ekonomik katkı sağlayan çocuklar ve gençlerle sanatçıları buluşturan “Bir Sanatçı davet et” planı oluşturulmuştur. (<http://www.eurydice.org>).

Sanatla ilgili festivaller, kutlamalar ve yarışmalar da öğrencilerin yaratıcılıklarını ve yeteneklerini geliştirmek için organize edilen girişimlerden bir diğer önemli alanlardır. Ülkelerarası yapılan yarışmalarda mükemmel performans sergileyen çocuklara burs sağlanmaktadır. Sanat eğitiminin değerlendirilmesinde Anne Bomford (2009)’ a göre, sanat eğitiminin daha büyük eğitim süreci için yansımaları vardır. Öğrenci değerlendirilmesi iki ana çeşitte yapılmaktadır. Birincisi biçimlendirici değerlendirme ki bunun da amacı; öğretme-öğrenme süreci üzerine dönük sağlamaktır. İkincisi ise özetleyici değerlendirme ki bu öğrencinin istenen

öğrenme kıstaslarını ne düzeyde yerine getirdiğini doğrulamaktadır. Bu değerlendirme ayrıca öğretmenin kısa bir rapor yazması ya da belirli kriterlere göre yapılmış ödevlerinin olduğu bir dosya hazırlama şeklinde olabilir. Az sayıda ülkede 2000'den sonra sanat derslerinde öğretim niteliği ile ilgili kısmen yeni verilere sahip oldukları belirtilmiştir. Galler müfettişler,2005'te okulların teşvikini artırmak ve ilkokul ile orta

okullarda iyi bir pratik alanı sağlayabilmek için bir araştırma yayınladı. Bu rapora göre; sanat derslerinin müfredata uygun bir konumda verilmesi istendi. Bu sayede öğrencilerin niteliği ve yaşamı aynı zamanda okulun kültürel yapısının büyük ölçüde artacağı düşünüldü. 2005 yılında Kuzey İrlanda'da yapılan araştırmada müfettişler yazdığı raporda; öğrencilerin üretken olabilmeleri ve becerilerini geliştirebilmek için daha çok fırsata sahip olmaları gerektiği ve değerlendirmenin daha sistemli olması gerektiğini tavsiye etmişlerdir. Macaristan, 2003'te yapılan ilkokul ve orta öğretim öğretmenleri ile yapılan bir araştırmada sanat eğitime ayrılan sürenin yetersiz olduğundan bahsetmiştir. Sonuç olarak; sanat eğitiminde değerlendirme konusunda 13 ülkede, okullarda sanat eğitiminin niteliği üzerine dolaylı bir biçimde güncel raporlar oluşturulmuştur (<http://sgb.meb.gov.tr>).

Uzman sanat öğretmeni olmak için, birçok ülkede sanat eğitimi alan sanat öğretmen adayları bir sanat dersinde bir yüksek lisans ya da doktora unvanına sahip olmalıdır. Aynı zamanda profesyonel öğretmen eğitimini tamamlamak zorundadırlar. Örneğin; Çek Cumhuriyeti'nde ve Slovakya'da öğrenciler iki şekilde uzman sanat öğretmeni olabilirler. Eğitim fakültelerinde çalışabilirler ya da profesyonel sanatlar yüksek eğitim enstitüsünde çalışıp daha sonra da ek olarak pedagojik eğitim alabilirler. Buna ilaveten, daha nitelikli öğretmenler olarak bir devlet okuluna öğretmen olarak atanabilmeleri için bir öğretmen diplomasına sahip olmaları bir ön koşuldur. Profesyonel öğretmen eğitimi olarak değerlendirilen kıstaslar olarak şunlar düşünülmektedir; Sanatta çocuk gelişimi, sanat müfredatı içeriği, sanat tarihi, sanat pedagojisi, öğretmen adayının kişisel sanat becerisinin gelişimi ve öğrenci değerlendirmesi (<http://www.eurydice.org>).

Avrupa'da bazı okullarda, profesyonel sanatçılar, seminerler vererek ve sanat projelerine katılarak sanat derslerine destek vermektedir. Profesyonel sanatçıların

katıldığı bu eğitim ve öğretimde merkezi bir program yoktur; fakat yüksek öğretim kurumları profesyonel sanatçıları davet edip etmemeye kendileri karar verir. Son olarak ise; profesyonel sanatçıların öğretmen eğitimine katılmaları sadece birkaç ülkede ulusal programlar tarafından desteklenir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde, orta okullardaki görsel sanatlar dersinin hedefi; gençlerin gözlem, yorum ve yaratıcılık kapasitelerini arttırmayı ve eleştirel düşünmeyi öğretebilmektir. Şimdiye kadar resim dersi adı altında geçen bu plastik üretime dayalı uygulamalı ders günümüzde artık görsel sanatlar dersi olarak kullanılmakta ve uygulanmaktadır. Programın yapısı ve içeriği ise; sözel anlatım ve görsel anlatım arasında kurulabilecek imgesel bağın yaşama dönük bir algıya dönüşmesini sağlayacak ve diğer disiplinlere yönelik öğretim programını ilişkisel yönden sağlayacak şekilde hazırlanmıştır. Programın yapısı gereği, öğrenciye alan bilgisi kazandırması yanında uygulamaya yönelik deneyim de elde ettireceğinden, öğrencinin ürettiği işin bilincinde olmasını sağlayacaktır (.M.E.B, 2014).

Bu programın yapısı her öğrenciye bireysel olarak gelişim sağlayacağından, kişilerin kişilik boyutunda özgüven ve eleştirel düşünce yapısına katkı koyacaktır. Böylece, öğrencinin zorunlu görsel sanatlar eğitiminde birey oluş sürecinden geçtiğinin farkında olmasını sağlamak ve özgün düşüncenin yolunu açmış olmak önem taşımaktadır. Bu da kişiye birey oluş bilinci üzerinde önemli bir katkı sağlayacaktır. Görsel sanatlar dersinin amacı; görsel dil bilincine sahip olan, gözlem, yorum ve yaratıcılık becerisi gelişmiş, görsel sanatlar alanındaki temel kavramlar ve uygulama pratiği hakkındaki bilgi ve beceriye, görsel sanatlarla ilgili tartışmalara katılabilecek bilgi ve duyarlılığa sahip bireyler yetiştirmektir (M.E.B, 2014). Bunun yanında görsel sanatların etkinlik alanını, başlangıç ve dönüşüm evrelerini sorgulayan, görsel sanatların kültürel mirasla ilişkisini ve toplumsal değer olarak kazanımlarını sorgulayan, görsel sanatlar çalışmalarında bilgi ve uygulama ilişkisinin önemini ve gerekliliğini anlayan nesilleri topluma kazandırabilmektir. Bunun yanında, üretim aşamasında uygulama ile malzeme bilgisini etkin bir biçimde kullanıp özgün ifade yolları ortaya sunan, sanat ve diğer disiplinler hakkında bilgi sahibi olan, çevresini gözlemleyen, onlardan esinlenerek onları sanatsal bir dile çeviren ve görsel sanatları öğrenmeye, uygulamaya ve yaşatmaya istekli bireyler yetiştirmektir. (M.E.B, 2014).

Gözlem, yorum ve yaratıcılık merkezli bir öğretim programını varsayan görsel sanatlar dersi, programında üç temel öğrenme alanı üzerine odaklanmıştır.1. Görsel iletişim, gözlem ve temsil (ilkokul süreci), 2.Sanat yapıtı okuma ve estetik (ortaokul süreci), 3. Kültürel miras ve üst kültür (ortaokul süreci)(M.E.B, 2014).

1.1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın temel problem cümlesi; “Ortaokul öğrencilerinin resim dersine ilişkin tutumları nasıldır?” şeklindedir. Ayrıca araştırmaya ilişkin alt problemler aşağıdaki gibidir;

1.1.2. Alt Problemler

Ortaokul öğrencilerinin resim dersine olan tutumlarında;

1. Bölge farklılığına göre anlamlı bir fark var mıdır?
2. Sınıf farklılığına göre anlamlı bir fark var mıdır?
3. Yaş farklılığına göre anlamlı bir fark var mıdır?
4. Cinsiyet farklılığına göre anlamlı bir fark var mıdır?
5. Anne- baba farklılığına göre anlamlı bir fark var mıdır?
6. Ailede ressam olup olmadığına göre anlamlı bir fark var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki Lefkoşa merkez ve Mağusa çevre okullarından dört farklı ortaokul öğrencilerinin resim dersine olan tutumlarını ölçebilmek ve anket analizleri sonucunda öğrencilerin tutumlarını iyileştirici öneriler geliştirebilmektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi; orta okul öğrencilerinin resim-iş veya görsel sanatlar dersine olan tutumlarının belirlenmesi ve daha iyi tutumlar geliştirilmesine zemin

hazırlanması yönündedir. Dolayısıyla; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde orta okullarda eğitim ve öğrenim gören öğrencilere görsel sanatlar dersine olan tutumlarının artırılması doğrultusunda katkı sağlayacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2015- 2016 eğitim -öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Lefkoşa merkez ve Mağusa çevre bölgesindeki orta okullarda 6.7. ve 8. Sınıflarda görsel sanatlar dersi alan öğrenciler ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Sanat: insanın yaşadığı ortam içinde, duygu ve düşüncelerini belirli tasarım elemanlarını; renk, ritim, biçim, ses ve söz gibi kavramları kullanarak, iç dünyasından esinlenip özgürlük dünyasını kendi üslubu ile ussal(akısal) ve sezgisel olarak ortaya çıkarmasıdır (Aytaç, 1981).

Sanat Eğitimi: Sanat eğitimi, herkes için gerekli olan bir eğitim alanıdır. Amacı ustalık ve beceriyi öngörmek değildir. Amacı, bireyin kendi içindeki yaratıcılığı ve kültürel birikimleri içine katarak , estetik kaygı ile birleştirip yani bir düşünce eğilimini oluşturmaktır. Bunun yanında sanat eğitimi; deneysel bir uğraştır ve insanoğlundaki duyarlılık sınırlarını aşarak ufkunun genişlemesini sağlar. Bu yol sonunda insan, kendini tanıyarak "birey" olma yolunda bilinç edinir (Erinç,1998).

Tutumlar: öğrencide hem olumlu hem de olumsuz davranışların sonucuna varıldığı, duyguların ve inancın birleşimidir. Ayrıca tutum, davranışların bulgusu olarak da tanımlanabilmektedir (Tavşancıl, 2006).

1.6. Kısaltmalar

D.A.Ü: Doğu Akdeniz Üniversitesi

M.E.B: Milli Eğitim Bakanlığı

INSEA: Uluslararası Sanat Eğitimi Kurumu

DDSE: Disipline Dayalı Sanat Eğitimi

K.K.T.C: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

ÇASEY: Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Görsel Sanatlar Eğitimi ve Tutumları

Sanat eğitimi, bütün öğrencilere birden fazla tutum sağladığı için önemlidir. Tutumun tanımı ise; öğrencide hem olumlu hem de olumsuz davranışların sonucuna varıldığı, duyguların ve inancın birleşimidir (Ülgen, 1995). Buna ilaveten tutum, aynı zamanda davranışların bulgusu olarak da tanımlanabilmektedir (Özkan, 2002).

Bilim adamları; eğer derse yönelik olumlu tutum kazandırılırsa, öğrencilerin daha başarılı olabileceği görüşünü savunmaktadır (Açıkgöz, 1998). Bundan dolayı; öğrenci-öğretmen arasındaki ilişki ve sağlıklı iletişim, öğrenci başarısı için önemli ve gereklidir (Canakay, 2006). Ayrıca, eğer öğrenci derse karşı ilgi ve istek duymuyorsa, öğretmeni sevmiyorsa derste başarılı olması zorlaşacaktır (Okan, 2014).

Disiplin temelli sanat eğitimi, geleneksel sanat eğitimi ile çatıştığından yanlış anlaşılmaktadır (Aykut, 2006). Program içinde küçük birtakım değişiklikler yapılarak ailelere ve öğrencilere olumlu tutum kazanmalarında yardımcı olunarak bu problem çözülebilir. Kişilerin, çevresinde olup biten her şeyi, yaşanan her ne varsa ona dönük gerçekleşen tüm algıları anlamlandırarak oluşan tutumlar, üç boyuttan meydana gelmektedir. Bu alanlar; bilişsel, duygusal ve davranışsal özelliklere sahiptir. Bilişsel boyut, bilginin edinilmesi, kullanılması ve yorumlanması gibi bilişsel işlemleri; davranışsal boyut, beden gücüne dayalı faaliyetleri kapsar. Duyusal boyut ise; duygular, davranışlara yönelik inanç, tutumlar, tercihler, değerler, ahlaki kurallar, istek ve arzuları içermektedir (Çelik-Ceylan, 2009; Arslan, 2006; Özden, 2013; Özden, 2011; Doğan, 2009). Bunun yanında tutum içinde yer alan duygusal alanın çalışma konuları olan duyguların ortaya çıkmasında, ifade edilmesinde, öğrenilmesinde, bilinçli ya da bilinçsiz olarak yaşanmasında, bu tip davranışların etkilenmesinde etken olan birçok olgu vardır.

Duyusal davranışların zeka, güdü, algı gibi değişkenleri içinde barındıran bir bileşeni olduğunu ifade etmektedir (Uçaner, 2011; Balaban, J. 2006; Bacanlı, 2005;

Canakay, E. 2006). Duyusal alandaki öğrenmeler, kişinin kendi yetileri ve çevresi arasındaki etkileşim ile sürdürülmesi yanında bilişsel alandaki davranışların tespiti gibi kolay yorumlanıp değerlendirilemez (Tekin, 1991). Bireyin duyusal özellikleri, hem bireyin davranışlarını yönlendirmede hem de öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli ve etkin bir role sahiptir. Bunun yanında bu öğrenme- öğretme sürecinde etkin rol üstlenen diğer öğeler öğrencilerin ilgi, istek ve katılımı yer almaktadır. Duyusal ve zihinsel süreçler, eğitim ortamında birbirinden kopuk düşünülemez (Balaban Salı, 2006). Öğrenme sürecinde zihinsel, duyusal, devinışsel davranışlar bir üçgen oluşturmaktadır. Bu üçlü faaliyetler, birbirini etkileyebildiği gibi değiştirebilmektedir. Dolayısıyla da, eğitimin hedeflerinde var olan davranış değişikliği, bu üçlü alan bir arada kullanılarak gerçekleştirilebilir.

Görsel sanatlar eğitimi; bireyin algılarını, düşüncelerini, uygulayarak ve bunu da el-beyin koordinasyonunu kullanarak gerçekleştirdiği etkin bir eğitim alanı ve şeklidir. Sanat eğitiminin en vazgeçilmez alanı; bireylerde kültürel yeniliği ve ilerlemeyi sağlamak; estetik beğeni düzeyleri ile estetik özellikleri gelişmiş insanlardan oluşan bir toplum kazandırmak ve bireylerin var olan gizli gücünü yeteneğe dönüştürebilmektir. Bunu da sanatsal düşünce ve yeteneğini harekete geçirecek sanat çevresindeki oyunsal, deneysel süreçler ile gerçekleştirebiliriz (Kırıçoğlu, 2005).

Sanat eğitiminde asıl amaç; kendini her yönden kanıtlayarak ve öz sorumluluk kazandırarak kişinin yaşamında yaşamsal yaratıcılığı öğretmektir. Yaşanan olaylara veya kişiye dönük verilen tepkiler olarak tanımlanan “tutum” sözcüğü iki şekilde oluşabilmektedir. Kişinin bir tutum nesnesi ile etkileşime girmesi ya da başkalarının tutumlarının etkisi altına girip kendi tutumlarını oluşturması ile gerçekleşir. Tutum; aynı zamanda, zeka, güdü, algı gibi birçok bileşeni ve değişkeni içinde barındıran, gözlenebilen veya gözlenemeyen bileşik bir yapıdır (Uçal Canakay, 2006).

Sanat eğitimi ile tutumların yakın ilişkisi vardır. Krong'un 1995'te ifade ettiği gibi, sanat çocuklara, sosyal bir yaşantı sağlarken kendilerini rahat ifade edebilecek özgüven de kazandırmaktadır. Böylece, okula ve derse daha olumlu bakmalarına ortam hazırlamaktadır. Bu olumlu bakış da olumlu tutum içinde olduklarının görsel bir yansımasıdır (Krong, 1995). MEB tarafından 2007'de , yeniden yapılandırılan görsel sanatlar dersi program içinde yer alan hedeflerde; çocuğun sanata olan

duyarlılığının gelişimi, çevreyi, dünyayı algulaması, anlama yeteneği ile beraber çevreye ve doğaya olan duyarlılığının gelişmesi gibi önemli püf noktalar yer almaktadır. Sanat eğitimi, çocuğun kendi eğilimlerini, becerilerini ve yeteneklerini keşfetmesine ortam hazırlaması nedeni ile oyunla başlar. Çocuğun ilköğretim çağında, kişiliğinin en önemli evresini yaşarkenki bu dönemde, sanat yolu ile eğitim çok önemlidir. Bununla beraber, çocuğun hem sanatsal hem de estetik açıdan eğitilmesi ve bunu da gerçekleştirirken pedagojik düzeye uygun eğitilmesine dikkat edilmelidir. Dolayısıyla, sanat eğitimi, çocuğun duygularının eğitilerek biçimlendirilmesi ve sanatsal birtakım etkinliklerle kendini ifade edebilmesine katkıda bulunmaktadır. En önemlisi ise; birey olarak kendini gerçekleştirmesine ve özgürleşmesine fırsat sunmaktadır. Sonuç olarak, görsel sanatlar eğitimi; bilişsel ve duyuşsal olarak kişiye ifade imkanı sunarken, tutumlara ve olgularımıza da yansarak onların şekillendirilmesini etkilemektedir (Kırıçoğlu, 2009; MEB, 2007; Özsoy, 2007).

Sanat eğitimi, çağdaş eğitim süreci içerisinde var olan önemli bir yapı taşıdır. Bireyin kişisel olarak iyi bir biçimde geleceğe yetişebilmesi için de ayrıca önemli ve gerekli bir disiplindir. Sanat eğitimi alanında yer alan kurumlardan biri olan NAEA (1994) 'ya göre; sanat eğitimi hem yaşam hem de öğrenme için önemlidir. Sanat eğitimi alan öğrenci öncelikle şu soruları sorabilmeli ve anlamalıdır: "Sanat nedir? Sanatçı hangi araçları kullanır ve nasıl çalışır? Geleneksel, popüler ve klasik sanat biçimleri başka birini nasıl etkiler? Sanat, benim ve toplumsal yaşantı için neden önemlidir?". Bu soruların cevaplarını arayıp kavrayan öğrenci, sanat eğitiminin becerileri ve kazandırdıkları hakkında anlayış sahibi olacaktır. Sezer' e (2001: 3) göre; bu ders, çocuğun yeteneklerini geliştirerek yapıcı ve yaratıcı etkinliklerde sorumluluk duygusu kazandırır. Dolayısıyla; sanat eğitimi, gerek yetişkinin gerekse çocuğun gelişimi ve yaşantısı için gereklidir; çünkü kişileri elde etmek istediği hedeflere ulaştıran bir araçtır.

Yolcu (2004: 91) 'ya göre sanat eğitimi; gözlem yaparak, özgünlüğe, buluşa ve kişisel yaklaşımlara destek sağlar ve pratik düşüncüyü geliştirmede öncülük eder. Sanat eğitiminin başarılı bir biçimde gerçekleşmesinde bir diğer önemli etken de öğretmenin üstlendiği roldür. Öğretmenlik, her üç alanda da bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özelliklere sahip olunması gerektiren bir meslektir (Duman, 2005: 38).

Özellikle ilköğretimde öğretmenin rolü çok önemlidir; çünkü sanat dersini sevdirecek olan da beğendirecek olan da öğretmendir. Eğer çocuk bu dersi beğenmez ve sevmezse o dersin bir önemi kalmayacaktır (Sönmez, 2005: 76). Dolayısıyla, görsel sanatlar öğretmeni hayati önem taşır ve öğrenme sürecinde oynayacağı çok değerli rolleri vardır (Özsoy, 2003: 124).

Sanat eğitiminin olması gereken düzeyde olması eğitim sistemi için de çok önemlidir. Ayrıca, sanat eğitimine yönelik tutumların belirlenmesinde etkin bir faktör olarak sayılabilmektedir. Örneğin; Özel'e (2004: 53) göre; okullarda uygulanan öğretim programlarında görüldüğü üzere amaçların belirsiz olduğu gözlenmiştir. Bu amaçların belirlenmiş olmayışı ise de; öğretmeni güç bir duruma düşürebildiği gibi öğrencilerin tutumlarını da olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Neticesinde; 21. yüzyılda çağdaş eğitimin içinde yer alan ve varlığını sürdürmesi gereken sanat eğitimi, birçok değer kazandırılması yönünde önemli ve gereklidir. Doğru bir sanat eğitimi içinde doğru tutumların edinilmesi, ailelerin ve öğretmenlerin iyi, doğru, güzel tutumları eğitim sistemi ile birlikte gelecekte belirlenecektir.

Kenya'da ulusal eğitim komitesi tarafınca ortaya çıkarılan araştırmalarda elde edilen veriler sonucunda, orta okullardaki eğitim sisteminin; resim programı, kazanç, öğrencilerin okula ve derse olan tutumlarını değiştirdiği ve kişisel farkındalık ve yaratıcılıklarıyla da bağlantı içinde olduğunu ortaya çıkarmıştır (Kenya, 1979). Resim dersi programının beğenilmesi, eğitim sürecinin merkezinde yer alır. Son zamanlarda yapılan araştırmalarda, resim dersi programının belirli resim konularının üzerine odaklandığı belirtilmiştir.

Wanjiku (2001), tuval üzerine yaptığı resimleri bir araya getirerek, sokak sanatı ile akademik sanat arasındaki zıtlıkları cevaplar şeklinde göz önüne getirmiştir. Buna ilaveten, Shoka, (2001), grafik tasarımı çalışmış, Adhiambo (2004) iç mekana dayalı deriler kullanarak yaratıcı ürünler sergilemiştir. Nguka (2000), araştırmalarını ileriye taşıyarak seçkin yün işleme tekniği ile yün işi kumaşlarından tasarımlar yaratmıştır. Bunun gibi pek çok ressam, resim dersi programında var olan belirli konuların, çevrenin, programın ve idari bölümün gibi faktörlerin, öğrencilerin ve öğretmenlerin tutumları üzerinde etkili olduğunu kanıtlamıştır.

Oludhe (2003) ise; yaratıcılık performansını Kenya'daki ortaokullarda ileri seviyeye taşımıştır. Bunun yanında, Oludhe'nin çalışması, yaratıcılık ve tasarım programları arasındaki ilişkinin de araştırılıp tasarlanmasını sağlamış; makale olarak çevrenin, programın ve idari bölümün resim ve tasarım programına yönelik tutumlarda etken bir faktör olduğu ortaya çıkartılmıştır.

Finlandiya'da Tarja (2005) tarafından yapılan bir araştırmada, kız ve erkek cinsiyetleri üzerinde oynanan role dikkat çekilmiştir. Bu araştırmada cinsiyet perspektifinin resim eğitimi içerisindeki anlama odaklanılmıştır. Bu araştırma ile cinsiyet anlamlılığının ve farkındalığının resimlerin yorumlanmasında ve öğrenci çalışmaları yapımında anlamsallığı yükselttiği gözlemlenmiştir. Cinsiyetin, sınıflarda, farklı stillerde, estetik değerlerde, konu ve el-sanatları meselesinde önemli olmaya başladığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma, programla ilişkili faktör olan idare ve çevrenin resim dersi programına yönelik tutumlar ile sınırlı değildi. Eğitim bakanlığı, program geliştirmeçileri ile resim dersi programının, mimarlık, tahta işleri, metal işleri, bina yapımı, mekanik, elektrik, çizim ve tasarım alanları içerisinde sürdürülmesi yönünde ikilem yaşamışlardır (Wanjira, 2009).

Tutumların, idari yöneticiler tarafından resim dersinin seçmeli ders olup olmaması yönünde otoriter yaklaşımlarda etkili olduğunu göstermiştir. Ders tercihi geniş olarak tutumları etkilemekte idi. Çevreyi ve programı anlamak, öğrencilerin ve öğretmenlerin diğer programların ilişkilerini anlamakta etkin bir faktör idi. Tutumlar, insanları etkileyen , objelere, durumlara ve pozisyonlara karşı olumlu ya da olumsuz tepki gösterme şeklinde söylenir. Sprithall (1987) , tutumlara etki eden iki kaynak göstermektedir; birincisi dışsal etkenler; aile, öğretmen ve öğrenci gibi, ikincisi ise, içsel etkenler; kişinin kendi seçimleri ile kariyerine yaptığı tercihler gibi. Kariyer tercihi içinde bilinçsizce kararların, karışık egzersizlerin içerdiği, sosyal ve kültürel geleneklerden oluşmaktadır. Çevre, program, idare, öğretmenlerin ve öğrencilerin kültürel normları ve resim dersine olan tutumlar da etken faktörlerdir (Kithyo ve Petrina, 2002). Bu faktörler, öğrencilerin ve öğretmenlerin resim dersi programını etkilemekte ve de geçmiş tecrübelerini, eski davranışlarını hesaplamakta, tanımlamakta da etkili olmaktadır. Tüm bunlar, çevresel etkileri etkilemektedir.. Robert(2001)' e göre; tutumlar, duygusal ve bilişsel olarak olumlu ya da olumsuz bir biçimde kendi içinde var olmaktadır. Diğer bir tanımla; tutumlar, inanç, fikir ve

duyguların belirli bir şeye tepki gösterdiği insan davranışlarıdır. Benzer bir şekilde ise; idarenin, resim dersine ilişkin etkili bir faktör olduğudur (Wagah, 2009). Resim dersi programı; özellikle, kariyerin % 70 oranında uygulamasını talep etmektedir. Eğer okul destekleyici bir unsur ve çevre geliştirilmemişse, tutum gelişimi, programın oluşumunu ve öğrenci kayıtlarını etkileyerek düşürtebilmektedir. Pettman (1986) göstermektedir ki; duygular ve bilgi, eleştirel bir biçimde tutumlara ve kültürel anlamlarda etkili iki faktördür. Diğer bir tanımla; tutumlar, güçlü bir biçimde inanç, fikir ve duygulara etki eden insan davranışları olarak tanımlandığına işaret etmektedir. Aynı zamanda tutumlar, objektif, içerik, metot, öğretim ve yorum prosedüründe, öğrenci tutumları olumsuz ise, resim dersi programındaki öğrencileri etkilemektedir.

Örneğin, ders saatleri zaman tablosu üzerinde belirtildiğinde, öğrenciler iki saatlik derse girmeden önce, öğretmen ve öğrenci natürmort ve boyama konusunun işlenmesi gerektiğini belirtmeli, öğretmen, bir sonraki ders için natürmort konusunu etkili olacak şekilde işlemeli ve düzenlemelidir. K.C.S.E sınavlarında, figür çizimi ve boyama konusuna tabi tutularak dört saatlik süre tanınır; orta okul programlarında, çifte ders orta okul süresi için de 80 dakika zaman tanınır. Bu öğrencinin tanınan süreyi aynı uygulama içinde tamamlayabileceğini göstermez.

Bu tutumdaki model, üç şekildedir: Bunlar; etki, davranış ve bilişsellik olarak görülür. Tüm bunlara daha fazla söylenebilecek ise; bilişsellik ve etkinin tutumlar ile yakından ilişkili olduğudur. Etkinin, kişilerin olumlu ve olumsuz duygular üzerinde nasıl hissettiği konusunda içerik sahibi oluşudur. Davranışların ise; önceki pozisyonlarımızın ya da niyetimizin tutumlarımız üzerinde ortaya çıkardıkları ile ilgili içerdikleridir.

Sonuç itibariyle; bilişsellik, inanç ve düşüncelerimizin yer alması ve kişilerin obje üzerindeki tutumunu etkilemesi ile bilinmektedir. Öğrenciler resim dersi programını yetenek alanı olan tutumlarında etkin bir faktör kabul edebilir. Örneğin, öğrencilerin resim dersine olan tutumları olumlu duygular içerebilir. Niyet, resim dersi programına olan ilgiyi artırır ya da düşürür ve inanç ise, resim dersini yetenekli öğrenciler için bir program şeklinde bilişsel bir tanımlama olarak söylenebilir.

Tutumlar, değişen bir gelişim içerisinde, değişik formlar içerisinde yer alabilir. Örneğin, seçici olabilir ve etki uyandırarak, yeni tecrübeler edinme konusunda

direnç ve mücadele edilmesine imkan sağlayabilir. Örneğin; eğitim tecrübesi sağlanan öğretmenlerle, çifte eğitim hizmetiyle olumlu tutumlar geliştirilmesi sağlanabilir. Bu davranış aynı zamanda resim dersi programına katılıp bırakan öğrenciler üzerinde bir kurs formu şeklinde yer alabilir.

2.1.1. Görsel Sanatlar Eğitimi

Sanatın insanlık tarihi ile yaşıt olduğu bilinmektedir. Platon'dan itibaren, birçok farklı kültür, disiplinden elde edilen görüşlerle, sanatın farklı sınıflandırmalar içerisinde yer alması konusunda birden fazla düşünce ortaya çıkmıştır (Gönülal, 2004).

Çağın tanığı olan sanat, en kısa ve en açık tanımı olarak, “sanatın insana dair oluşudur” şeklinde yapılanmıştır. Aristo; sanatı, “Maddenin yoğrulması ile saf, soylu ve ruhsal güçleri bir arada tutan güç ve insan tarafından ortaya sunulan ilke” olarak tanımlamıştır. Sanat, insan eliyle doğanın başlamış olduğu şeyi tanımlamaktır(Arat, 1996).Sanat, insanın kendisi ile gerçeklik arasındaki estetik ilişkiyi, hoşça gidenin uyumu içerisinde yaratma çabasıdır (Uludağ, 1993).

Albert Dürer'e göre, “Sanat doğada gizlidir, onu saklı olduğu yerden çıkartabilen kişi, onun sahibi olacaktır.” (<http://nevidegokaydin.com>).

Plastik sanatlar kavramı yerini, görsel sanatlar kavramına devretmiştir. Asıl sorunun yapıtın hayata cevabını görsellik içinde vermesi ve hesaplaşması ile birlikte görselliğın sınırının giderek genişletilmesidir (Servetoğlu, 2002).

Sanat eğitiminin amacı; eğitimin her basamağında bireyi sanata dahil etmek, yeteneğı doğrultusunda ya da yeteneğı olmaksızın bir sanat dalıyla ilgilenmesini sağlayarak, hayata karşı bakış açısını geliştirmektir.

Artut (2001) sanat eğitiminin özel amaçlarını şöyle belirlemiştir:

- Sanatsal aktivitelerin ve yaratıcılığın doğasını tanımaları ve benimsemeleri

- Duyusal, duygusal, entelektüel, bilgisel faaliyetlere bağlı artistik becerileri kazanmaları
- Sanatsal etkinliklerle ilgili ortaya çıkan hareket özgürlüğünü ve düşünceyi öğrenme
- Görme, ayımsama, görsel olan her şeyi netleştirme şeklinde beceri kazanmaları
- Çevre kavramına duyarlı olmalarını, sorumluluk alabilmelerini sağlamak
- İnceleyen, araştıran, hoşgörülü, sorgulayan, geniş, özgür düşünceli bireyler yetiştirmek
- Toplumun kültürel yapısında kendine güvenen, katılımcı, sorumluluk sahibi, üretken bireyler yetiştirmek.

2.1.1.1. Sanat Eğitiminin Gerekliği ve Önemi

Günümüz dünyasında teknoloji ile değişen ve gelişen koşullarda sanatın gerekliliği daha da artarak devam etmektedir. 20. Yüzyıl'da endüstri çağı ile ortaya çıkan bilgisayarlar, beraberinde farklı sorunları bir araya getirmektedir. Bu yeniliğe uyum sağlayabilecek kişiler, problemlere çözüm getirebilen bireyler ve yaratıcı düşüncelerini katabilen kişiler olacaktır. Çünkü, yaratıcılık; tüm meselelere de ayrıca çare üretebilmek demektir(<http://nevidegokaydin.com>).Amerikalı Eğitimci Ernest Boyer'in dediği gibi: "Eğitim, günümüzde hayatı bir değer ve yaşamsal bir rol üstlenmiştir."(<http://nevidegokaydin.com>).

Sanat eğitiminin kazandırdığı özelliklerden olan yaratıcılık, araştırma, keşfetme yeteneği her şeyin ekonomik güce dayandırıldığı yeni dünya üzerinde sanat eğitiminin önemini bir kez daha vurgulamaktadır; çünkü, bu unsurlar sanatın temel yapısıdır.

Özsoy (2003), toplum yapısı içinde, güzel sanatların en büyük katkısı, kendi üzerine dikkat çekerek, hayatı canlandırmasıdır. Aynı zamanda yaşamadaki nitel

değerleri ortaya çıkartarak kişinin bu değerlere duyarlı olmasını sağlar. Güzel sanatlar, insanogluna hayatta nasıl yaşamını sürdüreceğini öğretir. Yaşantıya dahil olduğumuz zaman, algımızı ve farkındalığımızı geliştirerek ondan haz almamızı sağlar. Bu bağlamda da insanın kendisi için edinmesi gereken duyarlılığı artırır (Özsoy, 2003).

Kısacası, sanat eğitimi yaratma süresince özgürlük ortamının oluşmasını sağlar. Buna ilaveten, insani değerleri arttırır, özgürleştirir ve temel ihtiyaçların giderilmesini sağlayarak, topluma düzen ve modern bir yaşantı oluşturur.

Telli (1996), görsel sanatlar eğitiminin gerekliliğine şöyle vurgu yapmıştır:

- Sanat eğitimi, bireyin yaşantısında değişiklikler yaparak, sağlam bir kişilik kazandırır.
- Sanat eğitimi, bireyin kişiliğini ortaya koymasını sağlar.
- Sanat eğitimi, kişiye olaylara geniş açıdan bakabilmesini öğretir.
- Sanat eğitimi, kişinin hayatına biçim verir.
- Sanat eğitimi, toplumun refaha ulaşmasında etkili bir rol üstlenir.
- Sanat eğitimi, dünyaya barışın devamlılığında güvence sağlar.

Sonuç itibariyle; sanat eğitimi ve görsel sanatlar eğitimi, bireye özgür bir kişilik, kendini tanıyabilme ve ifade edebilmede önemli bir etken durumundadır. Görsel sanatlar eğitimi sayesinde bireyde gelişen özel güçler de ortaya çıkarılmaktadır.

2.1.1.2 Sanat Eğitimi ve Eğitimciler

Eğitmen, öğrenme sürecinde doğrudan katkısı bulunan temel kişidir. San (1990), öğretmenlik mesleği alanında yeterli olan, öğretme-öğrenme sürecini etkili bir şekilde yönetebilen, öğrenci kişilik hizmetinde ve mesleki özellikler konularında hizmet üretebilen eğitimciler yetiştirilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır.

İyi bir eğitimcinin sahip olması gereken özellikler şöyle sıralanmaktadır:

- Yaratıcılık süreci hakkında bilgi sahibi olması ve beynin yapısındaki işleyiş aşamalarını bilerek doğru kullanabilmesi,
- Her türlü bilme biçimini, bu süreç içerisinde neyin veya nelerin engellendiğinin anlaşılması,
- Eğitimcinin ve öğrencinin yaratıcılık bilincini harekete geçirerek, işlevini arttırmasında kendinden emin olması.

Buna ilaveten bir eğitimci; öğrencinin yaşantısında yol gösterici olurken, keşfederek, araştırarak, yöntemlerini aktif kılarak rahat bir ortam gerçekleştirmeli ve öğrencinin ilgi ve merakına göre malzeme ve teknik de elde etmesini sağlayabilmelidir (Varış, 1988).

Sanatsal öğrenme sürecinde, öğretmenle öğrenen arasında geçen diyalog sanatsal yaratım süreci içerisinde önemli bir unsurdur (Ünver, 2002).

Bir görsel sanatlar eğitiminde, eğitim programları, okul yöneticileri, materyal donanımı ve eğitimciler bir bütün olarak yer alır. Eğitimcinin görevi, tüm materyal, donanımı, programı doğru ve etkili bir şekilde kullanıp en iyi kalitede ve düzeyde derste bu unsurları uygulayabilmektir.

2.1.1.3. Sanatsal Öğrenme

Sanat, özel olarak algılama yöntemi ve materyalleri ile öğrenmenin tek yoludur. Bundan dolayı, sanat eğitimcilerinin yapabileceği katkı edinen deneyimlere, nesnelere, olaylara mecazlar ve sembolik ifadeler olarak bakabilmeyi öğretmek ve başka açılardan bakarak görülebileceğine ilişkin düşüncesini destekleyebilmektir (Sahasrabudhe, 2006).

2.2. Sanatsal Öğrenme Düzeyinin Yükseltilmesinde Alınan Ölçütler

Sanatsal öğrenme düzeyinin yükseltilmesinde ele alınan ölçülere aşağıdaki durumlarda yer verilmiştir:

- Sanata yönelik korku ve kaygıların giderildiği güdüleme ve amaca uygun uyarıcıların katıldığı durumlarda,
- Yaratıcı düşünce ve projelerin uygun ortamlarda aktif hale getirildiği anlarda,
- Estetik doyumun, çaba ve başarısı ile birlikte edinildiği durumlarda
- Öğretmen, sert, otoriter bir örnek olmadığında,
- Estetik davranışların ödüllendirildiği, demokratik, özgür ortamların yaratıldığı durumlarda
- Öğrencilerin sanatsal yönden katılımları gerçekleştiğinde,
- Karşılıklı sevgi ve güvene dayalı bir iletişim ve etkileşim gerçekleştiğinde.

2.3. İşbirlikli Sanat Öğretimi

İşbirlikli öğrenme; öğrencilerin, belirli küçük gruplar halinde çalışarak, bir birlerinin öğrenmesine yardımcı olarak gerçekleştirdiği öğretim anlayışıdır.

İşbirlikli sınıflar; öğrencilerin küçük gruplar halinde bir araya gelerek iletişimde ve etkileşimde buldukları, öğretmenin öğrencilerin aralarında dolaşarak, onlara ihtiyaç duydukları yardımı sunduğu anlardır (Açıköz, 2002).

Grup etkinlikleri duygusal yapıda olup, yoğun ve dinamik bir şekilde etkili bir süreçtir (Eisner, 2002).

Kurtuluş (2001) tarafından yapılan “sanat eğitiminde iş-birlikli öğrenme resim-iş derslerinde kişisel çalışmaların oluşturulmuş grup çalışmasıyla desteklenmesi” başlıklı araştırmada elde edilen bulgularda, iş-birlikli öğrenme yönteminin, öğrenme, öğrenci tutumunda ve sanatsal ifadelerinin geliştirilmesinde bireysel eğitim yöntemine kıyasla daha etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Bazı eğitimciler, yaratıcılığın sadece toplumdan uzak, izole edilmiş ortamlarda geliştiği düşüncesini terk etmelidir. (Jolongo, 2003).

2.3.1. İşbirlikli Sanat Öğretiminde Öğretmen Yaklaşımı

İşbirlikli sanat eğitiminde öğretmen yaklaşımları şu şekilde olmalıdır:

- Öğretmenin grup hedeflerini çok iyi belirlemesi gerekmektedir. Amaç, bireysel değil grup öğretimidir.
- Sanatsal malzeme-materyal kullanımına yönelik, hedef, beklenti ve olanaklar önceden belirlenmelidir.
- Öğrenciler, üzerlerine düşen görev ve sorumluluklarını iyice anlamalı, yapılacak olan etkinlikler, yaş düzeylerine uygun olmalıdır.
- Öğretmen, başarı kriterlerini önceden belirlemelidir.
- Öğretmen, öğrencilerin araç-gereç ve kaynak kullanımında paylaşımcı, hoşgörülü ve adil olmalıdır.
- Grup içinde gerçekleştirilen çalışmalar hemen değerlendirilip, ipuçları verilerek yaratıcı olanak sağlanmalıdır.
- Gruplar, öğretmen tarafından teker teker izlenmeli ve öğretmen sorunları çözebilecek yeterlilikte olmalıdır.
- Çalışmaların değerlendirilmesinde sanat eğitiminin temel ilkeleri esas alınmalıdır.
- Öğretmen tarafınca sergileme ve ödüllendirme, grupta yer alan üyeler tarafından belirlenmelidir.
-

2.4. Sanat Eğitiminin İşlevleri

Sanat eğitiminin işlevselliği aşağıda belirtildiği şekilde ifade edilmiştir:

- Yaratıcılığı geliştirmek
- Araştırmacı, inceleyici, sorgulayıcı bir kişilik geliştirmek ve kimlik edinmek

- Kültürel ve entelektüel bakış açısı geliştirmek
- Bireyin kendisine olan güven duygusunu kazandırmak
- Eleştirel bakış açısı, düşüncesi ve sezgi gücü sağlamak
- Sanatsal sorunların giderilmesinde beceri kazandırmak
- Görme becerisini ve olasılıkları tahmin edebilme gücünü kazandırmak
- Sağlıklı bir iletişim ve etkileşim kurabilmek
- Taklit ve kopyacılıktan uzak, özgün ve yaratıcı bir yaklaşım edinebilmek
- Teknik bilgi ve beceri kazandırmak
- Ruhsal, duygusal, bilişsel, algısal gücünün gelişimine imkan vermek
- Problemleri çözebilme, kendini ifade edebilme, deşarj olabilme gücünün ve ortamının yaratılması
- Öğrencinin Sosyal ve duygusal gelişimine katkıda bulunmak, öğrenciye sağlıklı düşünce ve kişilik yapısı kazandırmak
- Modern sanat yapıtına yönelik bakış açısı geliştirerek farklı sanat ürünlerine hoşgörü ile bakabilme özelliği kazandırmak.

2.5. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetimi ve Tutumlar

Günümüzde yer alan sanat eğitimi; içeriğinde pek çok alanı içeren bir özelliği olması ile tanınmaktadır. Farklı içeriği, programı, amacı ve metotları ile var olmaktadır. Sanat, kendi içinde kültürel yaşam ve deneyimleri barındırmaktadır ve bu özelliği ile diğer anlamlardan kendini farklı kılmaktadır. Dewey (1934) sanatı, hayata hayat katan bir tecrübe olarak adlandırır. Ayrıca, sanatın canlıya yaşadığını hatırlatan, insanın yaşam düzeyini en yüksek kalitede tutan bir değer olduğu vurgulanır (Kırıçoğlu,2002). Scholz ve Vogler ise (1995), sanatın içinde yer

alanlarla, el sanatları ve tasarım eğitimi ile , kültürel birikimle insanın gelişimine ve gözlemine, algısına ve ifade gücüne katkı koyduğunu belirtmiştir.

San (1995) ise sanatın yarattığı ortak dil ile çok kültürlülük içinde bir iletişim aracı olduğuna ve işbirliği kurarak yeniden bir iletişim ağı oluşturduğuna dikkat çekmiştir. Bunun için de sanat eğitime ihtiyaç olduğuna vurgu yapmıştır.

Erinç (1995); sanatın insanın kendini tanımasında ve ifade etmesinde bir araç olduğunu söylemiştir. Bununla beraber sanatın kendi kimliğini ortaya koymada da kullanılan bir unsur olduğunu belirtmiştir.

Arheim ise (1969); “Visual Thinking” adlı eserinde sanatın, içinde yaşadığımız dünyayı anlamakta duyduğumuz ihtiyaçtan kaynaklanan güdülerimizden biri olarak ortaya çıkmış olduğunu söyler.

“Sanat, sadece bir haz alma aracı değil, aynı zamanda bilgilenme aracıdır” der Oktay (1995). Bu yönden ele alınıp bakıldığında, görsel sanatlar eğitiminin tüm sanat dalları ile ilgilenen öğrencileri için temel ihtiyaçlardan biri olduğu değerlendirilmesine varılır.

Gel (1993) 'e göre, sanatsal etkinlikler, çocukların sağlıklı iletişim kurmaları açısından çok önemlidir. Bu sağlıklı gelişim, etkinliklere sürekli katılmaları dahilinde gerçekleşir. Sanat eğitimi, bireyi yalnız duyuşsal açıdan zenginleştirmekle kalmaz; aynı zamanda içinde yaşadıkları çağdaş dünyaya ve topluma uyum sağlayacak yapıya da ulaştırır. Sanat eğitimi politikası; değerlerin, teknolojinin ve tekniğin değişmesinden etkilenerek popüler kültür, estetik haz, medya kültürü, psikoloji ve teknolojiadaki ilerlemelerin etkisi altına girmiştir (Art Education Policy Review, 2000).

2.5.1. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetimi

Disiplin temelli sanat eğitiminin temeli, Elliot Eisner tarafından yapılandırılmıştır. Elliot Eisner (1989), sanat eğitiminin sanatsal araç-gereçlerin kullanılmasından çok, öğretmenin rolünü daha aktif kullanmasından yana görüş

belirtmiştir. Ayrıca, sanat malzemeleri ve duygusal destek konusunda daha etkin olabilecek şekilde yönlendirilmesine gerek duyulduğunu vurgulamıştır

Disiplin temelli sanat eğitiminde, dört işlem basamağı vardır: Bunlar uygulama, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve estetiğinden meydana gelir. Eisner(1989) bu dört disiplinin belirli kalıplar içerisinde öğrenciye ulaştırılmasının yanlış olduğunu ifade etmiştir. Ona göre bu dört basamak, iç içe geçmiş parçaları ayrı ayrı ele alıp bağımsız bir şekilde parçalar ve kavramlar arasında bağ kurar. DBAE, yaratıcılığı, doğaçlamayı, düzenlemeyi, yorumlamayı ve düşünmeyi öngören bir anlayıştır. Bu sayede, öğrencinin kültürel birikimlerinin ve değerlerinin geliştirilmesinde etkin bir rol üstlenmiştir.

Sanat Tarihi; Kleinbauer'e göre (1989); sanat tarihi algıyı netleştirerek algımıza aydınlık katar. Bunun yanında ince detay ve farklılıkları görebilmemizi etkin kılar. Buna ilaveten, sanat ürünlerinin toplumdaki etkilenmesi sonucunda ortaya çıktığı unutulmamalı ve toplumun bir ifadesi olduğu da bilinmelidir şeklinde ifade edilir (San, 1935).

Sanat Eleştirisi; Sanat eleştirisi, sanat eserinin tanımlanması, yorumlanması ve değerlendirilmesi gibi basamakların çözümlenmesini görev edinir. Bu çözümlenmeyi de tarihi koşullar içinde gerçekleştirir (Bozkurt, 1992).

Sanat eleştirisinin bir diğer amacı ise sanatın içeriği hakkında bilgi vererek, eserin değerini ve anlamını öne çıkartıp, kültürel değerleri aydınlatmak ve bunu da eğitim ile sağlayabilmektir (Risatti, 1989).

Estetik; Estetik, duyuların ve duyguların öğretisi anlamına gelmekle beraber sadece güzel olan nesneyi değil, güzelin sübjektif ve ruhsal olanını da içine alacak biçimde var olmaktadır (Bozkurt, 1992). Estetik birimi, sanatı tanımlamak ve yargılamak için, belli teoriler ile sanatta yaratıcılığı ve sanatın toplumdaki rolü gibi meselelere de eğilmektedir (Chapman, 1994).

Uygulama; DBAE'nin disiplininden var olan uygulama evresi, sanata anlam katan bir değerdir. Uygulama basamağı; algılamayı ,düşünmeyi, hissetmeyi, hayal etmeyi ve aktiviteyi de içine alacak biçimde bir yöntem gerektirir. Bu yöntem, çocuğun gelişimine katkı koyar ve bunları etkinliğe dönüştürerek düşünce ve üretim sürecinde rehberlik ederek bunu başarıya dönüştürür (Spratt,1989).

2.6. Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretimin Öğrenci Tutumlarına Etkisi

Genel anlamıyla eğitim, davranış değişikliğinin gerçekleştirildiği bir süreçtir. Buna ilaveten, kişiye istendik davranışların kazandırılması hedef alınır (Demirel, 2001). Öğrencideki başarıda bu gerçekleştiğinde sağlanır. Bunu ölçebilmek için ölçme ve değerlendirme yapılır. Eğitim ve öğretimde, başarının ölçülmesi sürecinde öğrencinin taşıdığı özellikler de göz ardı edilemez. Öğrencinin yapısı, zekası, yeteneği ve yaratıcılığı önemlidir. Güzel sanatlar eğitiminde sadece yetenek ön plana çıksa da, hiçbir öğrenciye yeteneksiz ayrımı yapılamaz. Dolayısıyla, Kırıoğlu(2006), görsel sanatlar dersini bir zeka uğraşı olarak değil, el-ışi eğitimi olarak görmektedir. Renk, çizgi, form gibi değerlerle sınırlı kalındığını ve fazla düşünülmediği yanılığısına varıldığını eklemektedir. Ayrıca, başarının değerlendirilmesini yapan öğretmenin (sanat eğitimcisinin) özellikleri de önemlidir; çünkü öğretmenin özellikleri eğitim doğrultusunda etkili olan önemli bir faktördür (Binbaşoğlu, 1994). Örneğin; sanat eğitimcisi yetiştiren kurumlarda öğretmenden kaynaklanan birtakım sorunlar vardır. Öğrenci seçilirken, eğitimcinin sahip olması gereken özellikler yetersiz ya da niteliksiz olması yönünden eğitimi olumsuz yönden etkilemektedir (Çakır,1990, Yurdakul, 1990). Alan bilgisi ve öğretmenlik bilgisi, eksik ya da yetersiz olmakta ve bu doğrultuda yöntem ve uygulama sorunları yaşanmaktadır (Artut, 2001).

Çoklu zeka kuramı, eğitime getirdiği yeni anlayış ile birlikte, görsel sanatlar eğitimine de yenilikler getirmiştir. Gardner, (1983,1999) sekiz zeka türünün olduğunu belirtmiştir. İnsanlar, zekayı dilsel ve mantıksal- matematiksel zeka olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla zekayı ölçen, test olarak IQ'ya çok fazla odaklanma olmuştur.

Gardner ise zekayı, problem çözen bir veya birden fazla kültür ortamında değerli olabilecek yeni işler yaratma becerisi olarak tanımlamaktadır. Buna ilaveten zekanın gerçekte yetenekler havzası olduğunu ve eğitimin de bu yetenekler doğrultusunda gerçekleşmesi gerektiğini vurgular, aynı zamanda eğitim veren

kurumların birey-merkezli olunması gerektiğini söylemektedir. Gardner'e göre kuramın ana çizgisi; yapılanmada etkili üç unsur öne sürülerek belirlenmiştir: Bunlardan birincisi; çocuğun yetenek ve beceri gruplarına ve çalışma tarzını değerlendiren uzman, ikincisi; öğretim programını tanıtıcı rehber ve üçüncüsü ise, çevre-rehberidir. Böylece, çevreleri doğrultusunda temasa geçerek her öğrencinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, en üst düzeyde gelişmelerini etkin kılacaktır. Yani kişilerin ilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmesini sağlamaktadır (Vickers, 1993).

Zeka ve yetenek eşdeğerde tutulmaktadır. Böylece, zekayı değil yeteneği de göz önünde tutarak bir değer anlayışı kazandırmak ve zeki ya da zeki değil tabirlerini kullanmadan öğrencilere yetenekleri doğrultusunda başarı elde etmelerini sağlamak bu kuramın ana fikrini oluşturmaktadır.

Bu konuya sanat eğitimi yönünden ele alınıp bakıldığında her öğrencinin hangi zeka türünden olduğuna bakılmaksızın, her öğrencinin sanatsal ürünler yapabileceği, ortaya çıkarabileceği anlaşılmaktadır. Böylece Türkiye'de sanat eğitiminin sorunlarından biri olan "sanat eğitimi yalnız yeteneklilere veya üstün zekalılara hitap eder" anlayışının ne kadar yanlış olduğu bir kez daha anlaşılır olmuştur (Özsoy, 1998, Kırıçoğlu,2002).

Gardner'in çalışmaları sonucunda , sanatsal öğrenmenin tamamen bilişsel aktivite olduğu belirtilerek ifade edilmiştir (Zessoules,Wolf ve Gardner, 1993). Bu ifade sanat eğitimi içerisinde yeni bir açıklamadır. Kuramın, görsel sanat eğitimi yönünden önemli bulgusunun bu olduğu söylenebilir. Çünkü, sanat yoluyla ifade edilen duygu ve düşüncelerin sadece bir yetenek alanı ile sınırlı olmayıp, zihnin bir başka alanı ile de işlenmelidir.

2.6.1. Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretimin Öğrenci Tutumuna Etkisi

Bireysel farklılıklar ve farklı öğrenme yaklaşımları günümüzde kullandığımız pek çok öğretim tekniklerini, yöntemlerini ve stratejilerini etkilemiştir. Çoklu zeka kuramı da bu farklılıklara dikkat çekerek, öğrenme potansiyellerinin ortaya

çıkarılmasına yönelmiştir. Bireylerin ayrı ayrı farklı işler üretmeleri, bireysel farklılıklarından dolayı kendini göstermektedir. Açıkgöz (1998)'e göre, her birey farklıdır ve farklı çevrelerden gelen öğrencilerin olayları algılayışı, yorumlaması bir birinden farklılık göstermektedir. Bu farklılıkları etkileyen faktörlerin de önceki yaşantıları, ilgileri ve yetenekleri gibi özelliklerden kaynaklandığı şeklindedir.

Gardner'in geliştirdiği çoklu zeka kuramında birbirinden farklı sekiz zeka türünden söz edilmektedir:

1. **Sözel Zeka:** şiir okuma, mizah, grammer bilgisi, hikaye anlatma, benzetme, mecazi anlatım, soyut düşünme, simgesel düşünme, yazma ve kavram oluşturma yeteneğidir.
2. **Mantıksal – Matematiksel Zeka:** Sayılarla zihinden hesap yapabilme, soyut düşünebilme, akıl yürütme, karmaşık ilişkileri anlama, neden-sonuç ilişkisi kurabilme, tahmin edebilme ,çözümleme yapabilme, eleştirel düşünebilme yeteneğidir.
3. **Görsel-Uzamsal Zeka:** Bu kişiler, gördükleri biçimleri, simgeleri, resimleri ve şekilleri hafızalarında tutabilirler. Resimlerle, imgelerle, şekillerle ve çizgilerle düşünebilmektedirler ve üç boyutlu algılama becerileri yüksektir.
4. **Bedensel-Kinestetik Zeka:** Kişinin kendi vücudunu ve hareketlerini kullanabilme yeteneğidir. Beyin ve vücut koordinasyonunu etkili bir şekilde kullanmada bu kişiler başarılıdır.
5. **Müziksel- Ritmik Zeka:** Bu zekaya sahip olan kişiler, müziksel olarak düşünme, yorumlama ve iletişimde bulunma gibi yetilere sahiptir. Müziksel algıları ve işitmeleri de yüksek seviyede olduğundan müzikleri ve ritimleri tekrar edebilecek yetenektedirler.
6. **Sosyal Zeka:** Bu zeka türünden olan kişilerin iletişim kurma becerisi yüksektir. Duygu ve düşüncelerini karşısındaki kişilere rahatça ifade

edebilmektedirler. Sosyal gruplar içerisinde karşısındakinin mizaç, güdü ve eğilimlerini anlayarak ayırt edebilirler (Saban, 2003).

7. **İçsel Zeka:** Kişilerin, bireysel olarak kendileri ile ilgili sahip oldukları bilgidir ve bu bilgiye göre hareket edebilme yetisidir. Bu bireyler, kendi güçleri ile sınırlarını çok iyi tanırlar (Armstrong, 1994).
8. **Doğacı-Zeka:** Doğada yaşayan tüm canlı türlerinin özelliklerini bilen ve tanıyan zeka türüdür. Bu kişiler, doğadaki canlıları incelemekten ve doğada inceleme yapmaktan hoşlanırlar (Saban, 2003).

Sanat eğitiminde tüm bu zeka türlerinden yararlanılmaktadır. Dolayısıyla, her türlü zekaya hitap edebilen sanat eğitimi, öğrencilerin kolaylıkla bu dersi öğrenebilmelerine olanak sağlamaktadır.

Ayaydın ve Özsoy (2011)'in aktardığına göre; Gardner'in araştırmalarına dayanarak, sanat eğitiminin tamamen bilişsel bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla, sanat eğitiminin sadece, bir yetenek alanı olmayışı aynı zamanda zihinsel bir aktivite olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla beraber, her öğrencinin bireysel farklılıklarına göre uygun bir şekilde görsel sanatlar eğitiminden geçecek biçimde olumlu yaklaşımlar gelişmiştir.

2.7. Görsel Sanatlar Eğitimi, Değerler Eğitimi ve Tutumlar

Eğitimle birlikte, birey kendini meydana getiren değerler benimseyip ona sahip çıkabilir ve evrensel birtakım değerlere katkı sağlayabilir. Aydın ve Akyol-Gürler (2013), değerler eğitiminin amacının; çocuğun dünyaya gelmesi ile getirdiği iyi huylu özelliklerini ortaya çıkarmak, kişiliğinin bu yönleri ile gelişimine katkı sağlamak, insani yönden mükemmelliği yakalamasına yardımcı olmak bireyi ve toplumu kötü ahlaktan koruyarak iyi ahlakla donatılmasını gerçekleştirmek olduğu şeklinde ifade etmiştir. Bu değerleri öğrenciye kazandırmada, sanat eğitimine çok önemli bir rol düşmektedir. Boydaş (2003) kişinin duyuşsal ve ruhsal ihtiyaçlarını temel derslerden alamayacağını ve dolayısıyla bunu sanat eğitimi ile ancak elde edebileceğini dile getirmiştir. Kaplan, Öztürk, & Ferahoğlu (2015) sanat eğitiminin,

öğrencinin duygusal ihtiyaçlarını karşıladığını ve bununla beraber temel derslere destek olduğunu belirtmiştir. Buna ilaveten (Tural, 1992), sanat eğitiminin toplumsal değerlere sahip çıkmasında ve uygun değerler geliştirilmesinde önemli bir rol üstlendiğini söylemiştir. Sanat eğitimi, bireyin topluma uyumlu bir kişi olarak yetişmesinde gerekli olan bir disiplindir. Aynı zamanda, sağlıklı bir birey, dengeli bir kişilik ve kültür oluşturmayı ve yurttaşlık bilincini kazandırmayı amaç edinmiştir (Kırıçoğlu, 2009).

2.8 Sanatın Doğuşu

Yaşanan tarih süresince, geçmişe dair iz bırakmamış insan topluluğu düşünülemez. Eski uygarlıklardan günümüze kadar ulaşılmış araç-gereçler, yerleşim biçimleri ve mimari yapılar insanlığın ileriye doğru yol aldığı zaman süresince gösterdiği uygarlık izlerini ve geçmişle bugünün farkını gözler önüne sermesi yönünden önemlidir. Medeniyet, milli bir irade olarak, sahip olduğu kültürel değerleri temsil eder. Herhangi bir toplumun refah ve huzur içinde yaşıyor olmaları, o ülkenin medeniyet seviyesinin de bir göstergesidir. Böylece her ülkenin tarihine baktığımız zaman, kültürel birikimleriyle birlikte medeniyet seviyeleri hakkında da bilgi sahibi oluyoruz. Medeni bir toplumda da sadece sosyal bilimlere önem vermek değil; aynı zamanda güzel sanatlara da yer verebilmek gerekmektedir; çünkü, hayatımıza anlam ve can katan sanatın ta kendisidir. Din ve sanat da aynı ortak amacı gütmektedir. Her ikisi de hayatı anlamlı kılar, çevresini anlamayı sağlar, yabancılaşmadan kurtarır, bütünleşmeyi, dayanışmayı sağlar ve iletişim kurma amacı güder (Ulusoy 2005: 96).

İnsanın sahibi olduğu her şey çok eski zamanlarda ve zamanın karanlıkların da bulunmaktadır. Tarihsel oluşumu anlayabilmek için geriye doğru gidip oradaki izleri takip eder. Pek az yapıta, kalıntıya ve varsayımlarla yetinmekle sınırlı kalır. Böylece belirli bir çağa hareket edilmektedir (Mengüşoğlu 1988: 143). Mağara resimleri, geçmişe dair her ne kadar ipucu özelliği taşısa da resimlerin sırrı çözülememiş ve insanlığa dair pek çok soruyu akıllarda uyandırmıştır. Bunun

yanında sanatın nerede ve ne zaman ortaya çıktığı doğrultusunda, insanlığın varlığı ile de ilgisi olduğu şeklinde ifade edilmiştir (Mengüşoğlu, 1988: 204).

Mağara döneminde yaratılan mağara duvar resimlerinin hangi amaç doğrultusunda çizildikleri sorusu sanat felsefesinin sorduğu bir sorudur: "Acaba yazının icadından önce mağarada yaşayan insan, mağara duvarlarını bir anlatım aracı olarak mı kullandı ,yoksa sadece sanat yapabilmek için mi bu resimleri gerçek kıldı?" Bilinen en eski mağara resimleri M.Ö 30.000 yıl öncesine dayanır ve resimlerin din odaklı veya büyü amaçlı yapıldıkları tahmin edilir. Bu resimlerde ele alınan temalar ise; sanatçıların etraflarında gördükleri dünya, hayvanlar, insan benzeri ve ruhani anlamlar taşıyan soyut işaretlerden oluşmakta idi (Farthing, 2012: 16).

İbişoğlu'na göre insanın doğayla olan mücadelesi çok kudretliydi, dolayısıyla karşı koyamadığı güçler karşısında korktuğu varlığa tapmayı yeğliyordu. Mağara da kendilerini bu güçlere karşı koruyan bir değer olarak gördükleri için kutsaldı. Resimleri bir benzetme ve canlandırma unsuru olarak saydıklarından bu gücün bir büyü olduğuna inanıyorlar ve düşmanı yok ederek böylece av bereketini sağlıyorlardı. Buna paralel olarak, ölü hayvan resmini çizerek o hayvanın avlanmasında kolaylık getireceğine inanıyorlardı (İbişoğlu, 2012: 18). Ölüm ise somutlaştırılmış hali ile resmin kazandırdığı toplumsal misyon özelliğindedir.

İnsanın göçebe hayattan kurtulup yerleşik hayata geçmesi ile beraber balıkçılık başlıyor, yeni araçlar bulunuyor ve en önemli değişkenliği ise toprağı ekmekle gösteriyor (İbişoğlu, 2012: 18). Bunun yanında hayvanlar evcilleştirilmeye gidiliyor. Böylece insanoğlu tüketicilikten kurtulup kendi emeği ile ürettiği şeyle yaşamını sürdürmeyi başarıyor. Bundan sonraki yaşamı yapıcılıkla sürdürüyor; insan tuttuğu nesneye şekil vererek o nesneyi anlamlı kılıyor. Anıtlar, mezarlar, kadın idolleri, geometrik motiflerle benzeri çömler tarım döneminden geriye kalan en eski eserlerdir (İbişoğlu, 2012:19). Yunanlılardan gelen bir değer olan tanrıların ve insanların heykelleri yapılmıştır.

Marxist eleştiriye göre sanat, ilkel toplumların gelişmesinde ve yaşamlarını sürdürmesinde gerçekleşen faaliyetler sonucunda doğmuştur. Bir diğer teoriye göre

de; insanoğlu ürettiği ifade araçları karşısında hem ticarete hem de sanata yönelmiştir. Bununla beraber güzellik duygusu aracılığı ile sanata daha fazla ilgi duymuştur. İnsanoğlunun ilkel çağlardan başlayıp modern ve post modern dönemlere kadar olan eğilimlerini sosyo- ekonomik tabana göre yerleştirmesi söz konusudur (Ulusoy ,2005: 58-54). Buna ilaveten zanaat ve sanat iki farklı kavramdır; zanaat kar ve zorunluluk niteliği taşır, sanat ise güzellik ve özgürlük barındırır.

2.9 Eğitimde Tutumlar

Tutumlar, bireyin davranışlarını yönlendirebilecek bir etki unsuru olması yanında davranışları olumlu ve olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Tavşancıl, 2006,s.72). Bu yönden düşünöldüğünde öğretmenlerin yapılan araştırmaları takip edip fayda sağlayacağına inanmaları, tutumlarında etkili bir faktör olacaktır. Öğrencilere de doğru bir duygu ile hitap edilen tutumlar, bilişsel olarak bir gelişim ve algılama oluşturacak şekilde fayda sağlayacaktır (Kırışoğlu,2009,2007; Özsoy; 2007).

2.10 Sanat Eğitimde Kuramlar ve Yöntemler

2.10.1. Sanat Eğitimi Kuramları

Sanat eğitimi kuramı, sanat eğitiminin kuramsal ve yönlemsel yönlerinden yola çıkarak temelinde var olanı araştırır. Aynı zamanda, sanat eğitiminde yer alan bilimsel süreçlerin belirli bir yasaya göre düzenini ortaya koyar ve açıklar.

Sanat ürünlerinin kuramsal açıdan sınıflandırılması dört basamaktan oluşur.

1.Yansıtma Kuramı: Bu kuram, gerçeği olduğu gibi resmetme anlayışı olarak tanımlanır. Genellikle, figür, natürmort, portre, manzara gibi klasik konular işlenir.

2.Biçimci Kuram: Bu kuram ise; bilinen şeyin ya da görünenin haricinde, yapıtın yapısıyla ilgilidir; yani renk, doku, form ve çizgi gibi tasarım öğelerini öne çıkartarak, onların ilişkilerini, kurgu ve soyut biçimleri ile resmetme anlayışına

sahiptir. Bu kuramda önemli olan konuyu ön plana çıkartmak değil, yapıtın kompozisyonudur. İşlenen konular soyut anlayıştadır.

3.Dışavurumcu Kuram: Bu kuram, yansıtmacı kuramın tam tersidir. Sanatçı, kendi yaşantı, duygu ve düşüncelerini alışılmışın dışında resmederek, yeni renk, çizgi ve biçim üçlüsünü etkili bir şekilde kullanır. Bunun yanında, duygusal imgeler de resimde göze çarpan unsurlardır. Bu anlayışta ruhsal izlenimler yansıtılması ön plandadır. Konu olarak, neşe, hüzn, aşk ve ızdırap gibi konular işlenmektedir.

4.İşlevsellik: Bu kuram, eğitimsel ve sosyolojik olarak belirli bazı olay ve olgulardan oluşan faaliyetleri içerir. Bundan dolayı bu tür yapıtlarda zanaat etkisi kendini gösterebilir. Bu kuramda pek çok tanıtım, propaganda ağırlıklı resimler, afişler ya da sloganlar yer alır.

2.10.2. Sanat Yoluyla Eğitim Kuramı

20. yüzyılda özellikle endüstride, bilimde ve psikolojideki gelişmeler yeni eğitim akımlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bununla beraber eğitim akımlarını sanat hareketleri de etkilemiştir. Sanat eğitime verilen önem giderek artmıştır. Bu dönemde ortaya çıkan sanat eğitimi akımı, kültürel çöküntüye karşı bir tepki niteliği taşımaktadır.

Günümüzde modern sanat eğitimi ve anlayışı, bireyi yaratıcı düşünmeye, analiz yapmaya, kavram elde etmeye, buluş yapmaya yönlendirilmektedir. Yöntemin temel yapısı, bireyin kendi kendine seziş, görüş, anlayış, veya sanat yoluyla kişilik edinmesini gerçekleştirmektir. Bunun yanında yaparak- yaşayarak eğitim, eğitim yöntemi olarak kabul edilir ve sanat da insanın kendisini ve doğasını tanıma aracı olarak tanımlanır (Karayağmurlar, 1990).

Herbert Read 'in sanat eğitimi üzerine yazmış olduğu görüşleri "sanat yoluyla eğitim" adlı kitabından edinilmektedir. İngiliz sanat tarihçisi ve estetikçisi H.Read bu kitabı ile 30 yıl sanat eğitimi alanında büyük etkiler uyandırmıştır. Bu kitapla beraber birden farklı görüşler ve amaçlar ortaya çıkmıştır. Sanat eğitiminin amacı, doğrudan

sanatın kendisi olmalıdır. İkinci görüş ise kendiliğindenlik ve doğallık aranan özelliklerdir.

Sanat yoluyla eğitim görüşünde de Read, sanatın eğitimin temeli olması gerektiği düşüncesini savunur ve sanatın temel eğitimin bir aracı olduğunu ileri sürer. Sanat eğitimi, çocuğun kendini duyuşsal ve zihinsel olarak ifade etmesinde bir araçtır. Ona göre eğitimin iki türlü amacı vardır: Bunlardan birincisi, kısa süreli amaçlar, ikincisi ise uzun süreli amaçlardır. Kısa dönemli amaçlar, bireyin eğitim süreci içerisinde, kendi ilgilerini, isteklerini, meraklarını geliştirerek gerekli olan bilginin verilmesidir. Uzun dönemli amaçlar ise, öğrencilerin pratik hayatlarında kullanabilecekleri bilgiyi edinmesini sağlamak ve güzellik anlayışının işlevselliğini edinmektir. Herbert'in görüşleri doğalcı ve özgürlükçü tutumu ile beraber, oyun karakterleri olması gerekliliği ile de ilişkilidir (Erbay, 1997).

Sanat eğitiminde bir diğer amaç, çocukların zihinsel gelişimlerine yardımcı olabilmektir. Aynı zamanda mantıksal döneme gelindiğinde, çocuklara sanat aracılığı ile hazır bir şekilde yer ve yol sağlamaktır (Kırıçoğlu, 1991). 20. Yüzyıl'ın ve günümüzün sanat anlayışı yaratıcılığa dayalıdır. Read'in kuramında sanat eğitimi içinde yer alan estetik içtepi, bilinç ve süper ego kavramları görülmektedir. Sanat eğitimi etkinlikleri, çocuğun içgüdüsel, tepkisel tutumlarına göre düzenlenmelidir. Buna fayda sağlayan yol ise sanat etkinliğidir.

İş akımı temsilcilerinden Dewey, belirlediği dört ana ilginin uyumu ve birlikteliği ile uyumlu ve dengeli bir kişilik ortaya çıkabileceğini ifade etmiştir. Bunlar: 1.konuşarak anlaşma, 2.sorma ya da şeyleri ortaya çıkarma, 3.bir şeyler yapma ya da kurma,4.sanatsal anlatım.

Çocuğun anlatımsal güdüsü ya da sanatsal tepkisi, içgüdüsünden ortaya çıkmakta ve aynı zamanda anlatma da, temsil etme isteğinden meydana geldiği için toplumsal güdüye dönüşebilmektedir (San, 1997).

“Sanat yoluyla eğitim, sanat eğitimi olarak eğitimde bir bütün olarak mı yer alacak yoksa tek başına bir alan olarak mı var olmaya devam edecek?” Tartışılan bir konudur. İnci San'ın belirttiği gibi “gerçekten de eğitim ve sanat eğitimine önem vermiş birtakım okul ya da okul sisteminde, duyguların eğitilmesi yanında,

zihinsel becerilerin, düşüncelerin ve zekanın da geliştiği gözlenmektedir (San,1977). Sanat yoluyla eğitim kuramının sınırlılıkları şöyle sıralanmaktadır: 1.İşten çok kişiye yönelen değerlendirme, uygulamada sonuç değil, süreç önem kazanmıştır.2. Bu süreç içinde çocukların kendilerini anlatmaları ve bu yolla uyumlu bir kişilik edinmelerini sağlamaktır.3. Öğretmen öğretici işlevinden uzaklaşmıştır.4. Sanat eğitimi bir ders olmaktan çıkarak bir boş zaman uğraşı haline gelmiştir. 5.Eğitimin temeli kabul edilen estetik ve sanat eğitimi, kendisi temel olmayan bir uğraş alanı durumuna gelmiştir (Kırıçoğlu, 1991).

2.10.3. Bellek Kuramı

Bellek kuramı, sahip olduğumuz duygusal hatırlama ve sönme görsel sanatının içinde yer almaktadır. Görsel sanatlar da duygusal yönden hatırlama ve sönme ya da ket vurmaların yansımaları şeklinde tanımlanır. Zamanın bellek ilişkisi üzerine yapılan çalışmada, öğrenme materyalinin, faaliyet süresi içerisinde ilk birkaç saat içinde daha hızlı, daha sonra ise, çok daha yavaş unutulduğunu göstermiştir (Schultz, 2002).

Bellek, hatırlama ve unutma ile ilintilidir; aynı zamanda bilinç bakımından da oldukça bağlantılıdır. Çünkü kişi çevresinde var olanı, durumu, bellek sayesinde fark eder. Bellekte var olan birtakım düşünceler ,bellek ve öğrenmeye yön verir, en büyük zorluk ise, düşünmenin sinir mekanizmalarını ve buna ilişkin bilgiyi bilmemizden kaynaklanır (Guyton ve Hall,2001).

Mesulam (2004)'a göre, belleği eşsiz ve benzersiz kılan şey, onun zamansal boyutudur. Belleğin bir diğer işlevi, zaman içinde geçmişe doğru yolculuk yapmaktır. İlk önce bilginin farkına varılır, ardından kaydedilir ve sonunda da multifokal anatomik bölgelerde egramlar şeklinde muhafaza edilir. Bu durum görsel sanatlar dersinde, ürün yaratılırken, zaman kaygısı güdülmez. Bellekten yardım alınarak, yaratım süreci içerisindeyken, ürün ortaya konulabilir ya da öğretilebilir.

Görsel sanatlar eğitiminde, eğitimci hem negatif hem de pozitif belleğin derecesine göre hareket etmelidir. Bu iki kutbun bellekle uyumlu çalışması, görsel sanatların başarısını sağlar. İnsan belleğinin analizinde iki önemli unsur yer almaktadır ve bunlar birlikte ele alınmalıdır; bunlar bellek sisteminin yapısı, diğeri ise, bu yapıyı işleten süreçlerdir. Yapı, hafızayı düzenleme biçimidir; süreçler ise,

hafıza içinde meydana gelen faaliyetlerdir (Arkonaç, 2003). Karakaş, (2004) çeşitli kaynaklardan elde ettiği sınıflamaları derleyerek bellek türlerini tanımlamıştır. Bellek türleri; kısa süreli bellek, çalışma belleği, uzun süreli bellek, gecikmeli bellek, semantik bellek, episodik bellek, süreçsel bellek ,açık bellek ve örtük bellek olarak belirlenmiştir. Atkinson ve Shiffrin tarafından ortaya çıkarılan bilgi işleme modeli, bellek konusunda, ilk sistematik kuram olarak bilinir ve var olan bellek kuramlarının temeli olarak görülür (Taşören, 2008).

2.10.4. Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Görsel sanatlar eğitimi, içeriğinde eğitim ve sanatın pek çok değişik konularda, değişik boyutta ve ağırlıkta var olduğu bir alandır. Kişinin, çevresiyle ilk tanışması, görmesi, algılaması, adlandırması ve düzenlemesi ile başlar ve ardından bu sanatsal ürün verme olarak devam eder ve gelişir (Kırışoğlu, 1991).

Görsel sanatlar eğitiminde yararlanılan yöntemler birden farklıdır ve çeşitli yollarla sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflama; eğitmenin tutumuna göre uygulanan yöntemler, teknik özelliklere göre uygulanan yöntemler, kullanılan malzemeye göre uygulanan yöntemler ve bireysel özelliklere göre uygulanan yöntemler şeklindedir (Erbay, 1995).

Görsel sanatlar eğitiminde yararlanılan yöntemler, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motorsal bir biçimde yer almaktadır. Ders esnasında uygulanabilecek yöntemlerde, kullanılacak malzemeyi, öğrencinin gözü önünde yapmak, yaparken öğrenmesi, öğrendiğini sunması ve konuya uygun örnekler edinmesi yöntemlerde kullanılabilir önerilerdir(Baltacıoğlu, 1938). Buna ilaveten, bilgisayar destekli eğitim modeline de başvurulabilir (Erbay, 1995).

Tüm bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için, Amerika'da ve Türkiye'de bu konulara yönelik çeşitli araştırmalar, sempozyumlar ve kongreler gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikler Uluslararası Sanat Yoluyla Eğitim Kurum, Görsel Sanatlar Eğitim Kurumunun 7. Avrupa Bölgesel Kongresi gibi faaliyetlerden meydana gelmiştir. Bu kongrede pek çok farklı sanat eğitimcisi bir araya gelerek bu konulara ve sorunlara değinerek dikkat çekmiştir (Aykut, 2004). Bunlara ilaveten,

Türkiye'deki görsel sanatlar eğitiminde benimsenen yöntem, yaratıcılık ve özgür anlatım üzerinedir (Özsoy, 2003).

Sanat eğitiminin diğer disiplinler içerisinde bağlantıları olduğu görüşü 1951'de yapılan bir konferansta; J.Bruner'in görüşü ile desteklenmiştir (Özsoy, 2003).1980'lere varıldığında Amerika'da ortaya çıkan "Disiplin Temelli Sanat Eğitimi" temelleri atılmış ve müfredatı bu doğrultuda geliştirmek için programlar başlatılmıştır. Bunun ardından, çocuk, sanatın önemli bir parçasıdır görüşü ile 1982'de Getty Güzel Sanatlar Eğitim Merkezi kurulmuştur. Bu disiplin temelli sanat eğitimi anlayışının özünü, etkili bir sanat eğitimi programı ile sanat eserlerini üretmek, tanımlamak, yorumlamak ve analiz etmek oluşturmaktadı idi (Kırıoğlu, 1997).Disiplin temelli sanat eğitiminde öngörülen diğer püf noktalar ise, müze eğitimi ve kültürler arası yönlerden gerçekleştirilen araştırmalar ve bunu program çalışması adı altında gerçekleştirmeleridir (Özsoy, 2003).

Disiplin temelli sanat eğitimi, yapılan çalışmalar sonrasında YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi ile 1997'den bugüne kadar eğitim fakültelerinin resim-iş öğretmenliği (Görsel Sanatlar Eğitimi) lisans programlarında ve özel öğretim yöntemleri dersi içerisinde yer almaktadır.

Modern sanat eğitimi dersinde yer alan sanat tarihi dersi sadece anlatmaya dayalı bir ders anlayışını öngörmez. Bu anlayışta, çocuk merkezli eğitim ve öğretim etkinlikleri benimsenir ve yöntem, teknik tüm araç-gereçleri kullanarak bir sanat tarihi dersi işlenmesi uygun görülür. Öğrencilerin pek çoğu, neden görsel sanatlar dersi aldığı yönünde bilgi sahibi değildirler. Bunun sebebi , sanat ve estetik eğitimi hakkında bilgili olmamalarıdır. Bu konuda öğrencilere yol gösterecek olan, sanat kavramıdır. Böylece, sanat eserlerini nasıl değerlendirecekleri ve yargılayabilecekleri konusunda önbilgiye sahip olabileceklerdir (Rosalinda, 1995). Bunun yanında sanat kuramlarını öğrenen öğrenciler; doğayı fark ederek, tüm meraklarını, yaratıcılıklarını kullanarak kendilerini ifade edebilecek duruma gelirler (Özsoy, 2003).

2.10.5. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri

Eğitim hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi için uygun bir yöntemin seçilmesi gerekmektedir. Bu nedenle de tek bir yöntem değil, çok farklı birden fazla yöntemin kullanılması söz konusu olmaktadır. Öğretmenlerin yöntem konusunda seçici olabilmesi onların çok farklı yöntemleri bilmeleri ve faydalanabilmeleri ile olanaklıdır (Demirel, 2000).

1.Müzikli yöntem: 1927'li yıllarda ortaya çıkmış ve Avrupa'nın birçok ülkesinde özellikle Almanya'da kullanılmıştır. Bu yöntemde, müzik eşliğinde resim dersi işlenmektedir. Bu şekilde yapılan resim dersinin yaratıcılığı olumlu yönde etkileyeceği beklenir. Müziği dinlerken ,sesini çok yüksek tutmamaya dikkat edilir. Dinletilen müziğin seçilen resim konusunu ya da türünü etkilemesine dikkat edilmelidir.

2.Kopya Yöntemi: 17. ve 18. Yüzyılda gelişen sanayi ve endüstri ile birlikte, buna paralel olarak yeni bir yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntem kopya yöntemidir; fakat bu yöntem, çağdaş sanat eğitimi anlayışı içerisinde pek kabul görmemiştir. Bunun nedeni yaratıcılığı, özgün düşüncüyü ve özgüvenli bireyler yetişmesini engellemesi idi. Bu yöntem sadece görsel (göz) eğitiminin kazandırılmasında kullanılmalıdır.

3.Bellek Eğitimi Yöntemi: Birey, çevresinde edindiği olayları ve bilgileri hafızasına kazır ve orada depolar. Bellek eğitimi yöntemi de, hafızasına kazıdığı her ne varsa, uygun olacak biçimde çocuğun sanatsal yaratımında kullanmasını etkin kılmayı hedefler.

Bellek eğitimi; eğitimin her alanında; görsel belleğin korunmasında, bilginin öğrenilmesi, saklanması ve gerektiğinde faydalanabilmemiz için çok gerekli ve önemlidir. Yaratıcılığın oluşumunda, yeni bilgi ve sonuçlara, ürünlere ulaşabilmede, sanat eğitiminde bellek eğitimi, zorunlu olmaktadır. Sanat eğitiminde katı kurallara yer yoktur ve görsel bellek harekete geçirilerek eğitim sağlanır. Kişi kendi çevresinden edindiği bilgileri bellek aracılığı aktif hale getirerek bunu çalışmalarında uygular (Erbay, 1997). Birey yaşadıklarını, öğrenilenleri geçmişle bağlantılı olacak biçimde bilinçli olarak beyinde depolar. Yani çevresinde edindiği, duyduğu, gördüğü her ne varsa belleğinde saklar ve yeri-zamanı geldiğinde geri çağırarak amacı

doğrultusunda kullanır. Çocuğun yaratıcılığında da aktif bir şekilde kullanılan yöntemdir. Bu yöntemde katı kurallar konmak yerine, bellek harekete geçirilerek ondan yararlanması sağlanır. Kısacası, çocuğun katı ölçülerden uzak tutularak, yaratıcı, çevreyi tanımlayıcı, özgür işler üretmesine fırsat tanınmalıdır. Bu görüş ise bellek eğitimi yöntemine dayanmaktadır (Türkdoğan, 1981).

Bellek bir süreçtir ve henüz sınırları çizilmemiştir. Görsel sanatlar eğitimi de bu sonsuz yaratıcılık süreci içinde beslenir. Görsel sanatlar bazen çevreye dayalı etkileşim sonucunda ,bazen de kişinin iç dünyasından kaynaklanarak ortaya çıkar. Bellekte şekillenen eser, daha sonra görsel sanatlar alanında ürün olarak kendini gösterir.

4.Kolaydan Zora Gitme Yöntemi: Basitten karmaşığa ilkesinden esinlenerek ortaya çıkmış ve geliştirilmiş bir yöntemdir. Çocuğun kendisine en yakın çevresinden yola çıkarak bu yöntemle başvurulur. Bu yöntem çok açık ve kesindir. Müfredat programları bu yöntem doğrultusunda açıklayıcı ve düzenlidir(Kırıçoğlu, 1991).

5.Psikolojik Yöntem: Çocukların ruhsal gelişimlerinde resimler sözlerden daha büyük etki uyandırmaktadır. Çocuk resimlerine bakılarak iç dünyaları ve büyüme safhaları hakkında bilgi edinilebilir. Bu dünyaların algılanması ve incelenmesi ise de çağdaş düzeyde gerekli bir yöntemdir.

6.Demonstrasyon (Gösteri) Yöntemi: Resim dersinde görsel ve eğitsel içeriği olan her türlü materyalden yararlanmak, dersi kavrayabilmek çok önemlidir. Sergiler, slaytlar, filmler, basımlar, sanat eserleri, semboller, posterler, levhalar gibi birçok araç-gereç bu eğitimde etkili bir unsurdur.

7.Sanat Yoluyla Eğitim Yöntemi: İngiliz sanat tarihçisi ve estetikçisi Herbert Read'in ortaya çıkartıp geliştirdiği bir yöntemdir. 30 yıl kadar etkili olmuş ve hala daha günümüzde etkili olmaya devam eden bir yöntemdir.

8.Oyun (Drama) Yöntemi: Drama, bir düşüncenin, ifadenin beden dili ile anlatılması ya da canlandırılmasıdır. İçsel bir yaşantının bir tasarımın ve düşüncenin harekete dönüşerek yer bulmasıdır (Morgül, 2004).

Drama, çocukların oyun aracılığı ile algılayarak, tanımlayarak, yaratarak, anlatarak ve iletişim kurarak yetiler kazanmalarında çok önemlidir. Bu yöntemde sözel ve bilişsel alanlar kullanarak, sanat eğitiminden de yararlanılabilir(Yolcu, 2004).Drama Sözcüğü Yunanca ‘‘dran’’ sözcüğünden türetilmiştir. Dran ise, yapmak, etmek, eylemek, anlamı içermektedir. Özellikle tiyatro sanatı alanında kullanılan drama kavramı, soyutlama, özetleme ve eylem halini almıştır (San, 2002). Bunun yanında, drama etkinliği çocukların imgesel yönlerini güçlendirmede ve geliştirmede önemli bir araçtır. Dramatik oyun biçimleri, çocukların gelişiminde gerekli olan ortamı yaratır. Çocukların oyun etkileri süresince, kuklaların kullanılması, yaratıcı eylem, dil ve drama gelişimlerinde önemli bir rol katar(Mayesky, 1995).

Drama yöntemi, en vazgeçilmez unsurlar arasında yer almaktadır. Ayrıca, çocukların hayal gücünü geliştirmeye zemin hazırlar. Drama içerisinde, öykü, şiir, mecaz, müzik, dans, görüntü ve imgeler gibi çeşitli etkinlikler yer almaktadır. Önceden hazırlanmış bir senaryo yoktur; tersine içgüdüsel veya kendiliğinden gelişen diyaloglar ve hareket vardır. Bu da çocuğun dil-bedensel gelişimine yardımcı olur. Hakiki ve ciddi bir drama hazırlamada eğitimciler, yazarlar ve psikologlar bir arada çalışmalıdırlar (Artut, 2002).

Dramanın bir başka tanımı ise; ‘‘Hayali bir konunun, hayal edilen bir biçimde olayları hareket ederek ve seslendirerek canlandırma etkinliğidir’’ şeklinde yapılmaktadır (Mc Clintock, 1984). İnsanın karşısındakini anlayacak biçimde empati kurması, bireyin eğitimde aktif rol üstlenmesi, yaratıcı olma, yaşamı her yönüyle algılama, eğitim ve öğrenme isteğini arttırıcı bir eğitim yöntemidir(Güneysu, 1991).

Drama, dramatik sanatlar içerisinde, görsel ve plastik öğeleri kapsayan, ses, söz ve devinimleri içerisinde barındıran total ve çağa uygun bir sanattır (Okvuran, 1993).Drama, yaratıcılığı geliştirip bireyi yetiştiren etkili bir yöntem ve eğitim alanıdır (Adıgüzel,1994).Tiyatroda kullanılan öğelerin drama da kullanılması söz konusudur(Sağlam, 1995).Yaratıcı drama, katılımcıların amaçlarını içeren drama aktiviteleridir(Freeman, 1999). Oyun süreçlerindeki dramatik anların, uzmanlarca grup içi etkileşiminden etkilenmesi, yaratıcı dramayı oluşturur (Çiğdemoğlu, 1999).

San'a göre(2002) "drama, doğaçlama ve rol yaparak, oyun ya da tiyatro tekniklerinden esinlenerek, grup çalışmasıyla birlikte, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri ya da bir soyut kavramı, davranışı, bilişsel olarak yeniden düzenlenmesi, duygu ve düşünce sürecinden geçirerek oyunsu canlandırma" olarak ifade eder.Amerika'da yaygın olarak "yaratıcı drama" ,İngiltere'de yaygın olarak "eğitici drama", Almanya'da ise "okul oyunları" terimleri kullanılmaktadır.

9.Soru-Cevap Tartışma: Önceden belirlenmiş, hazırlanmış soruların sınıfta öğrencilere yöneltilmesi ile cevaplandırılması, açıklanması, tartışılması temeline ve anlayışına dayalı öğretim yöntemidir. Bu temel anlayışa göre, öğrenciler düşünme becerisi kazanır, farklı görüşlere saygı duyar, dinleme, konuşma ve tartışma becerileri edinir: ancak, bu yöntemde tek-düze cevaplar verilmesine engel olunması gerekmektedir. Özellikle sanat derslerinde, derse yönelik kuramların tartışılması, açıklanması ve analizinde etkili bir anlayış olarak yer alabilir ve düşünülebilir.

10.Proje Destekli Öğretim Yöntemi: Öğrencilerin ilgisini çekecek konu ve problemlerle çalışmaya ve bununla beraber özgün, özgür ve yaratıcı işler üretmeye yönelik bir yaklaşımdır. Ayrıca, öğretmenlerin bağımsız düşünebilmelerine, karar verebilmelerine, araştırmacı olmalarına ve kendi çabaları ile öğrenmelerine olanak sağlar. Çoğu zaman öğrenci merkezlidir ve gruplar eşliğinde gerçekleşen çalışma biçimidir. Bu modelde öğretmen rehber konumunda, öğrenci ise bağımsız bir konumdadır. Öğrenci projenin amacını, prosedürünü, merkezleri ve yaşanabilecek olan güçlükleri önceden planlar. Gerektiğinde öğretmenden yardım alabilir veya kendi kendine de yapmaları beklenebilir. Proje, öğretmen ve öğrenci tarafından değerlendirilerek gerçekleştirilir. Diğer öğrenciler de buna aktif bir şekilde katılabilir. Yeterli süre belirlendiğinde proje sınıfta sunulmalıdır (Özden, 2000).

Kısacası bu yöntemde, öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılmaları desteklenir. Öğrencinin üst düzeyde bilişsel, imgesel, artistik, düşünsel ve eleştiri becerisi geliştirilir. sosyal becerilerin artırıldığı görülmekte ve gözlenmektedir.

2.10.6 Yaratıcı Drama Yöntemi ve Tutum

Sanat eğitimi, bireyin duygu ve düşüncelerini ifade etme, yaratıcılıklarını geliştirebilmeleri amacı doğrultusunda aldığı eğitim olarak tanımlanabilir (Türkdoğan, 1984). Şahin'e (1999) göre ise, kişilerin estetik duygularını arttırarak yaratıcı bireyler olarak gelişmesini sağlayan bir eğitim sistemidir.

Bireylerin estetik yetenekleri, görüşleri, algıları ve dikkatleri gelişmiş, tinsel doyuma erişmiş olması, toplumun yapısının gelişimini önemli derecede etkilemektedir (Buyurgan, Mercan, 2005). Bunun yanında sanat eğitimi, duyarlı bireyler geliştirmeyi de hedef olarak belirlemiştir (Demirarslan, 1999). Sanat eğitimi ,20. Yüzyıl eğitim anlayışı içerisinde insan vafına sahip insan modeli yetiştirmeyi de öngörmüştür (Özkeçeci,1999).

Sanat eğitimi genel olarak; sanat tarihi, sanat eleştirisi, sanat pedagojisi, sanat sosyolojisi, sanat felsefesi, estetik sanat bilimi ve sanat kavramı alanlarını da içine almaktadır (Ünver,2002). Çağdaş sanat eğitiminde teorik ve pratik çalışmalar bir arada yürütülür (Kurtuluş, 2000). San (2003), sanat eğitimi "Çağın bilimsellik düzeyine uygun yöntemle, sanat hakkında bilgiler sağlayarak, tüm sanat gerçekliklerini kapsayacak biçimde yönelmesidir" şeklinde tanımlamıştır. Bireyin zihinsel ve ruhsal olarak doyuma ulaşması ve duyarlılığının gelişmiş olması gerekmektedir. Bu da ancak sanat eğitimi ile mümkündür (Kavuran, 2002).

Pekmezci'ye (2002) göre; sanat eğitiminin amacı, çevreye duyarlı ve hassas, bilime inanan, duygu ve düşüncelerini özgür bir şekilde ifade edebilen, estetik bilinci olan, yaratıcılığı gelişmiş ve yaratıcı düşüncelerle işler ortaya koyabilen, paylaşımcı bireyler yetişmesini sağlamaktır. Buna ilaveten Artut'a (2004) göre; modern sanat eğitimi, yaratıcılığı geliştirme, sanatsal işler üretme, görme ve algılama konusunda kişiyi geliştiren, araştıran, inceleyen, sorgulayan, özgür bir biçimde düşünebilen, sorumluluk taşıyan, sanat tarihi ve eleştirisi hakkında bilgi sahibi olan bireyler yetiştirip, geliştirmeyi amaç edinmiştir. Buna paralel olarak Şenel (2010) sanat eğitiminin bilimsel eğitime destek olduğunu belirtmiştir.

Günümüzde kullanılan anlayıştan biri olan "Disipline Dayalı Sanat Eğitimi " ilk ve orta okullarda estetik, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve uygulamaları olarak

öğrencilere sanat eğitimi dersi verilmektedir (Bolat Aydoğan, 2010). Buna ilaveten, öğrencilerin edindiği bilgileri yaşayarak ve yaparak edinmesi gereği de ortaya konulmuş ve benimsenmiştir. Atan'a (2007) göre de bu edinimi ve yöntemi yaratıcı drama yöntemi ile ilişkilendirip, bireysel ve yaratıcı işler üretmeleri sağlanabilir. Drama, 1898'de Viyana' da uygulamalı sanat okulunda sanat dersleri veren Franz Çizek tarafından başlatılmıştır. Avrupa'daki sanat eğitimi içerisinde yer alan drama yöntemi ,hem örgün hem de yaygın eğitim üzerinde aktif bir şekilde devam etmektedir.Türkiye' de ise, 1980'li yıllardan sonra drama alanı üzerinde durulmaya gidilmiştir (Kartopu, 2006).

Drama, bir kavramı, bir kelimeyi ya da belirli bir düşünceyi, tiyatro dili ile canlandırarak oyunlar üretmek şeklinde uygulanmaktadır. Ayrıca drama, eğitim alanı içerisinde, edinilen bilgiyi yaparak, yaşayarak öğrenme yöntemidir (San, 2003). Eleştirmen Martin ise, "dramayı" hayali bir olaydan esinlenerek kullandığı jest ve mimiklerden yararlanarak ortaya çıkardığı hareketler ya da oyun şeklinde tanımlamıştır (Kitson,Spiby, 1997).Esslin'in bir diğer tanımı ise, "drama, hikayeyi görünür kılacak biçimde zamansal olarak yolculuk ederek bir resim gerçekleştirmektir" der (Hornbrook, 1998). Dramayı diğer yöntemlerden farklı kılan yönü sanatsal aktiviteleri müzik ve dans aracılığı ile yapmasıdır (Kitson,Spiby).Dramada grubun motivasyonunu arttırmada müzik çok önemlidir. Ayrıca, drama etkinliğinde kullanılan resim, fotoğraf, desen, karikatür gibi çalışmalar bu etkinliğin vazgeçilmez unsurlarını oluşturmaktadır (Çakır, İlhan, 2004).

2.11. Müze Eğitimi

Müze eğitimi, temel eğitim içinde ve yaşam boyu eğitim sürecinde deneyimlere dayalı çok yönlü öğrenmeye ve yaşantıda etkin bir şekilde kullanıma sahiptir (Senemoğlu, 2001).

Eğitim kurumlarıyla müzeler arasında etkili bir iletişim kurulması ile öğretmenlere ve öğrencilere sağladığı eğitsel dökümler (afiş, poster, kitap, CD) ile sanatsal gelişimlere katkıda bulunmaktadır. Müzeler aracılığı ile öğrenciler öğretim programları içerisinde tarihi eserlerden ve sergilerden edindikleri bilgilerle

kendilerini eğitebilirler. Bu alandaki konular ve bilgiler ile öğrenciler motive olabilirler ve yaşantıları ile bağ kurabilirler.

Müzecilik eğitiminin en eskisi 1882’de Ecole du Louvre’un kurduğu Paris’te Louvre Okulu’dur. Ayrıca 1965 ‘te müze çalışmasını başlatan ülke olan İngiltere’de yer alan Leicester Üniversitesi ‘‘Müzecilik Bölümü’’ dünya çapında en iddialı eğitim veren bir kurum olma özelliğindedir (Erbay, 1997).

California ‘daki (ABD) Okland Müzesi’nde eğitim paketi olarak adlandırılan programda değişik bir çalışma sürdürülmektedir. Okullara küçük ücret karşılığında video bantları göndererek, seramiğin nasıl yapıldığını öğrencilerin öğrenmelerine ,yardımcı olmakta ve öğrencileri müze eğitimine teşvik etmektedirler.

Etike (2000)’ye göre ise, verimli öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrenme ortamı sağlayan müzeler, müze pedagojisi konusunda uzman eğitimciler tarafından gezilmeli ve incelenmelidir. Müze eğitimi gezileri, önceden belirlenerek randevulu olması ile birlikte, öğretmen önceden müzeyi gezmeli, bilgilenmeli ve gezi-gözlem en az yarım gün sürecek şekilde gerçekleşmelidir. Gezinin sonunda öğrenilen bilgiler ve görgülerle resim, heykel, afiş, öykü, drama, oyun, şiir vb. yollarla duygu ve düşünceler ifade edilmelidir.

2.12. Yaratıcılık ve Eğitim

Yaratıcılık ve eğitim, birbirlerini doğrudan etkileyen iki önemli kavramdır. Yaratıcılığın, çoğu zaman doğuştan gelen bir özellik olduğu kabul edilse de; yaratıcı düşünme, yaratıcı bakış açısı ve yaratıcılık becerileri sanat eğitimi sayesinde geliştirilebilmektedir.’’Yaratıcılık doğuştan mı yoksa sonradan kazanılabilir mi? ‘‘sorusuna Özden (2000) şu şekilde yanıtıyor: Bu sorunun her iki kısmına evet demek mümkündür. Bazı insanlar, doğuştan yaratıcılık ve üstün zeka kombinasyonuna sahiptirler. Bu insanların yaratıcılık potansiyeli, motivasyon ve hedef ile harekete geçtiğinde dünyayı herkes için daha iyiye getirecek katkılar yaparlar. İbn-i Haldun, İbn-i Sina, Farabi, Edison, Einstein, yaratıcılık ve üstün beyin

gücünün koordinasyonunun akla gelen bazı örnekleri. Hiçbir eğitim programının sıradan bir insanı adı geçenler gibi yapamayacağı kesindir.

2.13. Okul Ortamında Yaratıcı Yönetici ve Öğretmen Tutumu

Yönetici ve öğretmenlerin öğrencilere yönelik yaratıcı tutumları aşağıdaki biçimde yer almaktadır:

- Farklı farklı düşünce biçimlerine ve bakış açlarına sahip olabileceklerine
- Zeka türlerinde çeşitlilik olabileceklerine
- Farklı gelişim özelliklerinin olabileceğine
- Birçok sınıfta problemlili öğrencilerin olabileceğine
- Öğrenciler, farklı estetik değerler, olaylar karşısında nasıl tepki gösterebilecekleri doğrultusunda bilgi ve öngörüye sahip olabilmeliler
- Ayrıca, öğretmenler öğrencilerin herhangi bir konu hakkındaki tutumlarına, düşünce ve davranışlarına yönelik duyarlı ve hazırlıklı olmalıdırlar.

2.13.1. Sorunlu Öğrencilerin Sanat Eğitimine Yönelik Öğretmenlerden Beklenen Tutum ve Davranışlar

Sanat eğitimcilerinin sorunlu öğrencilere yönelik beklenen tutumları şöyle yer almaktadır:

- Bütün öğrencilerin standart sınıf hedeflerine ulaşabileceği programlar geliştirmek

- Rahat, sağlıklı, güvenli bir ortam sağlamak
- Tüm öğrencilerin katılımını ve gelişimini sağlayacak ortam yaratmak
- Sorunlu öğrenciler ile çalışabilecek arkadaş grubunu oluşturmak
- Sorunlu öğrencilerin estetik gelişimine uygun etkinlikler geliştirmek
- Hiçbir öğrenciyi, negatif gelişiminden dolayı cezalandırmamak
- Sorunlu öğrencilerin başarılarını ya da başarısızlıklarını sağlıklı öğrenciler ile kıyaslamamak
- Sınıf içindeyken bireysel başarısızlıklarını öne çıkartmamak
- Sorunlu öğrencilerden diğer öğrencilerin elde ettiği başarının aynısını elde etmesini beklememek
- Sınıf içinde sorunlu öğrencilerin en azından basit etkinlikleri başarmalarına fırsat tanımak
- Öğrenci işlerinin değerlendirilebileceği ve sergilenebileceği alanlar oluşturmak

2.14. Görsel Araç-Gereçlerin Kullanılması

Görsel sanatlar dersinde atölyede kullanılacak olan araç-gereçlerin özellikleri şu şekilde belirlenmiştir:

- Araç- gereçlerin öğrencinin artistik gelişim düzeyine ve temel bilgilerine uygun olması

- Araç-gereçlerin öğretmen tarafından amaca uygun bir şekilde kullanılabilir olması
- Araç- gereçlerin yürütülen etkinliğin niteliklerine uygun olması
- Araç-gereçlerin fiziki koşullarının, eğitime uygun olması
- Araç- gereçlerin belirlenmesinde, sınıf sayısı, sınıf düzeyi ve öğrencilerin yaş ve gelişim düzeyleri dikkate alınması.

2.14.1. Görsel Kaynak ve Araç-Gereçlerin Sanat Öğretimindeki Etkileri

Aşağıda görsel sanatlar dersinde kullanılan birtakım araç-gereçlerin yarattığı etkilere yer verilmiştir. Bu etkiler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Eğitimi daha canlı, açık ve zevkli kılar.
- İşlemler yaklaşır ve sonuca daha erken varılır.
- Estetik bilginin kazandırılmasında etkili olur.
- Teknik bilgi ve beceri kazanılır ve öğrenme arzusu yaratılır
- Konunun açıklanmasında kolaylık sağlayarak, zamandan ve sözden kazanımlar elde edilir.
- Araç-gereçlerin özelliklerini öğrenilir, rahat bir şekilde kullanılır.
- Tasarımlar üzerinde alternatifler yaratılır ve sanatsal anlatım dili geliştirilir.

2.15. Sanat Atölyesinin Özellikleri

Bir sanat atölyesinin sahip olması gereken özellikler şu şekilde belirlenmiştir:

- İş güvenliğine uygun olması gerekmektedir.
- Okulun zemin katında yer almalı, gürültüden uzakta, ses yalıtımı uygun olmalıdır.
- Konumu gün ışığından yararlanabilecek şekilde olmalıdır.
- Çalışmalara uygun olacak biçimde çalışma masaları tasarlanmalıdır.
- Ortalama 20 öğrenci için 4x10m. ölçüler kullanılmalıdır.
- Tesisatı sağlıklı olmalı ve çok amaçlı lavabolar bulunmalıdır.
- Beyaz tahta, tepegöz ve slayt için beyaz perde olmalıdır.
- Öğrencilerin kişisel araç-gereçlerini, malzemelerini muhafaza edebilecekleri özel depoları bulunmalıdır
- Atölyenin kendine ait genel malzeme dolabı olmalıdır
- İlan panosu bulunmalıdır
- Yoğurma çalışmaları için mermer masa ve döner sehpa olmalıdır
- Atölyenin belirli bir köşesi öğretmen için ayrılmalıdır. Bu camlı bir kısım olabilir
- Atölyenin bir köşesinde yangın söndürücü, ecza dolabı ve uyarı levhası bulunmalıdır.

2.16. Sanat Eğitiminde Öğretmenin Olumlu ve Olumsuz Tutumları

2.16.1 Olumsuz tutumlar

Bir sanat eğitimcisinin benimsediği olumsuz tutumlar şöyledir:

- Plan göz ardı edilerek özgür ortam yaratılır.
- Konu seçimi öğretmenin bilgi ve deneyimine göre belirlenir.
- Akademik konular sanatın temelini oluşturur.
- Klişeleşmiş konu, teknik ve boyamaya önem verilir.
- Sınıf içindeyken harekete ve oyuna yer verilmez.
- Yapılan işlerin sınıfça değerlendirilmesinde yanlış, ilgisiz görüşlere yer verilmemelidir.
- En iyi resimler örnek olarak seçilir ve iyi olan resimler gibi resimler yapılması vurgulanır.

2.16.2 Olumlu tutumlar

Bir sanat eğitimcisinin benimsediği olumlu tutumlar ise şöyledir:

- Önceden hazırlanan plana göre hareket edilir.
- Konu seçimi öğrencinin ilgisi ile merakı doğrultusunda belirlenir.
- İlköğretimde bu anlayışa yer verilmez.

- Yaratıcılığa engel olan anlayışa fırsat verilmez.
- Yaratıcı etkenlerde araştırma, hareket ve dinamiklik son derece önemlidir. Sanat kendi içinde bir oyundur.
- Farklı görüşte yapılan eleştiriler , yapılan işi zenginleştirir. Kendine güven verir ve ifade gücü gelişir.
- En kötü bir çalışma içinde bile değerli olan ortaya çıkarılır. İyi olan şeylerin de görülmesi gerektiği öngörülür.

2.17. Öğrenci Çalışmalarında Ölçme ve Değerlendirme

Öğretmenler, öğrencilerin gelişimlerini ve öğrendiklerini ölçmek ve değerlendirmek durumundadır. Genellikle “süreç dosyası” olarak tanımlanan bu ölçme, ürüne dayalı bireysel kazanımları ve gereksinimleri ölçebilecek yapıda hazırlanmıştır. Sanat eğitiminde değerlendirme, diğer derslere göre oldukça özel bir konumdadır. Lowenfeld’den yararlanıp onun eğitim anlayışını benimseyen sanat eğitimcileri sanatın kişisel olduğunu, öğrencilerin ortaya çıkardığı yapıtların tarafsız olarak ölçülemeyeceği ve ölçülmemesi gerektiği savını ortaya koymuştur(Henry, 1992).

Eisner (1987), ise değerlendirmeyi, müfredatın kalitesini, öğretimi ve öğretmenin düzeyini arttırmak için uygulanan bir yöntem olduğu şeklinde açıklamaktadır. Değerlendirme hem öğretmen hem de öğrenci için bir çeşit geri dönüt kaynağı olarak düşünülebilir(Henry, 1992). Dersin işlenişinde öğretmen kontrol merkezli değerlendirmeye “ön değerlendirme”, ders süresince yapılan değerlendirmeye “süreç içi değerlendirme”, dönem veya yıl sonunda yapılan değerlendirmeye ise “son değerlendirme” denmektedir.

2.17.1. Genel Anlamda Örnek Bir Değerlendirme Ölçütü

Görsel sanatlar dersinde göz önünde bulundurulan değerlendirme ölçütü şöyle sıralanmaktadır:

- Konunun anlam ve amacına uygun gelişmesi
- Konunun özgünlüğü
- Beceri düzeyi
- Etkinlik sürecindeki tutum ve davranışların uyumu
- Zamanı verimli kullanabilme
- Çalışma koşullarına uyma

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma evreni, örneklem, veri toplama aracı, ölçeğin geçerlilik-güvenilirlik çalışması, verilerin toplanması ve verilerin istatistiksel olarak çözümlenmesi konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma tanımlayıcı nitelikte olup, araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılmakta olup, büyük örneklem sayıları ile çalışmayı sağlar. Tarama türü araştırma modellerinde ilgilenilen konuya ilişkin mevcut durum gözlemlenir ve sonuçlar rapor edilir. Başka bir ifade ile araştırmacı tarafından herhangi bir müdahale yapılmamaktadır (Büyüköztürk, 2001; Karasar, 2005).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Dairesine bağlı ortaokullarda öğrenim gören ve görsel sanatlar eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırma evreninin tamamına ulaşamadığından dolayı örnekleme yöntemine gidilmiştir. Buna göre Lefkoşa ve Gazi Mağusa bölgesinden ikişer adet olma üzere toplam dört orta öğretim kurumu seçilmiş ve bu okullara devam eden ve görsel sanatlar eğitimi almış toplam 491 öğrenci ile görüşülmüştür.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada ölçme aracı olarak soru formu kullanılmıştır. Soru formu iki bölümden oluşmakta olup birinci bölümde katılımcıların tanıtıcı özellikleri, ikinci bölümde ise resim dersi tutum ölçeği yer almaktadır.

Ölçek Orhun (2006) tarafından geliştirilmiş ve beşli derecelendirme kullanılan likert tipte bir ölçektir. Likert tipi ölçeklerde iki durum vardır: (1) istenen durum; konuya karşı olumlu tutumu yansıtır. (2) istenmeyen durum; konuya karşı olumsuz tutumu yansıtır. Likert ölçeğinde her iki durum da eşit olarak puanlanmaktadır. Buna göre tutum ölçeği likert tipi beşli bir dereceleme sisteme göre geliştirilmiştir. Olumlu maddelerde 5=Tamamen katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum, 1=Hiç katılmıyorum şeklinde cevap seçenekleri belirlenmiştir. Olumsuz maddelerde tam tersi şeklinde “Hiç katılmıyorum” seçeneğine 5 puan verilmiş ve diğer seçenekler de buna göre düzenlenmiştir.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin toplanmasında anket tekniğinden yararlanılmıştır. Bu anket, orta okullarda 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersine olan tutumlarını ölçmeye yarayan bir tekniktir. Bu anket 26 maddeden oluşmaktadır. Ankete dahil olan katılımcıların, her bir maddeye 5'er farklı görüş sunuldu. Bu görüşler; “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” şeklinde bir görüş belirterek tarafsız bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu görüşlerle beraber öğrencilerin görsel sanatlar dersine olan tutumlarını hem madde analizi yapılarak, hem demografik özelliklerini göre farklılıklarını ortaya çıkartılarak gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Veri toplama işlemi, 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Lefkoşa merkez bölgesinden iki orta okul ile Mağusa çevre bölgesinden iki orta okul öğrencileri arasında toplam 420 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu uygulama Milli Eğitim Bakanlığı'ndan, okul müdürlerinden ve öğretmenlerinden izin alınarak gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Anket yoluyla elde edilen veriler SPSS 11.00 paket programında değerlendirilmiştir. Anket, geniş kitlelerin hedef alındığı nicel araştırma yöntemidir. Ankete katılan cevaplayıcı soruları kendi başına okur ve şıkları işaretler. Görüşmeci

de cevaplayıcının soru formunu tamamlamasını motive etmek ve açıklamalarla yardımcı olmak için orada bulunmaz. Amaç geniş kitlelere ulaşarak genel olanı ortaya çıkartabilmektir.

Anket, ortaokul öğrencilerinin tutumlarını belirlemeye yöneliktir. Anketin ilk bölümünde, demografik bilgiler belirtilmiştir. Cinsiyet, yaş, sınıf, ve ailelerin de ressam olup olmayışına göre belirlenen benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir.

İkinci bölümünde 26 maddeye objektif tercihler belirtilerek öğrencilerin tutumları yönünde görüşlerin ortaya çıkartılması sağlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin tercihlerinden elde edilen verilerden, demografik özelliklere ait bilgilerin değerlendirilmesinde frekans analizi uygulamasına gidilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve TARTIŞMA

K.K.T.C'de Lefkoşa Merkez ve Mağusa Çevre bölgelerinde öğrenim gören 6.7.ve 8. sınıf öğrencilerinin resim dersine ilişkin tutumlarını ifade eden bulgular tablolar halinde verilerek tartışılmıştır.

4.1. Örneklemin Demografik Özelliklerine Bulgular

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	Sayı (n)	Yüzde (%)
Kız	228	46.4
Erkek	263	53.6
Toplam	491	100.0

Tablo 1.'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı verilmiş olup, öğrencilerin %46.4'ünün kız ve %53.6'sının erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı

Yaş	Sayı (n)	Yüzde (%)
11 yaş	23	4.7
12 yaş	129	26.3
13 yaş	146	29.7
14 yaş	148	30.1
15 yaş	35	7.1
16 yaş ve üzeri	10	2.0
Toplam	491	100.0

Tablo 2.'de verilen öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin %26.3'ünün 12 yaş, %29.7'sinin 13 yaş ve %30.1'inin 14 yaşından olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre dağılımı

Sınıf	Sayı (n)	Yüzde (%)
6.'nci Sınıf	159	32.4
7.'nci Sınıf	161	32.8
8.'inci Sınıf	171	34.8
Topam	491	100.0

Tablo 3. incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %32.4'ünün 6.'nci sınıfta, %32.8'inin 7.'nci sınıfta ve %34,8'inin 8.'inci sınıfta öğrenim gördüğü saptanmıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin ailelerinde ressam olma durumlarına göre dağılımı

Ailede ressam olma	Sayı (n)	Yüzde (%)
Olan	46	9.4
Olmayan	445	90.6
Toplam	491	100.0

Tablo 4.'te araştırmaya dahil edilen öğrencilerin ailelerinde ressam olup olmama durumlarına göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4. incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %90.6'nın ailelerinde ressam olmadığı ve %9.4'ünün ailelerinde ressam olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtların dağılımı

Madde	Tamamen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		\bar{x}		
	n	%	n	%	n	%	n	%			
Resim dersini çok seviyorum	187	38.1	162	33.0	97	19.8	15	3.1	30	6.1	2.06
Resim dersini sıkıcı buluyorum	38	7.7	55	11.2	111	22.6	134	27.3	153	31.2	3.63
Resim dersine verilen zamani az buluyorum	141	28.7	105	21.4	93	18.9	83	16.9	69	14.1	2.66
Sanat dersinin notla değerlendirilmesini istemiyorum	168	34.2	72	14.7	111	22.6	55	11.2	85	17.3	2.63
Boş zamanlarımda resim yapmak istiyorum	138	28.1	104	21.2	119	24.2	53	10.8	11	2.2	2.65
Resim derslerini ayrı bir sanat atölyesinde yapmak isterim	160	32.6	106	21.6	101	20.6	68	13.8	56	11.4	2.50
Resim derslerini farklı mekanlarda yapmak isterim	148	30.1	102	20.8	106	21.6	72	14.7	63	12.8	2.60
İlerde ünlü bir ressam ya da sanat öğretmeni olmak isterim	66	13.4	40	8.1	119	24.2	101	20.6	165	33.6	3.53
Sene sonu resim sergilerine katılmaktan hoşlanmıyorum	98	20.0	71	14.5	99	20.2	101	20.6	121	24.6	3.24
Resim yarışmalarına katılmaktan hoşlanmıyorum	97	19.8	74	15.1	99	20.2	95	19.3	126	25.7	3.16
Resimimin eleştirilmesinden hoşlanmıyorum	155	31.6	77	15.7	93	18.9	79	16.1	87	17.7	2.72
Farklı araç-gereç kullanımasından hoşlanmıyorum.	117	23.8	57	11.6	114	23.2	79	16.1	124	25.3	30.7
Resim dersinde de teknoloji den yararlanılmasını istiyorum	207	42.2	93	18.9	88	17.9	48	9.8	55	11.2	2.89
Değişik tekniklerle resim yapmak istiyorum	204	41.5	117	23.8	71	14.5	39	7.9	60	12.2	2.55
Pahalı malzemeler kullanılmasını istemiyorum	138	28.1	78	15.9	138	28.1	63	12.8	74	15.1	2.71
Resim ödevlerini evde tamamlamaktan sıkılıyorum	123	25.1	54	11.0	84	17.1	91	18.5	138	28.1	3.15
Resim dersinde bazı konuları grup çalışmasıyla yapmak istiyorum	201	40.9	107	21.8	74	15.1	47	9.6	62	12.6	2.31
Resim dersinde her yıl aynı konuları yapmaktan sıkılıyorum	150	30.5	76	15.5	108	22.0	71	14.5	86	17.5	2.72
Resim araç-gereçlerini eve götürmek istemiyorum	72	14.7	53	10.8	115	23.4	87	17.7	164	33.4	3.44
İleride güzel sanatlar bölümünde okumak istiyorum	132	26.9	89	18.1	107	21.8	59	12.0	104	21.2	2.82
Farklı ülkelerin sanatçıları ve sanatlarını incelemek istiyorum	84	17.1	81	16.5	114	23.2	79	16.1	113	23.0	3.2
Sanatla ilgili televizyon programlarını seyretmek istiyorum	164	33.4	86	17.5	110	22.4	47	9.6	83	16.9	2.59
Müze ve sergi açılışlarına gidilmesini istiyorum	164	33.4	63	12.8	107	21.8	62	12.6	95	19.3	2.72
Ünlü ressamlarla tanışmak istiyorum	128	26.1	94	19.1	94	19.1	62	12.6	113	23.0	2.87
Ünlü ressamların hayatlarını merak ediyorum	232	47.3	108	22.0	81	16.5	28	5.7	42	8.6	2.06

4.2. Öğrencilerin Resim Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Anketten elde edilen madde analizi yorumları aşağıda belirtildiği biçimdedir:

Birinci madde olan “resim dersini çok seviyorum” görüşüne en yüksek 187 kişi “tamamen katılıyorum” yanıtını vererek, 38.1% oranında bir değer elde etmiştir. 162 kişi ise bu görüşe “katılıyorum” diyerek 33.0% oranında değer belirterek ikinci yüksek görüşü sağlamıştır. 97 kişi ise “kararsızım” diyerek 19.8 % oranında bir değer nitelendirerek üçüncü sırayı elde etmiştir. Sondan bir önceki görüş olan “katılmıyorum” görüşüne ise 15 kişi fikrini belirterek 3.1 % oranında değer sağlamıştır. Son beşinci madde olan hiç “katılmıyorum” görüşüne ise 30 kişi görüş belirterek 6.1% oranında sonuç elde ederek yer almıştır. Birinci maddeye yapılan ortalama ise 2.0611 olmuştur. Bununla beraber, birçok öğrencinin resim dersini sevdiği yargısına varabiliyoruz.

İkinci madde olan “resim dersini sıkıcı buluyorum” görüşüne olan görüşler ise şöyle olmuştur: Beşinci görüş olan “hiç katılmıyorum” görüşüne 153 kişi görüş belirtirken, % 31.2 oranla bu görüşü seçmediklerini belirtmiştir. Hemen ardından dördüncü görüş olan “katılmıyorum” 134 kişi görüş dile getirerek % 27.3 oranda değer kılmıştır. Üçüncü sırada ise, üçüncü görüş olan “kararsızım” görüşüne 111 kişi görüş katmış ve % 22.6 oranında bu görüşte kararsız olduklarını dile getirmişlerdir. İkinci görüş olan “katılıyorum basamağında 55 kişi görüş belirterek % 11.2 oranında değer bildirmiştir. Son olarak ise, birinci görüşe “katılıyorum” diyerek 38 kişi % 7.7 oranında resim dersini sıkıcı bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu maddenin ve görüşlerin ortalamaları ise 3.6293 şeklinde tespit edilmiştir. Neticesinde , öğrencilerin resim dersini çok fazla bir oranda sıkıcı bulmadıkları ortaya çıkmıştır.

Üçüncü madde olan “resim dersine verilen zamanı az buluyorum” görüşüne “tamamen katılıyorum” diyen kişi sayısı 141 olarak belirlendi. Bu oranın yüzdeliği ise % 28.7 olarak tespit edilmiştir. İkinci görüş olan “katılıyorum” görüşüne ise 150 kişi görüş belirterek % 21.4 oranında resim dersine ayrılan zamanın az olduğunu belirtmişlerdir. Üçüncü görüşe ise 93 kişi “kararsızım” diyerek % 18.9 oranında kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Dördüncü maddeye ise 83 kişi “katılmıyorum” diyerek resim dersine ayrılan zamanı o kadar da az bulmadıklarını

% 16.9 oranında bir değerle belirtmişlerdir. Ve son görüş olan beşinci görüşe ise 69 kişi ‘‘hiç katılmıyorum’’ diyerek % 14.1 oranında değer tespit edildi. Böylece bu kişilerin büyük çoğunluğu resim dersine ayrılan sürenin az olduğu grşindedir diyebiliriz. Bu grubun ortalaması ise 2. 6619 şeklinde belirlenmiştir.

Dördüncü madde olan ‘‘sanat derslerinin notla değerlendirilmesini istemiyorum’’ görüşüne 168 kişi ‘‘tamamen katılıyorum’’ diyerek % 34.2 değerde bu maddeye görüş belirtmiştir. nc maddeye görüş belirten 111 kişi olmuş % 22.6 oranında ‘‘kararsız’’ olduklarını belirtmişlerdir. Beşinci maddeye 85 kişi ‘‘hiç katılmıyorum’’ dedi ve % 17.3 oranında resim dersinin notla değerlendirilmesine onay vermişlerdir. İkinci maddeye görüş ise 72 kişi ‘‘katılıyorum’’ diyerek % 14.7 oranında bu dersin notla değerlendirilmesini tasvip etmemişlerdir. Son maddeye görüş ise dördüncü maddeye 55 kişi ‘‘katılmıyorum’’ diyerek bu görüşe dahil olmamışlardır. Bu kişilerin yüzdeliği % 11.2 şeklinindedir. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise 2.6273 olarak tespit edilmiştir.

Beşinci madde olan ‘‘boş zamanlarımda da resim yapmak istiyorum’’ görüşüne 138 kişi ‘‘tamamen katılıyorum’’ diyerek % 28.1 oranında değer belirterek en yüksek değer olmuştur. nc görüş olarak ‘‘kararsızım’’ diyen kişi sayısı 119 iken, % 24.2 oranında değer kılmış ve ikinci yüksek değer olarak yer almıştır. İkinci görüşe değer belirten 104 kişi olmuş ve % 21.2 oranında yer edinerek ‘‘katılıyorum’’ demiştir. Sondan bir önceki görüş olan ‘‘katılmıyorum’’a yanıt veren 53 kişi olurken, % 10.8 bir değer elde etmiştir. Son görüşe ise, sadece 11 kişi görüş belirterek % 15.7 oranında tamamen katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 2.6477 olarak tespit edilmiştir.

Altıncı madde olan ‘‘resim derslerini ayrı bir sanat atölyesinde yapmak isterim’’ görüşüne ise, birinci görüş olan ‘‘tamamen katılıyorum’’a 160 kişi görüş belirtmiş ve % 32.6 oranında değer kılarak en yüksek değeri elde etmiştir. İkinci sırada yer alan görüşe 106 kişi ‘‘katılıyorum’’ diyerek % 21.6 oranında görüş belirtmişlerdir. nc görüş olan ‘‘kararsızım’’ a ise 101 kişi görüş belirterek % 20.6 oranında kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. ‘‘Katılmıyorum’’ görüşüne 68 kişi görüş belirterek % 13.8 oranında değer kılarak dördüncü sırada yer almıştır. 56

kişi ise, “tamamen katılıyorum” diyerek % 11.4 oranında son sırada yer almıştır. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise, 2.4990 olarak tespit edilmiştir.

Yedinci madde olan “resim derslerini farklı mekanlarda yapmak istiyorum”a 148 kişi tamamen “ katılıyorum” diyerek % 30.1 oranında en yüksek değeri elde etmiştir. İkinci sırada yer alan 106 kişi “kararsızım” diyerek %21.6 oranında değer belirterek bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Üçüncü sırada yer alan görüşe ise “katılıyorum” diyen 102 kişi olmuştur ve % 20.8 oranında değer kazanmıştır. Sondan bir önceki görüş olan “katılmıyorum”a ise 72 kişi görüş dile getirerek % 14.7 oranında değer kılarak yer edindi. Son görüş olan “hiç katılmıyorum” diyen kişi sayısı 63 kişi oldu ve % 12.8 oranında bir değerle bu görüşe hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise, 2. 5927 olarak tespit edilmiştir.

Sekizinci madde olan “İleride ünlü bir ressam ya da sanat öğretmeni olmak isterim” görüşüne en fazla görüş “hiç katılmıyorum” la 165 kişi oldu ve % 33.6 oranla ilk sırada yer aldı. İkinci sırada ise 119 kişi “kararsızım” diyerek bu konuda % 24.2 oranla kararsız olduğunu ifade etmişlerdir. 101 kişi ise “katılmıyorum” diyerek % 20.6 oranında bir değer elde ederek yer almıştır. Sondan bir önceki değer ise “tamamen katılıyorum” görüşüne katılan 66 kişi oldu ve % 13.4 oranında değer elde etmiştir. Son görüş ise 40 kişi “ katılıyorum” diyerek % 8.1 oranında yer edinerek bu konuda istekli olduklarını dile getirdiler. Tüm bu görüş ve madde ortalaması ise, 3.5275 olarak tespit edilmiştir.

Dokuzuncu madde olan “Sene sonu resim sergilerine katılmaktan hoşlanmıyorum” görüşüne 121 kişi “ hiç katılmıyorum” diyerek % 24.6 oranında bu görüşe dahil olmadıklarını ifade ederek en yüksek değeri elde etmişlerdir. Ardından 101 kişi “katılmıyorum” diyerek % 20.6 oranında değer belirtmişlerdir. Üçüncü sırada yer alan 99 kişi “kararsızım” diyen kişiler olmuştur ve % 20.2 oranında yer elde etmiştir. Sondan bir önceki sırada ise, 99 kişi tamamen “katılıyorum” diyerek, % 20.0 oranında değer kılan kişiler olmuştur. Sonuncu görüşe değer belirten 71 kişi olurken bu konuya katıldıklarını % 14.5 oranında ifade etmişlerdir. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise 3.2383 olarak tespit edilmiştir.

Onuncu madde olan “resim yarışmalarına katılmaktan hoşlanmıyorum” görüşüne en yüksek değer olarak ifade belirten 126 kişi “hiç katılmadıkları” şeklinde görüş belirtmiş ve % 25.7 oranında değer elde etmiştir. İkinci sırada ise 99 kişi ,% 20.2 oranında “kararsız” olduklarını belirterek yer elde etmiştir. Ardından 97 kişi bu maddeye “tamamen katıldıklarını” dile getirmişler ve % 19.8 oranında değer kazanmıştır. Sondan bir önceki sırada yer belirten 95 kişi “katılmadıklarını” ifade ederek, % 19.3 oranında değer biçmiştir. Son olarak bu maddeye “katılıyorum” diyen 74 kişi oldu ve de % 15.1 oranında bir değer sağlanmış olundu. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 3.1609 olarak tespit edilmiştir.

On birinci madde olan “ resimlerimin eleştirilmesinden hoşlanmıyorum” görüşüne, 155 kişi “ tamamen katılıyorum” diyerek % 31.6 oranında bir değerle en yüksek değeri elde etti. Ardından 93 kişi bu görüşe “kararsız” olduklarını belirtmiş, % 18.9 oranında bir değer kazanmışlardır. Üçüncü sırada ise 87 kişi “hiç katılmadıklarını” dile getirerek % 17.7 oranında bir değer sağlamış oldular. Sondan bir önceki sırada yer alan görüşe ise 79 kişi “katılmıyorum” dedi ve %16.1 oranında bir görüşle bu maddeye katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Son sırada yer alan görüşe 77 kişi katıldıklarını % 15.7 oranda belirtmişler ve bu görüşe katkı koymuşlardır. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 2.7271 olarak tespit edilmiştir.

On ikinci madde olan “ farklı araç-gereçlerin kullanılmasından hoşlanmıyorum”a görüş belirten 124 kişi, “hiç katılmıyorum” diyerek, % 25.3 oranında bir değer elde etmiştir. İkinci sırada ise 117 kişi bu görüşe “ tamamen katılıyorum” dedi ve % 23.8 oranında yer almıştır. 114 kişi bu konuda “kararsız” olduklarını ifade etmişler ve böylece % 23.2 oranında bir değer kazanmıştır. Dördüncü sırada 79 kişi “katılmıyorum” ifadesini kullanarak % 16.1 oranında değer sağlamıştır. Son görüş olan “katılıyorum”a görüş belirten 57 kişi olurken % 11.6 oranında bir değerle yer bulmuştur. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 3.0733 olarak tespit edilmiştir.

On üçüncü madde olan “resim derslerinde de teknolojilerden yararlanılmasını istiyorum”a görüş belirten 207 kişi tamamen katıldıklarını ifade ederek % 42.2 oranı ile en yüksek değeri elde etmişlerdir. İkinci sıradaki yeri 93 kişi “katılmıyorum” diyerek % 18.9 oranı ile elde etmiştir. Ardından 88 kişi bu görüşte “kararsız”

olduklarını belirtmişlerdir ve % 17.9 oranında değer belirtmiştir. Dördüncü sırada 55 kişi “ hiç katılmadıklarını” ifade etmişler ve % 11.2 oranında yer elde etmiştir. Son sıradaki görüşe 48 kişi “katılmadıkları” şeklinde ifade kullanmışlar ve % 9.8 oranında bir değer kazanmışlardır. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise, 2.2892 olarak tespit edilmiştir.

On dördüncü madde olan “ değişik tekniklerle resim yapmak istiyorum ” görüşüne 204 kişi tamamen katılıyorum diyerek % 41.5 oranında bir değer elde ederek en yüksek yeri edindi. İkinci yüksek sırayı elde eden ise 117 kişi katılıyorum diyerek bu sırayı aldı ve % 23.8 oranında bir değer kazanmış oldu. Ardından da 71 kişi bu görüşe yönelik kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Bunu da % 14.5 oranında bir değerle göstermiştir. Sondan bir önceki sırada yer alan 39 kişi ise % 7.9 oranında bir değerle katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Son sırada ise 60 kişi hiç katılmadıkları şeklinde % 12.2 oranla görüşlerini dile getirmişlerdir. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise, 2.2546 olarak tespit edildi.

On beşinci madde olan “ pahalı malzemeler kullanılmasını istemiyorum” görüşüne iki ayrı görüş, aynı oranı ve sayıyı elde ederek en yüksek değeri paylaşmışlardır. Bunlardan birincisi 138 kişinin, % 28.1 ile tamamen katıldıkları görüşü idi, bir diğeri de yine aynı rakam ve oran olan 138 kişi, % 28.1 oranında kararsız olduklarını ifade etmiş oldular. Bu aynı iki değerın ardından 78 kişi % 15.9 oranında katıldıkları yönünde bir görüş belirtmişlerdir. Dördüncü sırada ise 74 kişi bu görüşe hiç katılmadıkları şeklinde görüşlerini dile getirdiler. Böylece, % 15.1 oranında değer kazanmış oldular. Ve son sırada yer alan görüş 63 kişinin % 12.8 oranında katılmadıkları yönünde gerçekleşmiştir. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise 2.7088 olarak tespit edildi.

On altıncı madde olan “ resim ödevlerini evde tamamlamaktan sıkılıyorum” görüşüne en yüksek değeri 138 kişi hiç katılmıyorum diyerek % 28.1 oranı ile elde etmiş oldu. İkinci sırada yer alan ise, 123 kişi ise tamamen katıldıkları yönünde görüşleri ile % 25.1 oranında sağladıkları ifadeleri ile gerçekleşmiştir. Ardından 91 kişi %18.5 oranındaki katılmıyorum şeklinde belirttiği görüş olmuştur. 84 kişi ise bu görüşe kararsız kaldıklarını ifade ederek % 17.1 oranındaki değer ile sağlamıştır. Son

olarak 54 kişinin bu görüşe % 11.0 oranında katıldıkları yönünde olmuştur. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 3.1527 olarak tespit edilmiştir.

On yedinci madde olan “ resim dersinde bazı konuları grup çalışmasıyla yapmak istiyorum” görüşüne en yüksek değer belirten 201 kişinin % 40.9 oranında tamamen katıldıkları yönündeki ifadesi olmuştur. Ardından 107 kişinin % 21.8 oranındaki katılıyorum görüşü olmuştur. Üçüncü sırada yer alan görüş ise, 74 kişinin ,% 15.1 oranında kararsız oldukları görüşü idi. Bununla beraber 62 kişi % 12.6 oranında bu konuya hiç katılmadıkları şeklinde ifadede bulunmuşlardır. Son olarak bu görüşe 47 kişi katılmadıklarını ifade ederek % 9.6 oranında yer elde etmiş oldular. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 2. 3116 olarak tespit edildi.

On sekizinci madde olan “resim derslerinde her yıl aynı konuları yapmaktan sıkılıyorum” görüşüne en yüksek değer, 150 kişinin “tamamen katılıyorum” yönünde elde ettiği % 30.5 oranındaki pay ile sağlanmış ve ilk sırayı elde etmiştir. Ardından 108 kişi % 22.0 oranında “kararsız” oldukları yönünde görüş belirtmiştir. Üçüncü sırada ise, 86 kişi ,% 17.5 oranında “hiç katılmadıkları” şeklinde görüş ile yer elde etmiştir. Sondan bir önceki sırada , 71 kişi, % 14.5 oranında en az değeri elde ederek bu görüşe “katılmadıklarını” ifade etmiş oldular. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise, 2. 7291 olarak tespit edilmiştir.

On dokuzuncu madde olan “resim araç- gereçlerini eve götürmek istemiyorum” görüşüne , 164 kişi “hiç katılmadıkları” yönünde görüş belirtirken % 33.4 oranında bir değerle en yüksek sırayı elde etmiştir. İkinci sırada yer alan görüş ise, 115 kişinin “kararsız” olduğu yönünde idi. Ve % 23.4 oranında bir değer sağlamıştır. 87 kişi ise bu konuya “katılmadıklarını”, % 17.7 oranında ifade etmişlerdir. 72 kişi ise de görüşe “tamamen katıldıkları” yönünde % 14.7 oranında değer belirtmiştir. Son görüş ise, 53 kişinin bu konuya “katıldıkları” yönünde idi ve % 10.8 oranında bir değer kazanmıştır. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 3.4440 olarak tespit edilmiştir.

Yirminci madde olan “İleride güzel sanatlar bölümünde okumak istiyorum” görüşüne 132 kişi “tamamen katıldıkları” yönünde ifade belirtirken, % 26.9 oranında bir değer sağlamıştır ve en yüksek değeri elde etmiştir. İkinci sırada yer alan görüş ise 107 kişinin “kararsız” olduğu yönünde idi ve % 21.8 oranında bir değer elde

etmiş oldu. Ardından 104 kişi bu görüşe “hiç katılmadıklarını” belirtmişler ve % 21.2 oranında bir değer edinmişlerdir. Sondan bir önceki sırada ise 89 kişi bu maddeye “katıldıkları” yönünde görüş belirtmişler ve % 18.1 oranında bir değer kazanmıştır. Son görüş, 59 kişi katılmadıkları söyleyerek % 12.0 oranında bir değer kılmıştır. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 2.8248 olarak tespit edilmiştir.

Yirmi birinci madde olan “Farklı ülkelerin sanatçıları ve sanatlarını incelemek istiyorum” görüşüne en yüksek rakam 114 kişinin “kararsız” olduğu yönündeki görüş olurken, % 23.2 oranında bir değer elde etmiştir. Ardından 113 kişi “hiç katılmadıkları” yönünde bir görüş belirtmiş ve % 27.1 oranında yer edinmiştir. Üçüncü sırada ise, 84 kişi “tamamen katıldıklarını” ifade etmişler ve % 17.1 oranında bir değer kazanmış oldular. 81 kişi ise bu görüşe “katıldıkları” yönünde bir ifadeye bulunmuşlar ve % 16.5 oranında bir değer elde etmiştir. Son sırada yer alan görüş 79 kişinin % 16.1 oranında “katılmadıkları” yönünde görüşler olmuştur. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise , 3.1955 olarak tespit edilmiştir.

Yirmi ikinci madde olan “Sanatla ilgili televizyon programlarını seyretmek istiyorum” görüşüne en yüksek değer, 164 kişinin “tamamen katılıyorum” demesi ile % 33.4 oranındaki görüş ile sağlandı. İkinci yüksek değer ise, 110 kişinin “kararsız” olduğu yönündeki ifadeleri ve % 22.4 oranındaki görüşleri oldu. 86 kişi ise ,% 17.5 oranında elde ettiği bu görüşe “katıldıkları” yönündeki ifadesi oldu. Ardından 83 kişi bu görüşe “hiç katılmadıklarını”, % 16.9 oranındaki ifadeleri ile belirtmiştir. Son olarak ise, 47 kişinin “ katılmadıkları” yönünde elde ettiği ifade olmuştur. Bunu da % 9.6 oranında sağlamış oldular. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise, 2. 5898 olarak tespit edilmiştir.

Yirmi üçüncü madde olan “Müze ve sergi açılışlarına gitmek istiyorum” görüşünü 164 kişi “tamamen katıldıkları” yönündeki görüşünü ,% 33.4 oranındaki ifadeleri ile belirtmiştir ve en yüksek değeri elde etmişlerdir. İkinci sırada yer alan görüş ise 107 kişinin “kararsız” olduğu yönünde idi ve % 21.8 oranında bir değer sağlamıştır. Ardından 95 kişi bu konuya “hiç katılmadıkları” yönündeki görüş ile % 19.3 oranında bir değer ile yer almıştır. 63 kişi bu maddeye % 12.8 oranında bir değerle “katıldıkları” yönünde ifade kullanmışlardır. Son sırada ise, 62 kişi

“katılmadıkları” yönündeki görüşleri olmuş ve % 12.6 oranında bir değer elde etmiş oldular. Tüm bu görüş ve maddelerin ortalaması ise, 2. 7169 olarak tespit edilmiştir.

Yirmi dördüncü madde olan “Ünlü ressamlarla tanışmak istiyorum” görüşüne en yüksek görüş belirten 128 kişi “tamamen katılıyorum” yönündeki görüşleri ile % 26.1 oranında elde ettikleri değer olmuştur. İkinci sırada yer alan iki aynı değer ve farklı görüş belirten 94 kişi, % 19.1 değerle “katıldıkları” yönünde görüşteyken, yine aynı rakam ve değerde yani 94 kişi, % 19.1 oranında değerle “kararsız” olduklarını ifade etmişlerdir. 113 kişi de % 23.0 oranında değerle bu görüşe “hiç katılmadıkları” yönünde ifade bulunmuşlardır. Son olarak da değer belirterek “katılmadıklarını” ifade etmişlerdir. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 2.8737 olarak tespit edilmiştir.

Yirmi beşinci madde olan “Ünlü ressamların hayatlarını merak ediyorum” görüşüne en yüksek görüş belirten 232 kişinin % 47.3 oranında “tamamen katıldıkları” yönündeki ifadesi olmuştur. Ardından 108 kişi bu konuya “katıldıkları” yönünde % 22.0 oranında değerle yer edinmiştir. Üçüncü sırada yer alan görüş ise 81 kişinin bu maddeye olan “kararsızlığı” ile % 16.5 oranında bir değer kılmış oldular. Dördüncü sıradaki görüş ise 42 kişinin % 8.6 oranında bir değerle bu konuya “hiç katılmadıkları” yönündeki ifadesi olmuştur. Son görüş ise , 28 kişinin bu görüşe “katılmadıkları” doğrultusunda belirttikleri görüş olurken , % 5.7 oranında bir değer sağlamıştır. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise, 2.0631 olarak tespit edilmiştir.

Yirmi altıncı madde olan “Tarihi mekan görmek isterim ” görüşüne en yüksek görüş, 126 kişinin, % 25.7 oranında bir değerle “kararsız” oldukları yönünde belirttikleri ifade olmuştur. Ardından ,114 kişi bu maddeye “hiç katılmadıkları” yönünde,% 23.2 oranında değerle yer edinmiştir. 109 kişi ise , % 22.2 oranında bir değerle “tamamen katıldıkları” yönünde belirttikleri ifadelerdir. Ardından 80 kişi ise bu maddeye “katılmadıkları” şeklinde % 16.3 oranındaki yer edinmiştir. Son olarak ise, 62 kişinin bu görüşe % 12.6 oranında bir değerle “katıldıkları” yönündeki görüşlerini belirterek olmuştur. Tüm bu madde ve görüşlerin ortalaması ise 3.0570 olarak tespit edilmiştir.

4.3. Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Tartışma

4.3.1 Cinsiyet değişkenine ilişkin yapılan t-testi sonucuna göre; erkeklerin resim dersine ilişkin tutumlarının kız öğrencilerin tutumlarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin bu derse daha bir ilgi duyması onların bu doğrultuda daha çok merakları olduğunun da bir göstergesi olduğu tahmin edilebilir; ancak kızların da bu derse olan ilgilerinin de daha fazla artırılması konusunda ayrıca çalışmalar yapılabilir.

4.3.2 Yaş değişkenine göre yapılan Anova testi sonucuna göre farklı yaştaki öğrencilerin resim dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Bu bulgu ele alınan yaş aralığında öğrenci tutumlarında anlamlı düzeyde farklılığın yaratılmadığını göstermektedir. Halbuki öğretmenlerin bu konuda öğrencilerde gelişim sağlamaları beklendik bir durumdur.

4.3.3 Sınıf düzeyi ile ilgili olarak yapılan Anova testi sonucunda sınıf düzeyi değişkeninin resim dersine ilişkin tutumlarında herhangi bir anlamlı farklılığa yol açmadığı bulunmuştur. Bu bulgu bir üstteki bulguyla paralellik göstermektedir.

4.3.4 Ailelerinde ressam olup olmayışlarına ilişkin yapılan t-testi sonucuna göre anlamlı bir farklılık vardır. Ailelerinde ressam olmayanların lehine bir sonuç çıkmıştır. Ailelerinde ressam olmayan öğrenciler için resim dersi ilginçliğini korurken, ailesinde ressam bulunan öğrenciler açısından bu durum olağan hale gelmiş olabilir.

Orhan (2003) cinsiyet farklılığına göre ortaokul öğrencilerinin resim dersine olan tutumlarında herhangi bir ilişki bulamamıştır. Neşe Gül (2006) yaş farklılıklarına göre orta okul öğrencilerinin resim dersine olan tutumlarında ve algılarında belirli bir farklılık rapor etmiştir; bu raporda 15 yaş ve üstü öğrencilerinin daha genç öğrencilere kıyasla daha farklı algıya sahip oldukları belirtilmiştir. Orhan (2003) ise yaş farklılıklarına göre orta okul öğrencilerinin resim dersine olan tutumlarında belirli bir farklılık bulamamıştır.

Araştırmada cinsiyet farklılığına göre kızların tutumlara etkisi 12.67609, erkeklerin 13.31282 şeklinde bulunmasına rağmen Güneş'in (2015), elde ettiği

bulgulara kızlar ile erkekler arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Yine bu çalışmada yaş farklılıklarına göre tutumlara etkisi, Güneş (2015)'in yaptığı araştırmanın verilerinden elde edilen test sonuçlarında ise; yaş grupları arasında yine anlamlı fark ortaya çıkmamıştır. Özkartal (2007) yapmış olduğu araştırma sonucunda ilkokul 6.sınıf öğrencilerinin cinsiyet farklılıklarına göre, resim dersine olan tutumlarında anlamlı bir fark bulamamıştır. Güneş (2015)'in yaptığı çalışmada ise, orta okul öğrencilerinin yaş durumlarına göre resim dersine olan tutumlarında anlamlı bir fark ortaya çıkmadığı görülmüştür.

Bu çalışmada, orta okul öğrencilerinin ailelerinde resme ilgi duyan kişilerin olmasına göre, tutumlarında önemli bir unsur olduğu görülmüştür. Enver Yolcu'nun yapmış olduğu bir çalışmada ise, resim öğretmenlerinin yazmış olduğu raporda orta okul öğrencilerine sunulan resim ders saatinin yeterli olmadığı düşüncesi ortaya çıkartılmış ve ders saatinin uzatılması gerektiği savunulmuştur (Batur, 2010). Orhun'un yapmış olduğu çalışmada ise, deney ve kontrol grupları arasında öğrencilerin derse yönelik tutumlarında bir farklılık taşımadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırmada cinsiyet farklılıklarına göre test öncesi ve test sonrası tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. Tutumların oluşmasının uzun süreli öğrenmelerle ilişkili olduğu sonucunu Uçal Çanakay (2006) ile Özsoy Şahan'ın (2009) ve Balaban Salı (2009) desteklemektedir. Özsoy Şahan'ın (2009) belirttiği gibi, tutumların bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak olumlu ve olumsuz yönde gelişmesi için uzun bir sürenin gerektiği görülmektedir. Yakup Göktaş'ın (2007) de yapmış olduğu bir çalışmada ise öğrencilerin resim-iş eğitimi dersinde dönem başında ve sonunda resme karşı tutumları arasında fark olup olmadığına bakıldığında ve t-testi sonucunda varılan yanıtlar arasında farkın anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Oğuz Dilmaç (2016)'nın yapmış olduğu çalışmada ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirtilmiştir. Okul türüne göre ise görsel sanatlar dersine olan tutumların orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Orhun (2005), öğrencilerin resim-iş dersine yönelik tutumların orta düzeyde olduğunu ortaya çıkartırken, aynı ölçeği kullanan Güneş' te (2015) ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersini algılamalarının orta düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulguları neticesinde ortaya konan sonuçlar, bu sonuçlara ilişkin tartışma ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Bu çalışmada orta okul öğrencilerinin yaş ve sınıf farklılıklarına göre resim dersine olan tutumlarında belirli bir farklılık bulunamamıştır. Fakat, cinsiyet olarak resim dersine olan tutumlarında farklı bir bulgu ortaya çıkmıştır; erkek öğrencilerin resim dersine yönelik kızlara göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Buna ilaveten ailelerinde ressam olan öğrencilerin, ailesinde ressam olmayanlara kıyasla resim dersine daha çok ilgi duymaları da bir diğer elde edilen bulgudur. Mağusa çevre bölgesinde yer alan iki orta okulda resim dersi alan öğrencilerin tutumlarında belirli bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

5.2. Öneriler

Araştırma neticesinde ortaya konulan öneriler aşağıdaki gibidir:

1. Resim dersi içerisinde farklı aktiviteler organize edilerek, öğrenciler ve ailelerin resim dersine olan tutumlarında değişiklik yapılabilir. Aileler de derse dahil edilerek öğrencilerin derse olan tutumlarını olumlu tarafa yönlendirebilir.
2. Resim dersinin, program içerisinde sabah saatlerinde yer almasına dikkat edilmelidir.
3. Eğitim bakanlığı, program süresince gerekli olan aktivitelere, malzemeye ve öğretmenlere orta okulda öğrettikleri konuyu tekrar etmesi doğrultusunda destek sağlamalıdır.

4. Resim dersinin sadece yetenek işi olmadığını aynı zamanda bir öğreti yolu ile kazandırılacak bir beceri olduğunu hem öğretmen bilmeli, hem de bu bilinç öğrenciye kazandırılmalıdır.
5. Resim dersine yönelik olumlu tutumların gelişiminin sağlanabilmesi için sanat eğitime küçük yaştan başlatılmalı ve öneminin farkına vandırılmalıdır.
6. Öğrencilerin olumlu tutumlar geliştirmesi ve bu yönde teşvik edilmesi için okul idaresi de bu yönde katkı koyabilmelidir.
7. Resim dersini sevdirebilmek ve olumlu tutumların gözlenebilmesi için öğretmen tutumu kadar resim atölyelerinin ortamlarının da uygun ve tam donanımlı olması gerekmektedir.
8. Öğrencilerin dünya görüşlerini, sanat tarihi dersinde tanıyacakları sanatçıları ve eserlerini öğrenerek geliştirmeleri sağlanmalıdır.
9. Görsel sanatlar ile ilgili kültürel gelişimin, resim dersi için belirlenen programlarda daha esnek bir yapıya sahip olması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdullah, A. ve Kayhan, K. (2010). Sanat eğitimine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 201-209.
- Armağan, G. (2015). Examining secondary school students attitudes towards visual arts course. *Journal of Computer And Research*.
- Artut, K. (2007). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aygü Artut, K. (2002). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Aykut, A. (2004) . *Görsel Sanatlar Öğretiminde Görsel-İşitsel Materyal Kullanımı*. 7. INSEA Avrupa Bölgesel Kongre Bildirisi, İstanbul.
- Aykut, A. (2003). *Resim-İş Öğretmenliği Lisansüstü Programlarındaki Dersleri karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi* . (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Artut, K. (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Arslan, A. (2006). Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, III. (II), 34-43
- Arat, N. (1996). *Etik ve Estetik Değerler*. İstanbul: İnkilap Yayınları
- Arnheim, R. (1969). *Visual thinking*. USA: University of California Press
- Açıkgöz, K. (2002). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Artut, K. (2001). *Eğitim fakülteleri ve ilköğretim öğretmenleri için sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Aydın, M. Z. & Akyol-Gürler, Ş. (2013). *Okulda değerler eğitimi: Yöntemler-etkinlikler-kaynaklar* (3. baskı). Ankara: Nobel Akademik YayıncılıkEğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti
- Adıgüzel Ö. (1994). *Eğitimde Yeni Bir Yöntem ve Disiplin: Yaratıcı Drama*. Ankara:Naturel Yayınevi.
- Ayaydın, A. ve Özsoy, V. (2011). Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Öğretimin İlköğretim 6. Sınıf Resim-İş Dersinde Öğrenci Tutumuna Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3).

- Armstrong, T. (1994). *Multiple Intelligences In The Classroom*. Alexandria: ASCD Virginia.
- Adhiambo, B.G. (2004). *Creative use of Leather for the Production of Specific Interior Spaces*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kenyatta University, Kenya
- Arkonaç, S. (2003). *Psikoloji/zihin süreçleri bilimi*. İstanbul: Alfa Yayınları
- Bedri, K. ve Cemile, T. (2003). *Sanat Yoluyla Eğitim Kuramının Eğitim Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Buca Eğitim Fakültesi/Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, İzmir.
- Balaban, J. (2006). *Tutumların Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Bozkurt, N. (1992). *Sanat ve estetik kuramları*. İstanbul: Ara Yayıncılık
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *Genel öğretim bilgisi (7.Baskı)*. Ankara: Kadioğlu Matbaası
- Boydaş, N. (2004). *Sanat eleştirisine giriş*. Ankara: Gündüz Yayıncılık.
- Boydaş, N. (2004). *Sanat eleştirisine giriş*. Ankara: Gündüz Yayıncılık
- Bolat A., Kibar E. (2010). *Sanat eğitimi ve sanat eleştirisi: Türkiye’de görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren kurumlar örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Chapman, H. L. (1994). *A world of images*. Massachusetts: Davis Publications, Inc.
- Çelik, H. ve Ceylan, H. (2009). Lise Öğrencilerin Matematik ve Bilgisayar Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (26), 92-101.
- Çakır, A. (1990). *Ortaöğretim kurumlarında resim-iş öğretimi ve sorunları*. Türk Eğitim Derneği Yayınları
- Çiğdemoğlu, G. (1999) *Okulöncesi Yaş Grubu Çocuklarıyla Yapılan Yaratıcı Drama Çalışmalarında Oyun: 1. Drama Liderleri Buluşması*. Ankara: Oluşum Tiyatrosu Ve Drama Atölyesi Yayınları
- Demirel, Ö. (2001). *Eğitim sözlüğü*. Ankara: Pegem A Yayınları.

- Emine, A. (2010). *İlköğretim Okullarında Yaratıcı Drama Yönteminin Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi: Mersin İlköğretim Okulu Örneği*. İdil Dergisi
- Eurydice. (2009). Avrupa'da okullarda sanat ve kültür eğitimi. <http://www.eurydice.org> adresinden elde edildi.
- Etike, S. (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*. Ankara: İlke Kitabevi Yayınları
- Erzen, J. (1991). *Prometus'un Ateş ülke kalkınmasında sanatın yeri*. 3. Ulusal Sanat Sempozyumu, İstanbul
- Eisner, E. W. (1989). Structure and magic in discipline-based art education. *Critical Studies in Art and Design Education*. D. Thistlewood (Ed.), Hong Kong: Longman Group UK Limited
- Etike, S. (2000). *Müze Eğitimi*. Ankara: Özcan Matbaacılık.
- Erbay, F. (1997). Müzecilik eğitiminin gelişimi. *Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi*, 6, 57.
- Erinç, S. M. (1995). *Eğitsel bir etken olarak güzel sanatlar eğitiminin geleceği*.
- Farthing, S. (2012). *Sanatın Tüm Öyküsü*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi
- Gençaydın, Z. (1990). *Sanat eğitiminin düşünsel temelleri ortaöğretim kurumlarında resim-iş öğretimi ve sorunları*. Ankara: Şafak Matbaacılık
- Gökbulut, N. (1997). Sanat eğitimi programları. *Sanat Aylık Güzel Sanatlar Gazetesi*, s. 31, Ankara: Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltraşlar Derneği Yayınevi.
- Gel, H. Y. (1993). Bireyin gelişim süreci için en etkili yol "sanat eğitimi" ve çalışma alanları. *Sanat Yazıları V*. Ankara: H.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: the theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: multiple intelligences For The 21st Century*. New York, NY: Basic Books.
- Güneysu, S. (1991). *Eğitimde drama, yaratıcı drama 1985-1995 yazılar*. Ankara: Naturel Yayınevi

- Gençaydın, Z. (1990). *Sanat eğitiminin düşünsel temelleri ortaöğretim kurumlarında resim-iş öğretimi ve sorunları*. Ankara: Şafak Matbaacılık
- Guyton, A.C, Hall, J. E. ve Çavuşoğlu H. (Ed.). (2001). *Textbook of medical, physiology*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi
- Henry, Carole. (1992) *Elementary Evaluation of Student Progress in Elementary Art Classroom*. Art Education Elementary, University of Georgia. National Art Education ,USA.
- Indoshi, F.C., Wagah, M.O. and Agak, J.O. (2010) Factors that determine student and teachers attitude towards art and design curriculum. *International Journal of Vocational and Technical Education* 2(1),9-17.
- İbişoğlu, N. ve İbişoğlu, M. (2012) *Oluşum Süreci İçinde Sanat Tarihi*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi
- Jolongo, M.R. (2003). *The Child's Right to Creative Through and Expression*. Association for Education International.
- Köksal, B. ve Necmettin, K. (2016). *Sanat eğitim süreci ve kuramları*. Akev Akademi Dergisi, 65.
- Kartopu, S. (2006). *İlköğretim okulları beşinci sınıflarda drama yöntemi kullanılarak yürütülen resim-iş eğitimi derslerinde resimde müziğin etkisinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara
- Kurtuluş, Y. (2001).Sanat Eğitiminde İşbirlikli Öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20,201.
- Kırıoğlu, O. T. (1991). *Sanatta eğitim (görmek-anlamak-yaratmak)*. Ankara: Demircioğlu Matbaası.
- Kırıoğlu, O. (2009). *Sanatta Kültür ve Yaratıcılık, Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi-Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınları
- Kithyo, M.I., Petrina, S. (2002). *How students choose Career Programs in technical Colleges in Kenya: J. Ind. Teach. Edu. (7): 12-14*
- Kırıoğlu, O. T. (2002). *Sanatta eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık

- Kırışoğlu, O. (2002). *Sanatta eğitim, görmek öğrenmek yaratmak*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kaplan, A., ztrk, M. & Ferahoğlu, N. S. (2015). A mixed method of the research: attitudes towards mathematics and visual arts courses by correlation. *International Journal of Innovation and Learning*, 17(4), 529-539.
- Kırışoğlu, T. (2005). *Sanatta Eğitim Görmek ğrenmek Yaratmak*. Ankara: Pegem Akademi
- Kavuran, T. (2002). *Türkiye’de Eğitim Fakültesi Resim-iş ğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm nerileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Karayağmurlar, B. (1990). *Sanatta Yaratıcılık ve Eğitim*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Köksal, A. (1975). Orta ğretimde resim eğitimi. *Milliyet Sanat Dergisi*, 157,4-6.
- Krong, S.L. (1995). *“Art” The Integrated Early Childhood Curriculum*. Mc Graw – Hill, Inc
- Karakaş, S. (2004). *BİLNOT bataryası el kitabı: Nöropsikolojik testler için araştırma ve geliştirme alışmaları*. Ankara: Dizayn Yayınları.
- Malihe, A. (2015). *The factors affecting attitudes and academic achievement in art course in secondary school students in zanjan from the perspective of teachers* International Journal of Innovation and Research in Educational Sciences, Islamic Azad University, Iran.
- Murat, . (2013). *Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Rolü ve nemi*. Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2007). *Görsel Sanatlar Dersi 1-8. Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü
- Mengüşoğlu, T. (1988). *İnsan Felsefesi*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- McClintock, A. B. (1984). *Drama for mentally handicapped children*. London; Human Horizons Series

- Mesulam, M. (2004). *Davranışsal ve kognitif nörolojinin ilkeleri*. (Çev: İ.H.Gürbit). İstanbul: Yelkovan Yayıncılık
- Nail, Morgül, M. (2004). *Eğitimde yaratıcı dramaya merhaba*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Mayesky, M. (1995). *Creativity Activities for Young Children*. U.S.A. : Delmar Publisher Inc. An International Thompson Publishing Company.
- Nazmiye, T. (2007) *Eğitimde ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar eğitiminin öğrencilere sağladığı katkılar* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Neriman, A. (1999). *Sanat eğitimi ve yaratıcılık etkileşimi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11-17.
- Nurhayat, G. (2015). *Çok alanlı sanat eğitimi yönteminin çağdaş sanat dersi öğretiminde kullanılmasının kalıcılığa etkisi*. Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi.
- Nguku, E.K. (2000). *Utilization of Selected Weaving Techniques to Design Creative Hand Woven Fabrics* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kenyatta University, Kenya
- Orhun, F. (2005). Resim-İş Dersine İlişkin Tutumların Ölçülmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (18), 26-38.
- Oktay, A. (1995). Sanat eğitiminin önemi ve sanatın geleceği. *Sanat Eğitiminin Geleceği-Seminer*. İ. San (Red.), Ankara: Mert Matbaası
- Okvuran, A. (1993). *Yaratıcı drama eğitiminin empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Oludhe D.O. (2003). *An Exploration of the Creative Performance of Secondary School Pupils and the Implications for Teaching of Art and Design* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kenyatta University, Kenya
- Özsoy, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- Özsoy, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Gündüz eğitim ve yay.
- Özsoy, V. (1998). Yetmiş beşinci yılda sanat eğitimi ve öğretimi (resim-iş eğitimi). *Milli Eğitim*, (139), 58–65.
- Özden, Y. (2000). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Pettman, R.E. (1986). *The elaboration likelihood model of persuasion*. New York: Academic Press.
- Pekmezci, Hasan (2002). Eğitim-Sanat Eğitimi- Nitelikli insan Eğitimi. *Gazi Üniversitesi Eğitimde 75. Yıl Sanat Eğitimi Sempozyumu*. Ankara, s.36.
- Rosalinda, R. (1995). *Art Talk: Teachers Wraparound Edition*. New York: Glencoe / Mc Graw-Hill
- Read, H. (1958). *Education through art*, London
- Selma, A. (2014). *Görsel sanatlar dersine yönelik tutum ölçeği geliştirmesi*. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi
- Sönmez, S. (2002). Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün eğitim felsefesi, amacı ve politikası. *AÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 19.
- Sharp, C. & Le Métais, J. (2000). *The Arts, Creativity and Cultural Education: An International Perspective*. London: Qualifications and Curriculum Authority
- Sezer, H. (2001). *İlköğretimde Resim-İş Eğitimi*. Ankara: Meb Projeler Koordinasyon Dairesi Başkanlığı
- Sahasrabudhe, P. (2006). Design for Learning Through the Arts. *International Journal of Education Through Art*. 11(2), 77-84.
- Scholz, O., Vogler, A. (1995). *Sanat eğitimi açısından Avrupa ülkelerinde eğitim ve öğretimin hedefleri*.
- San, İ. (1995). *Tartışma. Sanat Eğitiminin Geleceği-Seminer*. Ankara: Mert Matbaası
- San, İ. (1979). *Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları

- San, İ. (1977). *Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık*. Ankara:Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara
- Saban, A. (2003). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Spratt, F. (1989). Art production in discipline-based art education. *Discipline-Based Art Education*. R. A. Smith (Ed.), Urbana and Chicago: University of Illinois Press
- Shoka, Z.I. (2001). *Enhancing the Visual Identity of the Physical Image of Kenyatta University Campus* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kenyatta University, Kenya
- Sprinthall, N.A. (1987). *Educational Psychology: A Development Approach* California: Worth Publishers, Inc.
- Schultz, D. Schultz, S. (2002). *Modern psikoloji tarihi*. (Çev: Aslay). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- San, İ. (2003). *Dramada Temel Kavramlar. Çocukta Yaratıcılık ve Drama*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Senemoğlu,N. (2001).İlköğretimde Resim-İş Eğitimi. Ankara: TC. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Strokrocki, M. ve Kırıçoğlu O. (1997). *İlköğretim sanat eğitimi*. YÖK/Dünya Bankası Milli eğitimi Geliştirme Projesi. Ankara
- Şenel, E. (2010). Türkiye’de görsel sanatlar eğitiminde uygulanan yöntemler ve yeni yaklaşımlar. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications* içinde (s.290-294). Antalya.
- Tekin, H. (1991). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Tural, S. (1992). *Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler*. Ankara: Ecdad.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (3.Baskı). Ankara: Nobel
- Taşören, A. B. (2008) *Bellek ve öğrenmenin geniş kapsamlı ölçümü ile geniş kapsamlı başarı testinin geçerlilik, güvenilirliği ve dokuz yaş çocuklarında*

- değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Uçaner, B. (2011). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Türk Müzik Tarihi Dersine Yönelik Tutum ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri: Ankara
- Ulusoy, M. D. (2005). *Sanatın Sosyal Sınıfları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Uçal, E. (2006, Nisan). *Müzik Teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Ünver, E. (2002). *Sanat Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Vedat, Ö. ve Melek, Ş. (2009). *Çok alanlı sanat eğitimi yönteminin ilköğretim 6. sınıf resim-iş dersinde öğrenci tutumuna etkisi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi ,205- 227.
- Varış, F. (1988). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- Vickers, C. J. (1999). *Çoklu zekâ: görüşmeler ve makaleler* (Çev: Meral Tüzel). İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Wolff, F. & Geahigan, G. (1997). *Art Criticism and Education*. Chicago: University of Illinois Press .
- Wagah, M.O. (2009). *Attitudes of Teachers and Students Towards Art and Design Curriculum in Nyanza Province*. Kenya: Unpublished Med
- Yolcu, E. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Yurdakul, İ. (1990). *Ortaöğretimde sanat eğitimi sorunları, ortaöğretim kurumlarında resim-iş öğretimi ve sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

EKLER

EK 1. ANKET FORMU

Değerli Katılımcı,

Ben Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Görsel Sanatlar Eğitimi bölümünde Doç. Dr.Engin Baysen danışmanlığında Yüksek Lisans yapmaktayım. Bu anket ‘‘ TEZ ‘‘ kapsamında yapılmaktadır. Anketin amacı, öğrencilerin resim dersine olan tutumlarını belirlemektir. Anket sonuçları hazırlanan yüksek lisans tezi kapsamında değerlendirmeye alınacaktır. Soruları cevaplarken size uygun seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Değerli vaktinizi ayırdığınız için teşekkür ederim.

Ziynet EĞİTMEN

Yakın Doğu Üniversitesi
Görsel Sanatlar Eğitimi
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I. TANITICI ÖZELLİKLER

1. Cinsiyetiniz : ()1. Kız ()2. Erkek

2. Yaşınız:

3. Sınıf:

4. Eğitsel Kol Faaliyeti:.....

5. Annenin Mesleği:.....

6. Babanın Mesleği:.....

7. Ailenizde ressam var mı ? : ()1. Evet ()2. Hayır

Lütfen Arka Sayfaya Geçiniz

BÖLÜM II. RESİM DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Resim dersini çok seviyorum	()	()	()	()	()
Resim dersini sıkıcı buluyorum	()	()	()	()	()
Resim dersine verilen zamanı az buluyorum	()	()	()	()	()
Sanat dersinin notla değerlendirilmesini istemiyorum	()	()	()	()	()
Boş zamanlarımda resim yapmak istiyorum	()	()	()	()	()
Resim derslerini ayrı bir sanat atölyesinde yapmak isterim	()	()	()	()	()
Resim derslerini farklı mekanlarda yapmak isterim	()	()	()	()	()
İleride ünlü bir ressam ya da sanat öğretmeni olmak isterim	()	()	()	()	()
Sene sonu resim sergilerine katılmaktan hoşlanmıyorum	()	()	()	()	()
Resim yarışmalarına katılmaktan hoşlanmıyorum	()	()	()	()	()
Resmimin eleştirilmesinden hoşlanmıyorum	()	()	()	()	()
Farklı araç-gereç kullanılmasından hoşlanmıyorum.	()	()	()	()	()
Resim dersinde de teknoloji den yararlanılmasını istiyorum	()	()	()	()	()
Değişik tekniklerle resim yapmak istiyorum	()	()	()	()	()
Pahalı malzemeler kullanılmasını istemiyorum	()	()	()	()	()
Resim ödevlerini evde tamamlamaktan sıkılıyorum	()	()	()	()	()
Resim dersinde bazı konuları grup çalışmasıyla yapmak istiyorum	()	()	()	()	()
Resim dersinde her yıl aynı konuları yapmaktan sıkılıyorum	()	()	()	()	()
Resim araç-gereçlerini eve götürmek istemiyorum	()	()	()	()	()
İleride güzel sanatlar bölümünde okumak istiyorum	()	()	()	()	()
Farklı ülkelerin sanatçılarını ve sanatlarını incelemek istiyorum	()	()	()	()	()
Sanatla ilgili televizyon programlarını seyretmek istiyorum	()	()	()	()	()
Müze ve sergi açılışlarına gidilmesini istiyorum	()	()	()	()	()
Ünlü ressamlarla tanışmak istiyorum	()	()	()	()	()
Ünlü ressamların hayatlarını merak ediyorum	()	()	()	()	()

Anket Bitmiştir.

Katılımınız için teşekkür ederiz.

EK 2. ÖLÇEĞİN KULLANIMINA İLİŞKİN İZİN YAZISI

Sayın Feryal Bekal Orhun'dan ölçek kullanımı için alınan izin yazısı;

FERYAL BEYKAL ORHUN <fbeykal@pau.edu.tr>

To: ziyinet.eitmen@yahoo.com

Feb 3 at 11:32 AM

Sayın Eitmen;

Ben bilgilerin paylaşılması ve kullanılmasına inanan bir sanat eğitimcisiyim. Çalışmamdaki ölçeği elbette kullanabilirsiniz. Şimdiden iyi çalışmalar diliyorum. Sizden ricam, çalışmanız bittikten sonra beni tekrar bilgilendirirseniz çok sevinirim. Sevgilerimle...

EK 3. KULLANILAN EK TABLOLAR

Age

ANOVA

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	879.620	4	219.905	1.276	.278
Within Groups	83398.642	484	172.311		
Total	84278.262	488			

There is no Significant differences.

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
Equal variances assumed	1.278	.259	3.088	488	.002	-3.64297	1.17972	-5.96093	-1.32501
Equal variances not assumed			3.099	483.299	.002	-3.64297	1.17547	-5.95264	-1.33330

There is Sig df of the mean between girls and boys. The mean df between them is in favour of boys (girls: 70.6916, boys: 74.3346).

ANOVA

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	646.776	2	323.388	1.881	.154
Within Groups	83719.144	487	171.906		
Total	84365.920	489			

There no Sig df.

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
Equal variances assumed	.645	.422	-3.109	484	.002	-6.28113	2.02024	-10.25066	-2.31159
Equal variances not assumed			-3.232	55.869	.002	-6.28113	1.94356	-10.17475	-2.38751

EK 4. İZİN YAZISI

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
GENEL ORTAÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: GOÖ.0.00.35-A/15/16-935

07.03.2016

Sayın Ziynet Öğitmen,

İlgi: 02.03.2016 tarihli başvurunuz.

Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nün TTD.0.00.03-12-16/262 sayı ve 07.03.2016 tarihli yazısı uyarınca "Resim Dersine Olan Tutumlar" konulu çalışmanın talep etmiş olduğunuz okullarımızda uygulanması müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Ancak çalışmayı uygulamadan önce çalışmaya katılacak olanların bağlı bulunduğu okul müdürlüğüyle istişarede bulunulup, çalışmanın hangi okuida ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Çalışmayı uyguladıktan sonra sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne ulaştırılması yasa gereğidir.

Bilgilerinize saygı ile rica ederim.

Hüseyin Kavaş
Hüseyin Kavaş
Müdür (4)

J OB/PC

Tel (90) (392) 228 3136 – 228 8187
Fax (90) (392) 227 8639
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KIBRIS

EK 5. RESİM ATÖLYESİ FOTOĞRAFI

EK 6. ÖZGEÇMİŞ

- 2004 BÜLENT ECEVİT ANADOLU LİSESİ'NDEN mezun oldum.
- 2007 UNİVETSİTY OF WOLVERHAMTON FİNE ART bölümünden mezun oldum.
- 2007 İlk kişisel sergimi CITY OF WOLVERHOPTON ' da (İNGİLTERE' DE) açtım. Yıl sonu Degree Show' da sergiye katıldım.
- 2008 NEAR EAST UNİVERSİTY'DE ORTA ÖĞRETİM ALAN ÖĞRETMENLİĞİ bölümünde pedagoji eğitimimi tamamladım.
- 2008 NEAR EAST COLLEGE' DE resim öğretmeni olarak çalıştım.
- 2009 DEĞİRMENLİK LİSESİ'NDE resim öğretmenliği yaptım.
- 2010 BAYRAKTAR ORTA OKULU'NDA resim öğretmenliği yaptım.
- 2011 RECEP TAYYİP ERDOĞAN ORTA OKULU'NDA resim öğretmenliği yaptım.
- 2012 CUMHURİYET LİSESİ'NDE resim öğretmenliği yaptım.
- 2013 Genç Yetenekler Yarışması'na katıldım ve bir eserim sergiye layık bulunarak sergide yer aldı.
- 2014 Kıbrıs Türk Orta Öğretim öğretmenler sendikasının düzenlediği ' Değerlerimiz' konseptli sergiye katıldım.
- 2015 Near East University'de Görsel Sanatlar Eğitimi Master programında öğrenim görmekteyim.
- 2016 Demokrasi Orta Okulu'nda ve Değirmenlik Lisesi'nde resim öğretmeni olarak görevime devam etmekteyim.
- 2016 Girne Üniversitesi'nde Uluslararası Eğitim Konferansında "resim öğretmenlerinin estetiğe olan duyarlılıkları" konusunda konuşmacı olarak katıldım.
- EMAA-(Avrupa Akdeniz Sanat Derneğinde) üyesiyim. Etkinlikler ve faaliyetler düzenlemekteyim.Yer tenisi oynamak, yüzmek, zumba dansı ve plates yapmak, konserlere, tiyatroya ve sinemaya gitmek, kendimi hizmet içi seminerlere katılarak geliştirmek yegane zevklerimdir.

EK 7. ORJİNALLİK RAPORU

tez			
ORIGINALITY REPORT			
% 14	% 13	% 6	%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS
PRIMARY SOURCES			
1	eacea.ec.europa.eu Internet Source		% 3
2	www.nuveforum.net Internet Source		% 1
3	pauegitimdergi.pau.edu.tr Internet Source		% 1
4	acikerisim.deu.edu.tr Internet Source		% 1
5	e-dergi.atauni.edu.tr Internet Source		% 1
6	docplayer.biz.tr Internet Source		% 1
7	portal.firat.edu.tr Internet Source		% 1
8	dergipark.ulakbim.gov.tr Internet Source		% 1
9	ÖZSOY, Vedat and ŞAHAN, Melek. "Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin İlköğretim 6. Sınıf Resim-İş Dersinde Öğrenci Tutumuna Etkisi", Gazi Üniversitesi, 2009.		% 1